MONITOR

Ruimte-intensivering Noordzeekanaalgebied

vijfde meting (2019)

Inhoudsopgave

MONITOR Ruimte-intensivering Noordzeekanaalgebied vijfde meting (2019) 1
Inleiding 7
Geografische gebiedsindeling 7
Terreinen die niet worden gemonitord 8
Samenvattend Beeld 9
Overslag en scheepsbezoeken 9
Overslag 28
Overslag per hectare kadegebonden terrein 30
Overslag boord-boord 32
Aantal scheepsbezoeken 33
Aantal scheepsbezoeken zeescheepvaart per gebied 34
Werkgelegenheid 35
Totale werkgelegenheid gemeenten 35
Totale werkgelegenheid op de deelgebieden 35
Banen per hectare 36
Havengerelateerde werkgelegenheid 37
Aandeel havengerelateerde banen 38
Toegevoegde waarde 39
Totale toegevoegde waarde 39
Toegevoegde waarde per hectare 40
Toegevoegde waarde per baan 40
IJmond-Zuid 41
Bedrijven 41
Totaal 41
Per subdeelgebied 41
Ontwikkeling t.o.v. 2017 41
Ontwikkeling 2014 – 2018 42
Werkgelegenheid 42
Totaal 42
Per subdeelgebied 42
Ontwikkeling t.o.v. 2017 43
Ontwikkeling 2014 – 2018 44
Economische Clusters 44
Totaal 44
Werknemers per economisch cluster per subdeelgebied 45
Ontwikkeling 2014 – 2018 47
Toegevoegde waarde 50
Totaal 50
Per subdeelgebied 50

Ontwikkeling t.o.v. 2016* 50
Toegevoegde waarde per hectare, ontwikkeling 2015 – 2018 50
Toegevoegde waarde per baan (x1000), ontwikkeling 2014 – 2018 51
Overslag 52
Ontwikkeling 2010 – 2018 52
Overslag boord-boord 52
Scheepsbezoeken (zeescheepvaart en binnenvaart) 52
IJmond-Noord 53
Bedrijven 53
Totaal 53
Per subdeelgebied 53
Ontwikkeling t.o.v. 2017 53
Ontwikkeling 2014 – 2018 54
Werkgelegenheid 54
Totaal 54
Per subdeelgebied 54
Ontwikkeling t.o.v. 2017 55
Ontwikkeling 2014 – 2018 56
Economische Clusters 56
Totaal 56
Werknemers per economisch cluster per subdeelgebied 57
Ontwikkeling 2014 – 2018 60
Toegevoegde waarde 63
Totaal 63
Per subdeelgebied 63
Ontwikkeling t.o.v. 2017 63
Toegevoegde waarde per hectare, ontwikkeling 2015 – 2018 63
Toegevoegde waarde per baan (x1000), ontwikkeling 2014 – 2018 64
Overslag 65
Ontwikkeling 2010 – 2018 overslag zeescheepvaart 65
Overslag zeescheepvaart per gebied 66
Overslag boord-boord 67
Scheepsbezoeken (zeescheepvaart en binnenvaart) 67
Zaanstad 68
Bedrijven 68
Totaal 68
Per subdeelgebied 68
Ontwikkeling t.o.v. 2017 68
Ontwikkeling 2014 – 2018 69
Werkgelegenheid 69

Totaal 69
Per subdeelgebied 69
Ontwikkeling t.o.v. 2017 69
Ontwikkeling 2014 – 2018 70
Economische Clusters 71
Totaal 71
Werknemers per economisch cluster per subdeelgebied 71
Ontwikkeling 2014 – 2018 74
Toegevoegde waarde 76
Totaal 76
Per subdeelgebied 76
Ontwikkeling t.o.v. 2017 76
Toegevoegde waarde per hectare, ontwikkeling 2015 – 2018 77
Toegevoegde waarde per baan (x1000), ontwikkeling 2014 – 2018 77
Overslag 78
Ontwikkeling 2010 – 2018 78
Overslag boord-boord 78
Scheepsbezoeken (zeescheepvaart en binnenvaart) 79
Westelijk Havengebied Amsterdam 80
Bedrijven 80
Totaal 80
Per subdeelgebied 80
Ontwikkeling t.o.v. 2017 80
Ontwikkeling 2014 – 2018 81
Werkgelegenheid 81
Totaal 81
Per subdeelgebied 81
Ontwikkeling t.o.v. 2017 82
Ontwikkeling 2014 – 2018 83
Economische Clusters 83
Totaal 83
Werknemers per economische sector per subdeelgebied 84
Ontwikkeling 2014 – 2018 88
Totaal 88
Per subdeelgebied 88
Toegevoegde waarde 92
Totaal 92
Per subdeelgebied 92
Ontwikkeling t.o.v. 2016* 92
Toegevoegde waarde per hectare, ontwikkeling 2015 – 2018, m.u.v. 2017 92

Toegevoegde waarde per baan (x1000), ontwikkeling 2014 – 2018, m.u.v. 2017 93
Overslag 94
Ontwikkeling 2010-2018 94
Overslag zeescheepvaart totaal 94
Overslag zeescheepvaart per subdeelgebied 95
Overslag per hectare 95
Overslag boord-boord 96
Scheepsbezoeken (zeescheepvaart en binnenvaart) 96
Overig Havengebied Amsterdam 97
Bedrijven 97
Totaal 97
Per subdeelgebied 97
Ontwikkeling t.o.v. 2017 97
Ontwikkeling 2014 – 2018 98
Werkgelegenheid 98
Totaal 98
Per subdeelgebied 98
Ontwikkeling t.o.v. 2017 99
Ontwikkeling 2014 – 2018 99
Economische Clusters 101
Totaal 101
Werknemers per economische cluster per subdeelgebied 101
Ontwikkeling 2014-2018 104
Totaal 104
Per subdeelgebied 104
Toegevoegde waarde 106
Totaal 106
Per subdeelgebied 106
Ontwikkeling t.o.v. 2017 106
Toegevoegde waarde per hectare, ontwikkeling 2015 – 2018, m.u.v. 2017 106
Toegevoegde waarde per baan, ontwikkeling 2014 – 2018, m.u.v. 2017 107
Overslag 107
Ontwikkeling 2010 – 2018 107
Overslag zeescheepvaart 108
Overslag 108
Overslag boord-boord 108
Scheepsbezoeken (zeescheepvaart en binnenvaart) 108
Polanenpark 109
Bedrijven 109
Totaal 109

Ontwikkeling t.o.v. 2017 109
Ontwikkeling 2014 – 2018 109
Werkgelegenheid 109
Totaal 109
Ontwikkeling t.o.v. 2017 110
Ontwikkeling 2014 – 2018 110
Economische Clusters 111
Totaal 111
Ontwikkeling 2014 – 2018 111
Toegevoegde waarde 112
Totaal 112
Ontwikkeling 2014 – 2018 112
Toegevoegde waarde per hectare, ontwikkeling 2015 – 2018 112
Toegevoegde waarde per baan (x1000), ontwikkeling 2014 – 2018 112
Overslag 112

Inleiding

Voor u ligt de Monitor Ruimte-intensivering Noordzeekanaalgebied vijfde meting (2019).

Bij de totstandkoming van de Visie Noordzeekanaalgebied 2040 hebben de partners in het Bestuursplatform Noordzeekanaalgebied afgesproken dat de bestaande terreinen 'zo intensief mogelijk' worden gebruikt. Deze monitor dient daarbij als objectief meetinstrumentarium en geeft een beeld van de huidige stand van zaken van de terreinen. Daarnaast dient deze monitor als bouwsteen bij de politieke afweging over het al dan niet uitbreiden van het havenareaal. Om deze afweging te voeden en zicht te krijgen op de stand van de bedrijventerreinen, de werkgelegenheid, toegevoegde waarde, fysieke ruimte, milieu, overslag en scheepsbezoeken bevat de monitor objectieve en feitelijke informatie.

Geografische gebiedsindeling

Het Noordzeekanaalgebied bestaat uit een breed scala aan gebieden met zeer uiteenlopende kenmerken, activiteiten en ruimtegebruik. In de monitor wordt er per deelgebied en de bijbehorende subdeelgebieden ingezoomd op deze kenmerken. De gebieden en deelgebieden waar deze monitor op van toepassing is zijn gevat in de volgende tabel:

Deelgebied	Subdeelgebied
IJmond-Zuid	1. Haringhaven en Vissershaven e.o.
	2. IJmondhaven
	3. Sluisplein
	4. Zone Kromhoutstraat – Ampèrestraat
IJmond-Noord	1. Kagerweg
	2. De Pijp-Noord
	3. De Pijp-Zuid
	4. Noordwijkermeer
	5. Grote Hout
	6. Businesspark IJmond
Zaanstad	1. Achtersluispolder
	2. HoogTij
	3. Westerspoor
	4. Zuiderhout
Westelijk havengebied Amsterdam	1. Afrika- en Amerikahaven
	2. Alfa-Driehoek
	3. Coen- en Vlothaven
	4. Hemhavens
	5. Minervahaven/Hempoint
	6. Westhaven
Overig havengebied Amsterdam	1. Cornelis Douwes 0-1
	2. Cornelis Douwes 2-3
	3. NDSM
	4. Westpoort-Zuid
PolanenPark	n.v.t.

Terreinen die niet worden gemonitord

Enkele bedrijventerreinen langs het Noordzeekanaal worden niet gemonitord. De reden is dat er voor deze terreinen een transformatiebesluit is genomen. of de terreinen zijn eigendom van één private partij. Deze situaties betreft de terreinen: Hembrugterrein, NDSM terrein, Tata-terrein en Nauernasche polder. In een aantal overzichten is het Tata-terrein wel meegenomen om een compleet beeld te geven van het NZKG.

Leeswijzer:

In het 'Samenvattend beeld' zijn de belangrijkste resultaten van de monitor te lezen op het niveau van het Noordzeekanaalgebied als geheel en op het niveau van de deelgebieden. In de "tabbladen" hierna wordt gedetailleerder ingegaan op het niveau van de deelgebieden en de subdeelgebieden.

***Disclaimer t.a.v. het ontbreken van 2017 bij de toegevoegde waarde**

Met ingang van dit jaar (jaargang 2018) is het mogelijk geworden om de cijfers en grafieken van de toegevoegde waarde direct uit het LISA-systeem af te leiden. Hiervoor werden de cijfers van de toegevoegde waarde middels een extra berekenings-slag afgeleid van CBS werkgelegenheid en toegevoegde waarde cijfers. Dit had tot gevolg dat de toegevoegde waarde cijfers voorheen altijd een jaar achterliepen ten opzichte van de bedrijfs- en werkgelegenheidscijfers. Door de nieuwe toepassing komen alle gepubliceerde cijfers uit een enkel jaar en kunnen er direct cijfers aan elkaar gekoppeld worden. Hierdoor kan er een directe relatie gelegd worden. Dit betekent echter wel dat in de tijdreeks het jaar 2017 ontbreekt.

***Disclaimer t.a.v. de toegevoegde waarde 2018**

Doordat de havenmonitor met ingang van jaargang 2018 overgaat op een andere systematiek is het mogelijk dat waarden weergegeven in deze monitor afwijken van de landelijke havenmonitor. Hiernaast is het mogelijk dat de waarden aanzienlijk afwijken van voorgaande jaren. Een directe vergelijking tussen de Havenmonitor 2018 en voorgaande jaren zal dan ook moeilijker te maken zijn.

Fysieke ruimte

Samenvattend Beeld

Gronduitgiftes

In de monitor wordt onderscheidt gemaakt tussen drie terreintypes: kadegebonden, havengebonden en overig terrein. De kadegebonden terreinen bestaan uit de kavels die direct aan kade liggen. De havengerelateerd terreinen zijn de kavels die daar direct achter liggen. Het overige terrein is het bedrijventerrein dat daar weer achter ligt. De bedrijven hier hebben in het algemeen een minder directe relatie met het water dan de bedrijven op de kade- en havengebonden terreinen.

In 2018 is in totaal 58,3 ha uitgegeven op de bedrijventerreinen langs het Noordzeekanaal. Hiervan is 24,1 ha kadegebonden en 34,2 ha niet-kadegebonden terrein. De grootste transacties waren: een kavel van ca 9 ha op het Atlaspark (Westpoort-Zuid); twee kavels van 6 en 7 ha in de Afrika- en Amerikahaven en een kavel van 6 ha op het PolanenPark. In 2018 is er 22 ha terrein meer uitgegeven dan in 2017.

	Gronduitgifte 2018		
Deelgebied	**Kade gebonden**	**Niet-kade gebonden**	**Totaal**
IJmond-Zuid			
IJmond-Noord		1,8	**1,8**
Zaanstad	0,0	4,8	**4,8**
Westelijk Havengebied Amsterdam	24,0	6,3	**30,4**
Overig Havengebied Amsterdam		15,0	**15,0**
Polanenpark		6,3	**6,3**
Noordzeekanaalgebied	**24,1**	**34,2**	**58,3**

Tabel: Uitgiftes op de NZKG-deelgebieden in 2018 in has (peildatum 31 december).

Historische uitgiftereeks
In de tabel hieronder zijn de gronduitgiftes in de periode 2000-2018 weergeven met een onderverdeling naar kadegebonden en niet-kadegebonden terrein.

In opdracht van het Bestuursplatform NZKG heeft Ecorys in 2007 een model opgesteld waarin voor de zeehaventerreinen een prognose voor de toekomst is gemaakt. In het model van Ecorys is ook een inschatting gemaakt van de jaarlijks te verwachten uitgifte van kadegebonden terrein. 2018 ligt met een uitgifte van 24,1 ha iets hoger dan de prognose van Ecorys van 11-22 ha per jaar. De gemiddelde uitgifte van kadegebonden terrein in de periode 2000-2018s- is 19,1 ha ligt binnen de raming van Ecorys.

De gronduitgifte in 2018 van de kade gebonden terreinen laat een enorme sprong zien ten opzichte van de jaren ervoor. In 2008 tot circa 2013/2014 was de lage uitgifte te wijten aan de economische crisis. Na 2014 heeft met name Port of Amsterdam een terughoud gronduitgiftebeleid gevoerd om de bedrijven van de transformatiegebieden te kunnen opvangen. Gezien de vraag naar kade gebonden bedrijven en de onzekerheid over de planning van de verplaatsingen heeft zij afgelopen jaar weer meegewerkt aan de vraag van bedrijven die zich in Westpoort wilde vestigen en in het profiel van het gebied paste.

Tabel: Uitgiftereeks bedrijventerreinen in het NZKG, 2000-2018 (in ha)			
Jaar	**Kade gebonden**	**Niet-kade gebonden**	**Totaal**
2000	6,5	36,4	**42,9**
2001	30,1	28,6	**58,7**
2002	33,5	15,5	**49,0**
2003	14,0	27,4	**41,4**
2004	24,7	6,7	**31,4**
2005	20,4	5,3	**25,7**
2006	82,3	10,4	**92,7**
2007	65,4	36,5	**101,9**
2008	8,2	19,0	**27,2**
2009	11,7	12,3	**24,0**
2010	2,6	23,3	**25,9**
2011	2,0	2,5	**4,6**
2012	2,3	3,5	**5,8**
2013	5,2	7,7	**12,9**
2014	5,6	6,4	**11,9**
2015	7,3	28,9	**36,2**
2016	8,6	3,9	**13,5**
2017	8,6	27,3	**35,9**
2018	24,1	27,8	**51,9**
Totaal 2000-2018	**363,2**	**329,4**	**693,5**
In % totaal	**52,4%**	**47,5%**	**100%**
Gemiddelde 2000-2018	**19,1**	**17,3**	**36,5**

* Om de tijdreeks consistent te houden met voorgaande jaren zijn de nieuw toegevoegde bedrijventerreinen PolanenPark en Sloterdijk IV (De Heining) niet opgenomen in deze tijdreeks.

Uitgeefbare kavels

In 2018 is in totaal 382,2 ha uitgeefbaar op de bedrijventerreinen langs het Noordzeekanaal. Van de uitgeefbare kavels is 150,4 ha (39 %) kadegebonden terrein, de overige terreinen zijn niet-kadegebonden. Een deel hiervan is wel havengebonden. Circa 38 % van de uitgeefbare kavels bevindt zich in de Afrika- en Amerikahaven. Westpoort-Zuid heeft met 109,1 ha een aandeel van 24 % en HoogTij een aandeel van 19 %.

Deelgebied	Uitgeefbaar 2018	Waarvan kadegebonden	Waarvan niet-kadegebonden
IJmond-Zuid	16,9	8,0	8,8
IJmond-Noord	11,5	0,5	11,0
Zaanstad	74,1	23,9	50,2
Westelijk Havengebied Amsterdam	174,9	117,9	57,0
Overig Havengebied Amsterdam	93,7		93,7
Polanenpark	12,2		12,2
Noordzeekanaalgebied	**383,2**	**150,4**	**232,8**
Aandeel in totaal	***100%***	***39%***	***61%***

Tabel: Uitgeefbare kavels per 31 december 2018 (in ha)

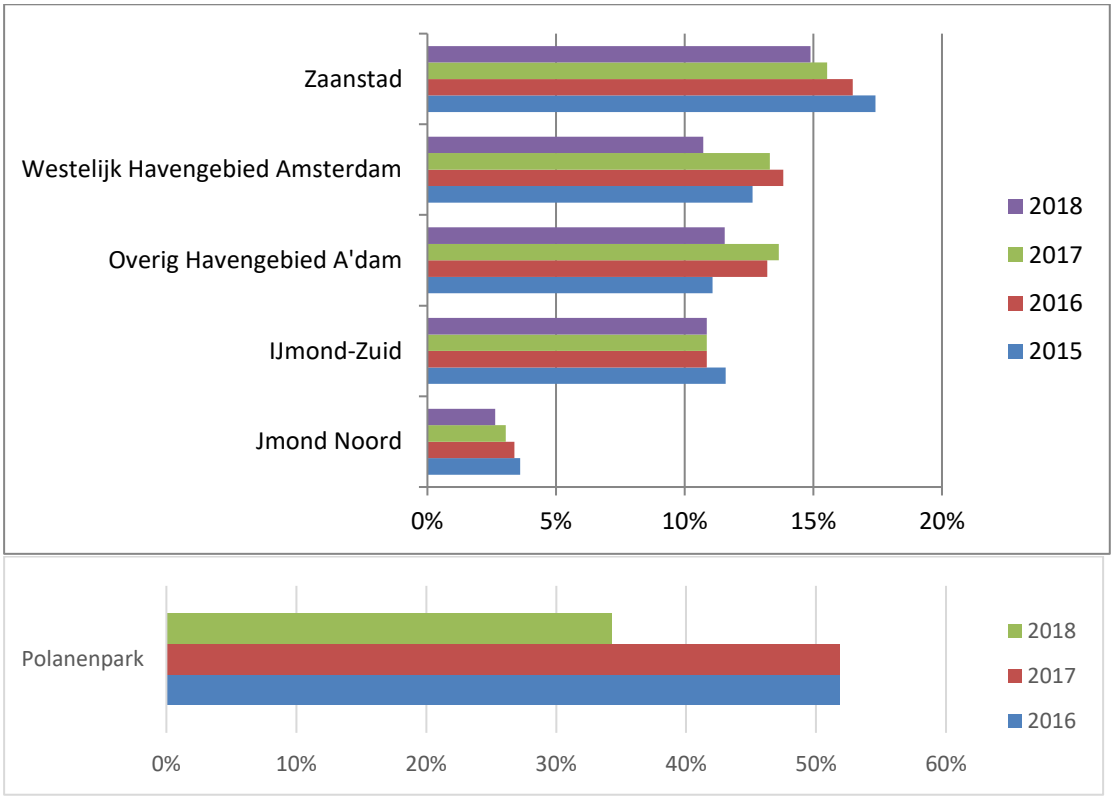
Ontwikkeling uitgeefbare kavels

De uitgeefbare voorraad kavels is in 2018 met 70,6 ha afgenomen. Hiervan is 58,3 ha uitgegeven aan bedrijven En 12,3 ha door functiewijziging zoals het afgraven van 8 ha kadegebonden terrein van de Afrikahaven- en Amerikahaven voor wachtplaatsen.

Tabel: Uitgeefbaar terrein per (sub)deelgebied in hectares, ontwikkeling 2015-2018 (peildatum: 31 december)

	Uitgeefbaar kadegebonden				Uitgeefbaar niet-kade gebonden				Uitgeefbaar totaal				*Ontwikkeling 2017-2018*	
(Sub)deelgebied	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**+/-**	**%**
IJmond-Zuid	6,3	8,0	8,0	8,0	11,2	8,8	8,8	8,8	17,5	16,9	16,9	16,9		
IJmond-Noord	0,5	0,5	0,5	0,5	15,2	14,2	12,8	11,0	15,7	14,7	13,3	11,5	-1,8	-14%
Zaanstad	27,0	26,0	22,4	23,9	58,3	56,3	55,0	50,2	85,3	82,3	77,4	74,1	-3,2	-4%
Westelijk Havengebied Amsterdam	147,2	160,2	159,7	117,9	58,8	63,7	57,3	57,0	206,0	223,9	217,0	174,9	-42,1	-19%
Overig Havengebied Amsterdam	1,1	1,3			85,0	105,2	110,8	93,7	86,1	106,5	110,8	93,7	-17,1	-15%
Polanenpark						18,5	18,5	12,2		18,5	18,5	12,2	-6,3	-34%
Noordzeekanaalgebied	**182,1**	**196,0**	**190,6**	**150,4**	**228,5**	**266,8**	**263,1**	**232,8**	**410,6**	**462,8**	**453,7**	**383,2**	***-70,6***	***-16%***
Aandeel in totaal	***44%***	***42%***	***42%***	***39%***	***56%***	***58%***	***58%***	***61%***	***100%***	***100%***	***100%***	***100%***		

Tabel: Uitgeefbaar terrein per (sub)deelgebied in hectares, ontwikkeling 2015-2018 (peildatum: 31 december)
** De totalen per 31 december 2015 zijn exclusief het PolanenPark.*

Tabel: Uitgeefbare kavels als percentage van het totale deelgebied, ontwikkeling 2015-2018 (peildatum: 31 december). Polanenpark is apart weergegeven omdat dit terrein pas in de monitor van 2016 is meegenomen.

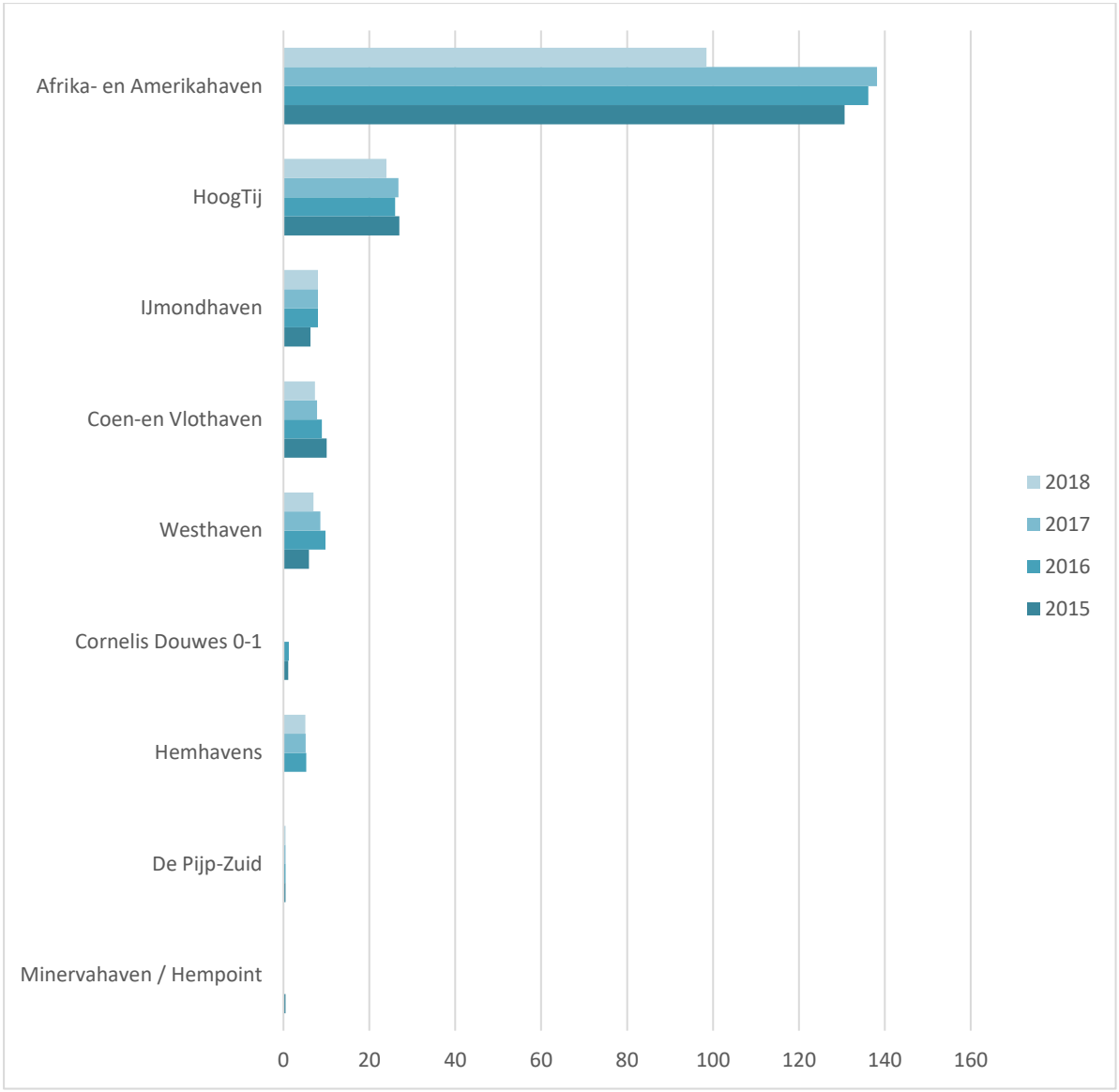

Diagram: Uitgeefbare kadegebonden kavels per deelgebied in ha (absoluut), ontwikkeling 2015-2018 (peildatum: 31 december)

Voor bedrijven die veel ruimte nodig hebben en kade- en/of havengebonden zijn is het belangrijk dat geschikte kavels beschikbaar zijn. Uit onderstaande tabel blijkt dat er op verschillende terreinen nog grote kavels beschikbaar zijn.

Tabel: aanbod grote kade- en havengebonden uitgeefbare kavels (>5 ha)

Kavelgrootte	Aantal kavels	Locatie
> 20 ha	2	Afrika- en Amerikahaven (2)
10 - 20 ha	3	Afrika- en Amerikahaven (2) HoogTij (1)
5 - 10 ha	5	Afrika- en Amerikahaven (2) HoogTij (1) IJmondhaven (2)

Peildatum: 31 december 2018.

IJMOND-ZUID

1.3 Omvang

Gebiedsoppervlakte
187,5 ha inclusief havenbekkens
155 ha grondgebied
43,4 ha kadegebonden terrein

1.7 Openbaar- niet openbaar

Openbare ruimte
De openbare ruimte is de ruimte die voor iedereen toegankelijk is: straten, stoepen, openbare kades, etc. De bedrijfskavels, maar ook woningen, de vuurtoren en het niet-vrij-toegankelijke groen, vormen de niet-openbare ruimte. Door de kleine kavels, de openbare kades en het relatief fijnmazige stratenpatroon, heeft het oude deel van de haven relatief veel openbare ruimte. Het aandeel openbare ruimte in de IJmondhaven ligt beduidend lager.

Totaal deelgebied
Bruto oppervlakte 154,5 ha (excl. bekkens)

- Openbaar 32,7 ha / 21%
- Niet openbaar 122,3 ha / 79%

Per subdeelgebied

1. IJmondhaven Bruto oppervlakte 29 ha (excl. bekkens)

- Openbaar 4,4 ha / 15%
- Niet openbaar 24,6 ha / 85%

2. Haring- en Vissershaven e.o. Bruto oppervlakte 89,2 ha (excl. bekkens)

- Openbaar 19,7 ha / 23%
- Niet openbaar 69,5 ha / 77

3. Sluisplein Bruto oppervlakte 4,4 ha (excl. bekkens)

- Openbaar 1 ha / 23%
- Niet openbaar 3,4 ha / 77%

4. Zone Kromhoutstr.-Ampèrestraat Bruto oppervlakte 32,4 ha (excl. bekkens)

- Openbaar 6,8 ha / 21%
- Niet openbaar 25,6 ha / 79%

2. Fysieke ruimte

2.1 Gronduitgifte

In 2018 is geen terrein uitgegeven in IJmond-Zuid.

2.2 Uitgeefbare kavels

Totaal deelgebied
In totaal is er nog 16,9 ha uitgeefbaar. Dit is 10,9% van het totale deelgebied. Het grootste deel hiervan ligt in de IJmondhaven.

Per subdeelgebied

(Sub)deelgebied	Uitgeefbaar 2018	Waarvan kadegebonden	Waarvan niet-kadegebonden
Haringhaven en Vissershaven	1,7		1,7
IJmondhaven	15,1	8,0	7,1
Sluisplein			
Zone Kromhoutstr.-Ampèrestr.			
IJmond-Zuid	**16,9**	**8,0**	**8,8**

Tabel: Uitgeefbare kavels per terreintype per 31 december 2018 (in ha)
Bron: Zeehaven IJmuiden N.V.

Ontwikkeling 2017-2018 (in ha)
Het totaal aantal ha uitgeefbaar terrein is gelijk gebleven in IJmond-Zuid. ha

	Uitgeefbaar totaal				*Ontwikkeling 2017-2018*	
(Sub)deelgebied	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	***Absoluut***	***%***
Haringhaven en Vissershaven	2,5	1,7	1,7	1,7		
IJmondhaven	15,0	15,1	15,1	15,1		
Sluisplein						
Zone Kromhoutstr.-Ampèrestr.						
IJmond-Zuid	**17,5**	**16,9**	**16,9**	**16,9**		

Tabel: Uitgeefbare kavels in ha, ontwikkeling 2017-2018 (peildatum: 31 december).
Bron: Zeehaven IJmuiden NV

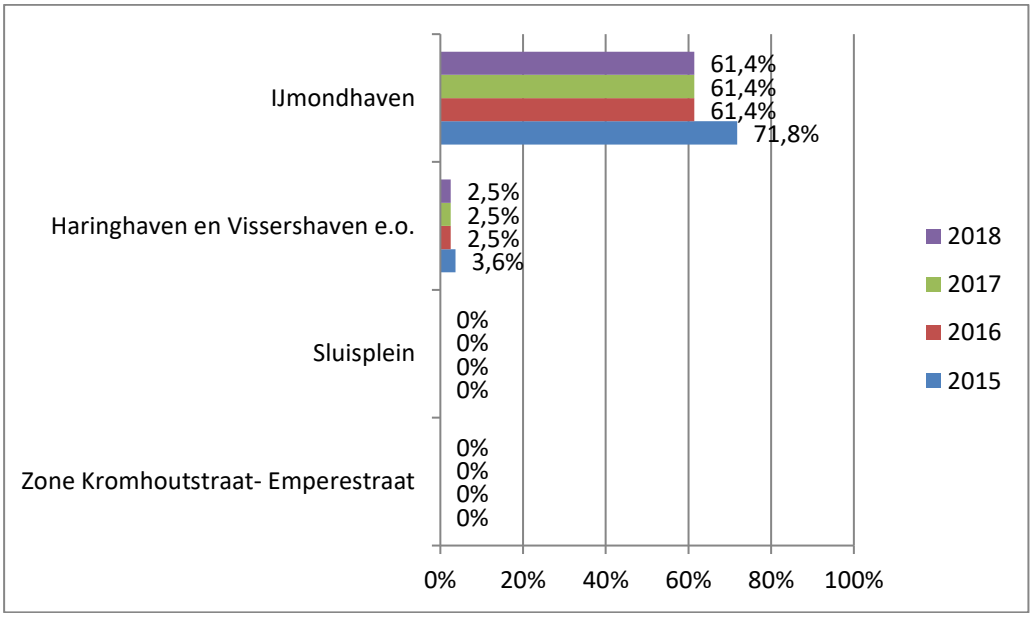

Diagram: Percentage uitgeefbaar terrein per subdeelgebied (excl. openbare ruimte), ontwikkeling 2015-2018.
Bron: Zeehaven IJmuiden NV

2.3 Kades

In IJmond-Zuid is een relatief groot deel van de kades openbaar. Dit percentage is niet veranderd in de afgelopen periode.

IJMOND-NOORD

1.3 Omvang
Gebiedsoppervlakte (exclusief tata steel)

- 466 Ha inclusief havenbekkens
- 435 Ha grondgebied
- 67,6 Ha havengebonden terrein

1.7 Openbaar- niet openbaar
Openbare ruimte
De openbare ruimte is de ruimte die voor iedereen toegankelijk is: straten, stoepen, openbare kades, etc. De bedrijfskavels, maar ook woningen, Fort Velsen en het niet-vrij-toegankelijke groen, vormen de niet-openbare ruimte. Met name De Pijp en de Noordwijkermeer hebben weinig openbare ruimte. Ten opzichte van de vorige meting zijn er geen veranderingen opgetreden in de verdeling openbare en niet-openbare ruimte.

Totaal deelgebied
Bruto oppervl. 435 ha (excl. bekkens)

- Openbaar 105 ha / 24%
- Niet openbaar 330 ha / 76%

Per subdeelgebied

1. Kagerweg Bruto oppervl. 86 ha (excl. bekkens)

- Openbaar 32,7 ha / 38%
- Niet openbaar 53 ha / 62%

2. De Pijp Noord Bruto oppervl. 70 ha (excl. bekkens)

- Openbaar 15,8 ha / 23%
- Niet openbaar 54,2 ha / 77%

3. De Pijp Zuid Bruto oppervl. 80 ha (excl. bekkens)

- Openbaar 19,1 ha / 24%
- Niet openbaar 61,2 ha / 76%

4. Noordwijkermeer Bruto oppervl. 40 ha (excl. bekkens)

- Openbaar 3,0 ha / 7,5%
- Niet openbaar 36,9 ha / 92,5%

5. Grote Hout Bruto oppervl. 58 ha (excl. bekkens)

- Openbaar 13,8 ha / 24%
- Niet openbaar 43,6 ha / 76%

6. Businesspark IJmond Bruto oppervl. 102 ha (excl. bekkens)

- Openbaar 20,5 ha / 20%
- Niet openbaar 81,6 ha / 80%

2. Fysieke ruimte

2.1 Gronduitgifte

In 2018 is 1,8 ha niet-kadegebonden terrein uitgegeven in de Grote Hout.

	Gronduitgifte 2018		
(Sub)deelgebied	Kade gebonden	Niet-kade gebonden	Totaal
Kagerweg			
De Pijp-Noord			
De Pijp-Zuid			
Noordwijkermeer			
Grote Hout		1,8	**1,8**
Businesspark IJmond			
IJmond-Noord		**1,8**	**1,8**

Tabel: Uitgiftes in 2018 in hectares (peildatum 31 december).

2.2 Uitgeefbare kavels

Totaal
In totaal is er nog 11,5 ha uitgeefbaar. Dit is 2,6% van het totale deelgebied. Het grootste deel hiervan ligt in Grote Hout.

Per subdeelgebied

(Sub)deelgebied	Uitgeefbaar 2018	Waarvan kadegebonden	Waarvan niet-kadegebonden
Kagerweg	1,7		1,7
De Pijp-Noord	0,4		0,4
De Pijp-Zuid	1,7	0,5	1,2
Noordwijkermeer			
Grote Hout	6,4		6,4
Businesspark IJmond	1,3		1,3
IJmond-Noord	**11,5**	**0,5**	**11,0**

Tabel: Uitgeefbare kavels per terreintype per 31 december 2018 (in ha)
Bron: gemeente Velsen, gemeente Beverwijk

Ontwikkeling 2017-2018 (in ha)
In 2018 is er 1,8 ha uitgegeven op de Grote Hout.

	Uitgeefbaar				*Ontwikkeling 2017-2018*	
(Sub)deelgebied	2015	2016	2017	2018	*Absoluut*	*%*
Kagerweg	1,7	1,7	1,7	1,7		
De Pijp-Noord	0,4	0,4	0,4	0,4		
De Pijp-Zuid	1,7	1,7	1,7	1,7		
Noordwijkermeer						
Grote Hout	10,6	9,6	8,2	6,4	*-1,8*	*-22%*
Businesspark IJmond	1,3	1,3	1,3	1,3		
IJmond-Noord	**15,7**	**14,7**	**13,3**	**11,5**	***-1,8***	***-14%***

Tabel: Uitgeefbare kavels in ha, ontwikkeling 2017-2018 (peildatum: 31 december). Bron: Gemeenten Velsen en Beverwijk

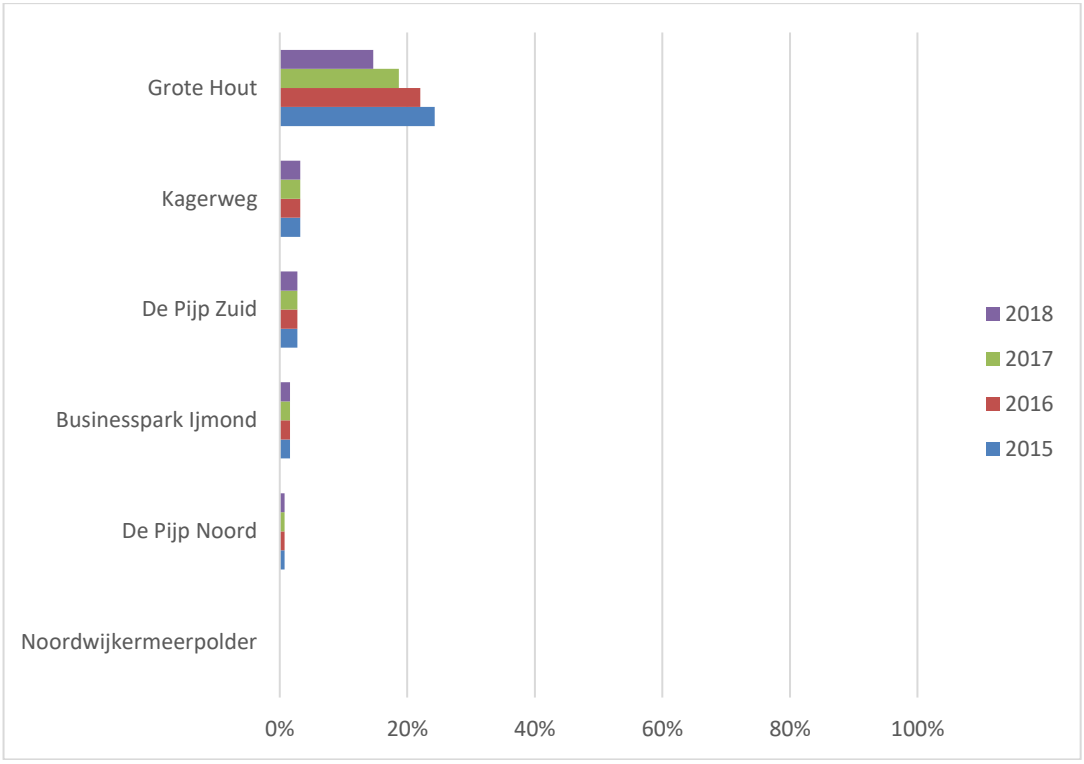

Diagram: Percentage uitgeefbaar terrein per subdeelgebied (excl. openbare ruimte), ontwikkeling 2015-2018. Bron: gemeenten Velsen en Beverwijk

2.3 Kades

Er zijn geen verschillen in kades en de openbaarheid daarvan vergeleken met de vorige meting.

ZAANSTAD

1.3 Omvang
Gebiedsoppervlakte (exclusief Nauernasche Polder en Hembrugterrein)

- 584 Ha inclusief havenbekkens
- 490 Ha grondgebied
- 56,9 Ha kadegebonden terrein

1.7 Openbaar- niet openbaar
Openbare ruimte
De openbare ruimte is de ruimte die voor iedereen toegankelijk is: straten, trottoirs, openbare kades, parken, water geen haven zijnde, begraafplaatsen (aan de Zuiddijk in de Achtersluispolder bijvoorbeeld), etc. De bedrijfskavels, woningen en niet vrij toegankelijke kades en groengebieden vormen de niet-openbare ruimte. In het deelgebied Zaanstad bestaat de openbare ruimte voor het grootste deel uit (weg)infrastructuur.

Totaal deelgebied
Bruto oppervlakte 497 ha (excl. bekkens)

- Openbaar 130 ha / 26%
- Niet openbaar 367 ha / 74%

Per subdeelgebied

1. HoogTij Bruto oppervlakte 144 ha (excl. bekkens)

- Openbaar 37 ha / 25,5%
- Niet openbaar 107 ha / 74,5%

2. Westerspoor Bruto oppervlakte 157 ha (excl. bekkens)

- Openbaar 46 ha / 29,2%
- Niet openbaar 111 ha / 70,8%

3. Zuiderhout Bruto oppervlakte 76 ha (excl. bekkens)

- Openbaar 14 ha / 18,8%
- Niet openbaar 61,4 ha / 81,2%

4. Achtersluispolder Bruto oppervlakte 121 ha (excl. bekkens)

- Openbaar 34 ha / 27,8%
- Niet openbaar 88 ha / 72,2%
-

2. Fysieke ruimte

2.1 Gronduitgifte

In 2018 is in totaal 4,8 ha niet-kadegebonden grond uitgegeven in Zaanstad.

	Gronduitgifte 2018		
(Sub)deelgebied	**Kade gebonden**	**Niet-kade gebonden**	**Totaal**
Achtersluispolder			
HoogTij	0,0	3,7	**3,8**
Westerspoor		1,1	**1,1**
Zuiderhout			
Zaanstad	**0,0**	**4,8**	**4,8**

Tabel: Uitgiftes in 2018 in hectares (peildatum 31 december).

2.2 Uitgeefbare kavels

Totaal deelgebied
In totaal is er nog 74,1 ha uitgeefbaar. Dit is 14,9% van het totale deelgebied.

Per subdeelgebied
Alle beschikbare kavels in Zaanstad liggen in HoogTij.

(Sub)deelgebied	Uitgeefbaar 2018	Waarvan kadegebonden	Waarvan niet-kadegebonden
Achtersluispolder			
HoogTij	74,1	23,9	50,2
Westerspoor			
Zuiderhout			
Zaanstad	**74,1**	**23,9**	**50,2**

Tabel: Uitgeefbare kavels per terreintype per 31 december 2018 (in ha)
Bron: gemeente Zaanstad

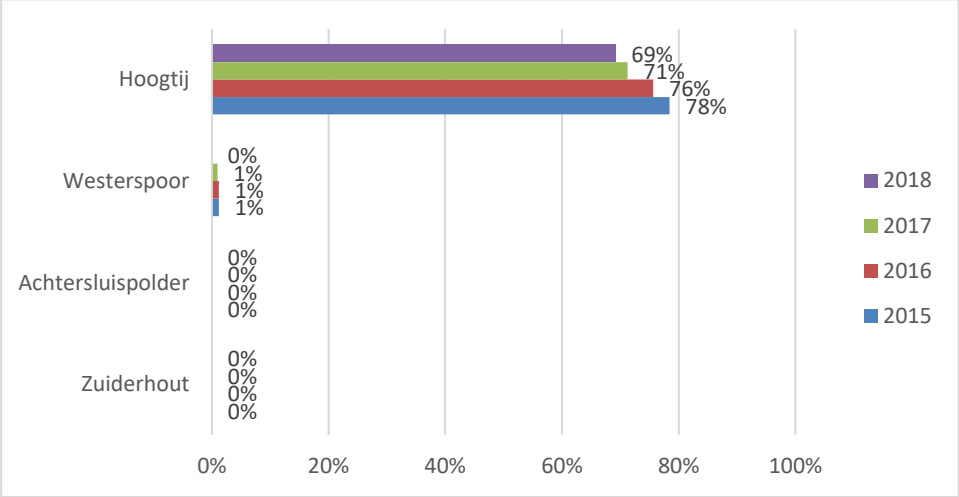

Diagram: Percentage uitgeefbaar terrein per subdeelgebied (excl. openbare ruimte), ontwikkeling 2015-2017.
Bron: Gemeente Zaanstad

Ontwikkeling 2017-2018 (in ha)
De voorraad uitgeefbare kavels op HoogTij is in 2018 per saldo met 6,5 ha afgenomen. Hiervan is 4,8 gerealiseerd door uitgiftes met name op het niet-kadegebonden deel van HoogTij. Hiernaast is de voorraad op HoogTij met 1,7 ha grond afgenomen door herstructurering. Westerspoor is in 2018 volledig uitgegeven.

	Uitgeefbaar				*Ontwikkeling 2017-2018*	
(Sub)deelgebied	2015	2016	2017	2018	*Absoluut*	*%*
Achtersluispolder						
HoogTij	84,0	81,0	80,6	74,1	*-6,5*	*-8%*
Westerspoor	1,3	1,3	1,1		*-1,1*	*-100%*
Zuiderhout						
Zaanstad	**85,3**	**82,3**	**77,4**	**74,1**	***-3,2***	***-4%***

Tabel: Uitgeefbare kavels in ha, ontwikkeling 2017-2018 (peildatum: 31 december).
Bron: Gemeente Zaanstad

2.3 Kades

Kades
Openbare kadelengte: 0,07 km
Niet openbare kadelengte: 2,85 km

WESTELIJK HAVENGEBIED AMSTERDAM

1.3 Omvang
Gebiedsoppervlakte

- 2303 Ha inclusief havenbekkens
- 1631 Ha grondgebied
- 1191 Ha kadegebonden terrein

1.7 Openbaar- niet openbaar
Openbare ruimte
De openbare ruimte is de ruimte die voor iedereen toegankelijk is: straten, stoepen, openbare kades, etc. De bedrijfskavels en het niet-vrij-toegankelijke groen, vormen de niet-openbare ruimte. Met name de gebieden direct rond de insteekhavens hebben weinig openbare ruimte.

Totaal deelgebied
Bruto oppervlakte. 1631 ha (excl. bekkens)

- Openbaar 170 ha / 10 %
- Niet openbaar 1461 ha / 90 %

Per subdeelgebied

1. Afrika - Amerikahaven Bruto oppervlakte 853,1 ha (excl. Havenbekkens)

- Openbaar 56,8 ha / 6,7 %
- Niet-openbaar 796,3ha / 93,3 %

2. Alfadriehoek Bruto oppervlakte 22,8 ha (excl. Havenbekkens)

- Openbaar 8 ha / 35,1 %
- Niet-openbaar 14,8ha / 64,9 %

3. Coen- en Vlothaven Bruto oppervlakte 75,5 ha (excl. Havenbekkens)

- Openbaar 9,5 ha / 12,6 %
- Niet-openbaar 66 ha / 87,4 %

4. Hemhavens Bruto oppervlakte 225,9 ha (excl. Havenbekkens)

- Openbaar 37,5 ha / 16,6 %
- Niet-openbaar 188,4ha / 83,4 %

5. Minervahaven/Hempoint Bruto oppervlakte 50,9 ha (excl. Havenbekkens)

- Openbaar 8,2 ha / 16 %
- Niet-openbaar 42,7 ha / 84 %
-

6. Westhaven Bruto oppervlakte 402,6 ha (excl. Havenbekkens)

- Openbaar 50,3 ha / 12,5 %
- Niet-openbaar 352,3 ha / 87,5 %

2. Fysieke ruimte

2.1 Gronduitgifte

In 2018 is in totaal 30,4 ha grond uitgegeven in het Westelijk Havengebied Amsterdam. Hiervan is 24 ha kadegebonden en 6,3 ha niet-kadegebonden terrein.

(Sub)deelgebied	Gronduitgifte 2018 Kade gebonden	Niet-kade gebonden	Totaal
Afrika- en Amerikahaven	21,8	2,3	**24,2**
Alfa-Driehoek		0,0	**0,0**
Coen-en Vlothaven	0,0	0,5	**0,5**
Hemhavens	0,1	1,1	**1,2**
Minervahaven / Hempoint		0,0	**0,0**
Westhaven	2,1	2,4	**4,5**
Westelijk Havengebied Amsterdam	**24,0**	**6,3**	**30,4**

Tabel: Uitgiftes in 2018 in hectares (peildatum 31 december).

2.2 Uitgeefbare kavels

Totaal
Uitgeefbaar 174,9 ha / 10,7 % van het totale deelgebied.

Per subdeelgebied

(Sub)deelgebied	Uitgeefbaar 2018	Waarvan kadegebonden	Waarvan niet-kadegebonden
Afrika- en Amerikahaven	144,6	98,5	46,2
Alfa-Driehoek	3,5		3,5
Coen-en Vlothaven	8,3	7,4	0,9
Hemhavens	6,5	5,1	1,4
Minervahaven / Hempoint	0,5		0,5
Westhaven	11,5	7,0	4,6
Westelijk Havengebied Amsterdam	**174,9**	**117,9**	**57,0**

Tabel: Uitgeefbare kavels per terreintype per 31 december 2018 (in ha)
Bron: Port of Amsterdam NV

Ontwikkeling 2017-2018
Ten opzichte van 2017 is de voorraad uitgeefbare kavels in het Westelijk Havengebied Amsterdam afgenomen met 42,1 ha. Hiervan is 30,4 ha gerealiseerd door uitgiftes, met name op kadegebonden terrein van Afrika- en Amerikahaven. Tevens is de voorraad in het Westelijk Havengebied afgenomen met 11,7 ha door functiewijziging. Zo is er terrein afgegraven voor wachtplaatsen en gewisseld van segment kadegebonden naar niet-kadegebonden.De twee grootste uitgiftes zijn kadegebonden kavels van 6 en 7 ha in de Afrika- en Amerikahaven.

(Sub)deelgebied	Uitgeefbaar 2015	2016	2017	2018	*Ontwikkeling 2017-2018 Absoluut*	*%*
Afrika- en Amerikahaven	175,5	184,8	179,8	144,6	*-35,2*	*-20%*
Alfa-Driehoek	2,9	3,5	3,5	3,5		
Coen-en Vlothaven	11,3	10,1	9,2	8,3	*-1,0*	*-11%*
Hemhavens	0,7	7,4	8,0	6,5	*-1,4*	*-18%*
Minervahaven / Hempoint	3,2	2,2	0,4	0,5	*0,1*	*36%*
Westhaven	12,4	16,0	16,2	11,5	*-4,6*	*-29%*
Westelijk Havengebied Amsterdam	**206,0**	**223,9**	**217,0**	**174,9**	***-42,1***	***-19%***

Tabel: Uitgeefbare kavels in ha, ontwikkeling 2015-2018 (peildatum: 31 december). Bron: Havenbedrijf Amsterdam

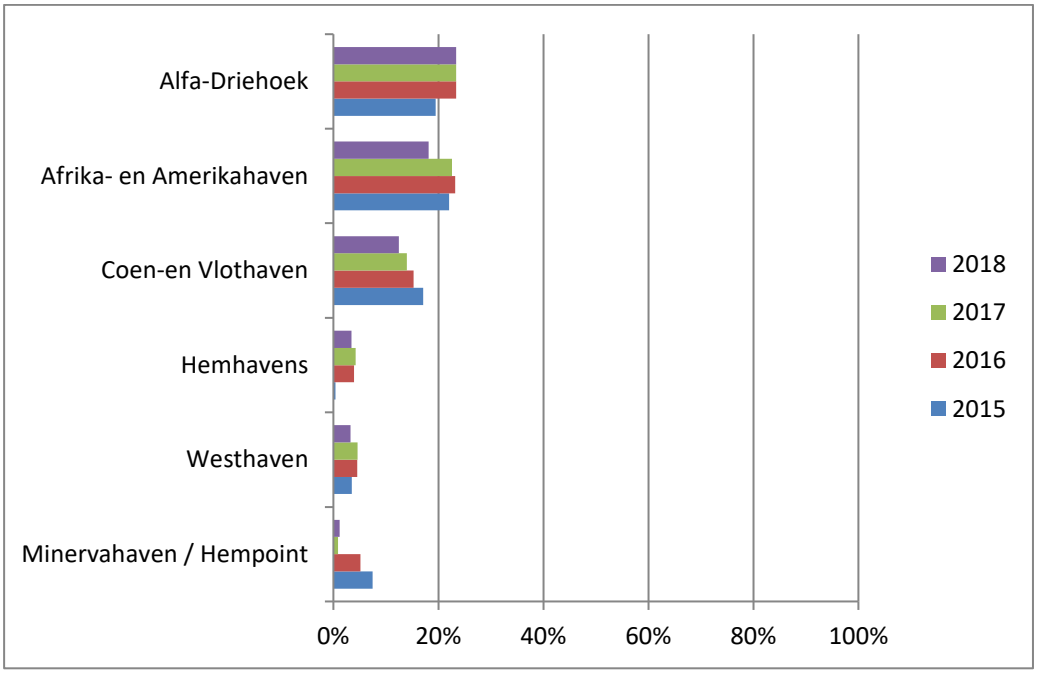

Diagram: Percentage uitgeefbaar terrein per subdeelgebied (excl. openbare ruimte), ontwikkeling 2015-2018.
Bron: Havenbedrijf Amsterdam

Kavelgrootte
Voor bedrijven die veel ruimte nodig hebben en kade- en/of havengebonden zijn is het belangrijk dat geschikte kavels beschikbaar zijn. In onderstaande tabel de kade- en havengebonden kavels die groter zijn dan 5 ha. De resterende kavels in het Westelijk Havengebied Amsterdam zijn kleiner dan 5 ha.

Tabel: aanbod grote kade- en havengebonden uitgeefbare kavels (>5 ha)

Kavelgrootte	Aantal kavels	Locatie
> 20 ha	2	Afrika- en Amerikahaven
10 - 20 ha	2	Afrika- en Amerikahaven
5 - 10 ha	2	Afrika- en Amerikahaven

Peildatum: 31 december 2018

2.3 Kades

Kades
Openbare kadelengte: 1,25 km
Niet openbare kadelengte: 23 km

OVERIG HAVENGEBIED AMSTERDAM

1.3 Omvang
Gebiedsoppervlakte

- 828 Ha inclusief havenbekkens
- 811 Ha grondgebied
- 60 Ha kadegebonden terrein

1.7 Openbaar- niet openbaar
Openbare ruimte
De openbare ruimte is de ruimte die voor iedereen toegankelijk is: straten, stoepen, openbare kades, etc. De bedrijfskavels en het niet-vrij-toegankelijke groen, vormen de niet-openbare ruimte. De openbare ruimte in de gebieden bestaat voornamelijk uit infrastructuur ten behoeve van de aan-afvoer van grondstoffen, producten en werkzame personen. Alleen in het Cornelis Douwesterrein is een park te vinden en is de kade op twee plekken toegankelijk. Met name rond de oudere bedrijfskavels op het Cornelis Douwesterrein langs het kanaal is weinig openbare ruimte.

Totaal deelgebied
Bruto oppervlakte 811 ha (excl. bekkens)

- Openbaar 314 ha / 39 %
- Niet openbaar 497 ha / 61 %

Per subdeelgebied

1. Cornelis Douwes 0-1 Bruto oppervl. 34 ha (excl. havenbekkens)

- Openbaar 6 ha / 16%
- Niet-openbaar 28,4 ha / 84%

2. Cornelis Douwes 2-3 Bruto oppervl. 44 ha (excl. havenbekkens)

- Openbaar 9 ha / 19%
- Niet-openbaar 35,4 ha / 81%

3. NDSM Bruto oppervl. 34 ha (excl. havenbekkens)

- Openbaar 7 ha / 21%
- Niet-openbaar 27,0 ha / 79%

4. Westpoort-Zuid Bruto oppervl. 699 ha (excl. Havenbekkens)

- Openbaar 293 ha / 42%
- Niet-openbaar 406,1 ha / 58%

2. Fysieke ruimte

2.1 Gronduitgifte

In 2018 is in totaal 15 ha grond uitgegeven in het Overig Havengebied Amsterdam. Het gaat om niet-kadegebonden terrein. In 2018 is het Cornelis Douwes 2-3 terrein volledig uitgegeven.

	Gronduitgifte 2018		
(Sub)deelgebied	**Kade gebonden**	**Niet-kade gebonden**	**Totaal**
Cornelis Douwes 0-1			
Cornelis Douwes 2-3		1,6	**1,6**
Westpoort-Zuid		13,4	**13,4**
Overig Havengebied Amsterdam		**15,0**	**15,0**

Tabel: Uitgiftes in 2018 in hectares (peildatum 31 december).

2.2 Uitgeefbare kavels

Totaal
Uitgeefbaar 93,7 ha / 11,5% van het totale gebied.

Per subdeelgebied

(Sub)deelgebied	Uitgeefbaar 2018	Waarvan kadegebonden	Waarvan niet-kadegebonden
Cornelis Douwes 0-1			
Cornelis Douwes 2-3			
Westpoort-Zuid	93,7		93,7
Overig Havengebied Amsterdam	**93,7**		**93,7**

Tabel: Uitgeefbare kavels per terreintype per 31 december 2018 (in ha)
Bron: gemeente Amsterdam, Havenbedrijf Amsterdam NV

Ontwikkeling 2017-2018
Ten opzichte van 2018 is de voorraad uitgeefbare kavels in het Overig Havengebied Amsterdam afgenomen met 15,5 ha. Hiervan is 15 ha uitgegeven aan bedrijven. De grootste transactie betrof een kavel van 8,8 ha in het Atlaspark. Hiernaast is de voorraad in het Overig Havengebied afgenomen met 0,4 ha door herstructurering. Een kavel op het Atlaspark is niet meer uitgeefbaar in verband met waterberging.

	Uitgeefbaar				*Ontwikkeling 2017-2018*	
(Sub)deelgebied	2015	2016	2017	2018	*Absoluut*	*%*
Cornelis Douwes 0-1	1,3	1,5				
Cornelis Douwes 2-3	4,2	3,4	1,6		*-1,6*	*-100%*
Westpoort-Zuid	80,6	101,6	109,1	93,7	*-15,5*	*-14%*
Overig Havengebied Amsterdam	**86,1**	**106,5**	**110,8**	**93,7**	***-17,1***	***-15%***

Tabel: Uitgeefbare kavels in ha, ontwikkeling 2017-2018 (peildatum: 31 december). Bron: gemeente Amsterdam, Havenbedrijf Amsterdam

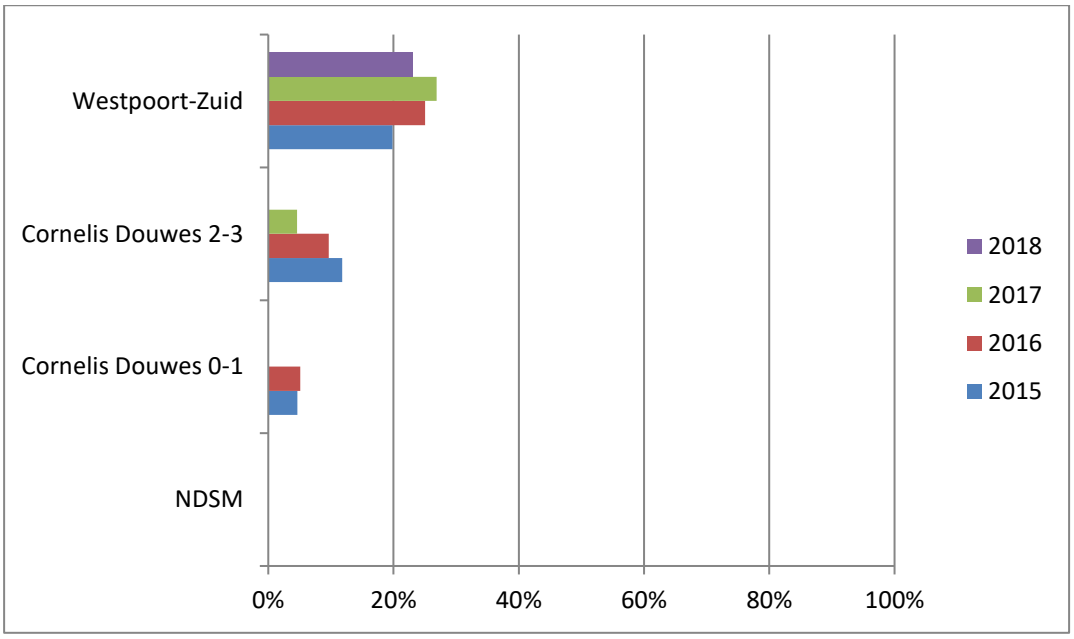

Diagram: Percentage uitgeefbaar terrein per subdeelgebied (excl. openbare ruimte), ontwikkeling 2015-2018.
Bron: Gemeente Amsterdam, Havenbedrijf Amsterdam

2.3 Kades

Openbare kadelengte: 0,7 km
Niet openbare kadelengte: 2,53 km

Er zijn geen verschillen in kades en de openbaarheid daarvan vergeleken met de vorige meting.

POLANENPARK

1.3 Omvang
Gebiedsoppervlakte
35,6 ha grondgebied, waarvan nog 18,5 ha beschikbaar.

1.4 Positionering

- Vlak bij Schiphol
- Aan knooppunt Rotterpolderplein A9/A200
- Aan de spoorlijn Haarlem-Amsterdam, station Haarlem Spaarnwoude op 2.5 kilometer
- Aan de Ringvaart met verbinding naar het Noordzeekanaal

1.7 Openbaar- niet openbaar
Openbare ruimte
De openbare ruimte is de ruimte die voor iedereen toegankelijk is: straten, stoepen, openbare kades, etc. De bedrijfskavels vormen de niet-openbare ruimte. De openbare ruimte is eigendom van de Gemeente Haarlemmermeer, maar het beheer en ouderhoud van het groen is in april 2016 overgedragen aan de vereniging PolanenPark. Alle bedrijven zijn hier verplicht lid van.

Mate waarin het gebied openbaar is
Bruto oppervlakte is 35,6 ha

- Openbaar 9,1 ha / 25,6%
- Niet openbaar 26,5 ha / 74,4%

2. Fysieke ruimte

2.1 Gronduitgifte

In 2018 is er 6,3 ha grond uitgegeven op het PolanenPark.

	Gronduitgifte 2018		
(Sub)deelgebied	Kade gebonden	Niet-kade gebonden	Totaal
Polanenpark		6,3	**6,3**

Tabel: Uitgiftes in 2018 in hectares (peildatum 31 december).

2.2 Uitgeefbare kavels

In totaal is er nog 12,2 ha uitgeefbaar op PolanenPark. Dit is 34,3 % van het totale gebied.

(Sub)deelgebied	Uitgeefbaar 2018	Waarvan kadegebonden	Waarvan niet-kadegebonden
Polanenpark	12,2		12,2

Tabel: Uitgeefbare kavels per terreintype per 31 december 2018 (in ha)

Bron: SADC, gemeente Haarlemmermeer

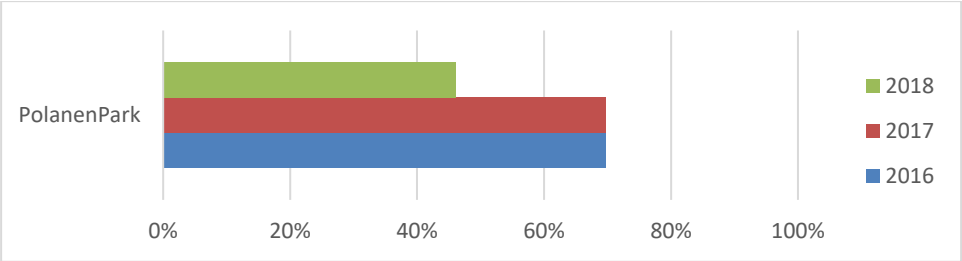

Diagram: Percentage uitgeefbaar terrein per subdeelgebied (excl. openbare ruimte). Bron: SADC, gemeente Haarlemmermeer

	Uitgeefbaar				Ontwikkeling 2017-2018	
(Sub)deelgebied	2015	2016	2017	2018	*Absoluut*	*%*
Polanenpark		18,5	18,5	12,2	-6,3	-34%

Tabel: Uitgeefbare kavels in ha, ontwikkeling 2015-2018 (peildatum: 31 december) Bron: SADC, gemeente Haarlemmermeer

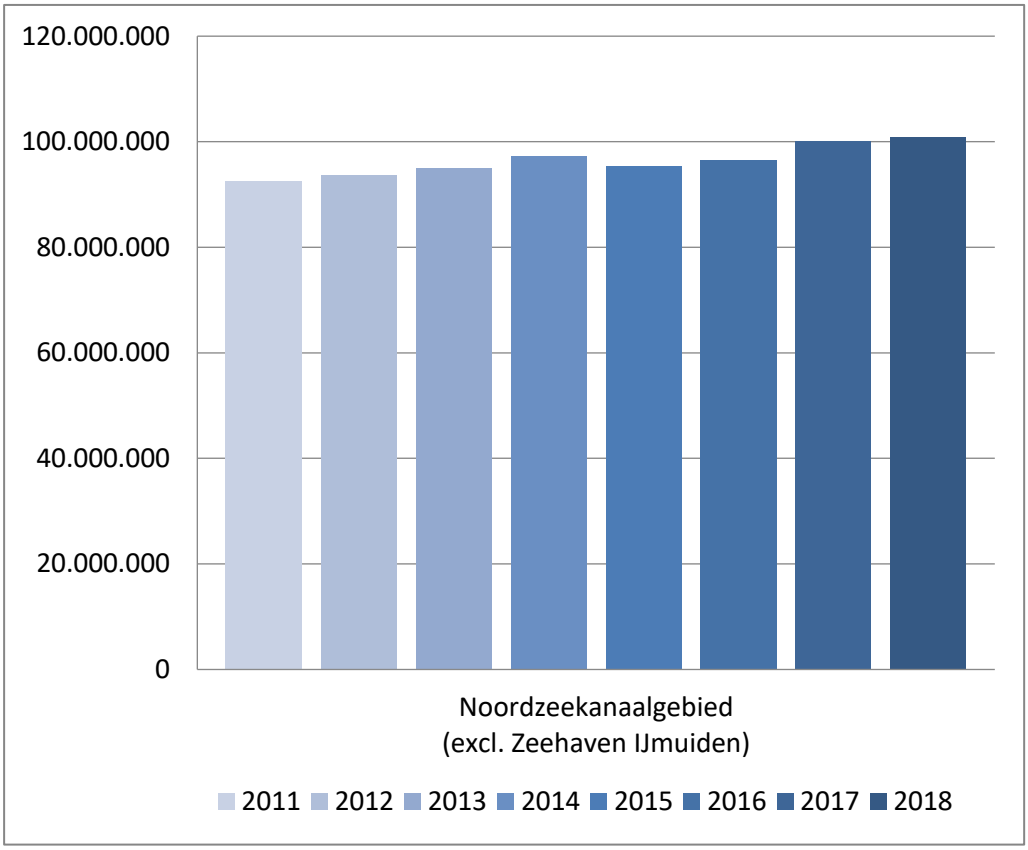
2.3 Kades

Eén van de vrije kavels op PolanenPark is voorzien van een kade van 70 meter. Omdat het geen diepzeekade betreft en er geen zeeschepen kunnen worden ontvangen wordt deze kavel meegenomen als niet-kadegebonden. Als de kavel is uitgegeven is deze naar alle waarschijnlijkheid niet (meer) openbaar, tenzij de markt hierom vraagt. Het is mogelijk om nog een kavel van een kade te voorzien.

Samenvattend beeld

Overslag en scheepsbezoeken

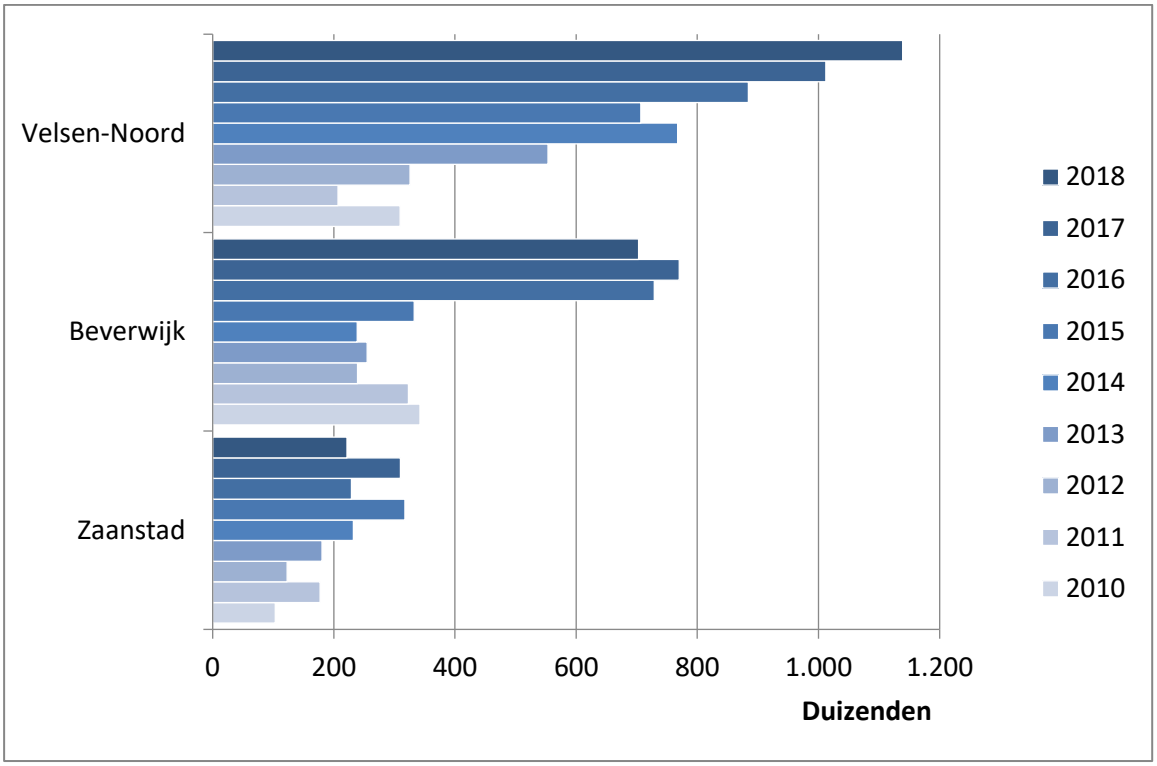
Overslag

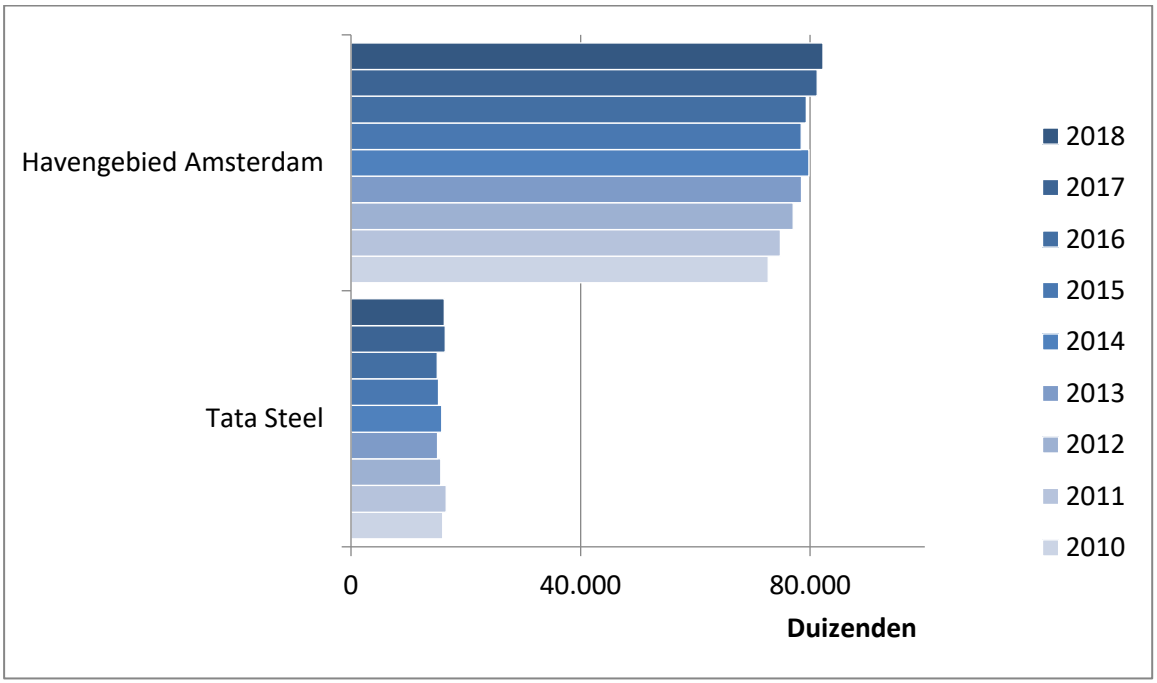

Grafiek: Overslag zeescheepvaart NZKG (excl. Zeehaven IJmuiden) (in tonnen) 2010-2018
Bron: ESPO cijfers Port of Amsterdam

De overslag in het NZKG (excl. Zeehaven IJmuiden) groeide in 2018 met 750.000 ton (een kleine één procent) naar ruim 100 miljoen ton overslag. De groei van de overslag in het NZKG voornamelijk toe te rekenen aan het Havengebied Amsterdam en Velsen-Noord, waar gezamenlijk een miljoen ton extra werd overgeslagen. De groei in Amsterdam is met name veroorzaakt door een hogere overslag in agribulk, bouwmaterialen en containers. Wederom is er dit jaar sprake van een daling van de kolenoverslag (vierde achtereenvolgende jaar). De overslag van olieproducten bleef stabiel en behelst nog altijd het merendeel van de totale overslag in de Amsterdamse haven.

In onderstaande grafieken is de overslag zeescheepvaart per gebied in duizenden tonnen weergeven.
Het Havengebied Amsterdam en Tata Steel zijn hierbij in een aparte grafiek weergegeven omdat de hoeveelheid overgeslagen goederen aanzienlijk verschilt met de overige gebieden.
Hoewel Tata Steel niet als deelgebied wordt meegenomen in de Monitor Ruimte-intensivering, is dit wel het geval in het samenvattend beeld (werkgelegenheid, toegevoegde waarde en overslag) om zo een reëel en compleet beeld van het NZKG te geven.

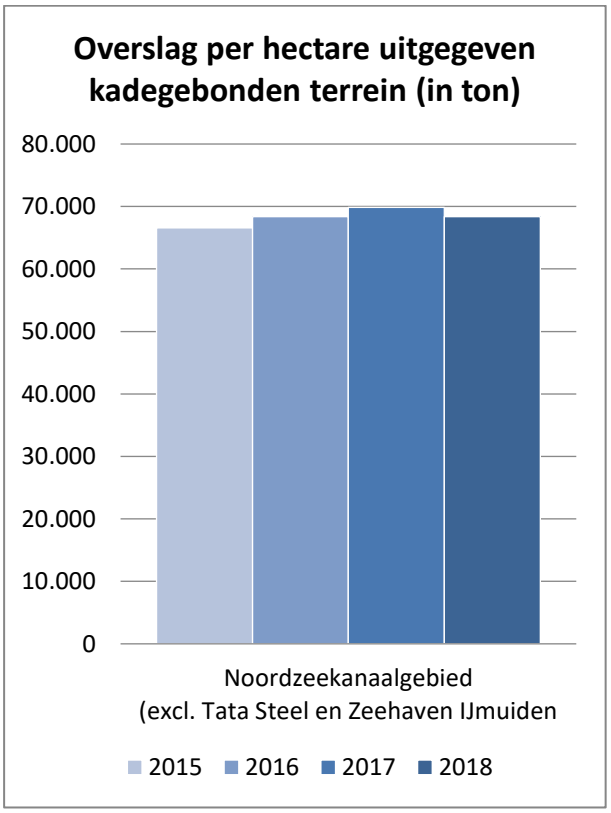

Grafiek: Overslag zeescheepvaart NZKG (excl. Zeehaven IJmuiden) (in tonnen) 2010-2018
Bron: ESPO cijfers Port of Amsterdam

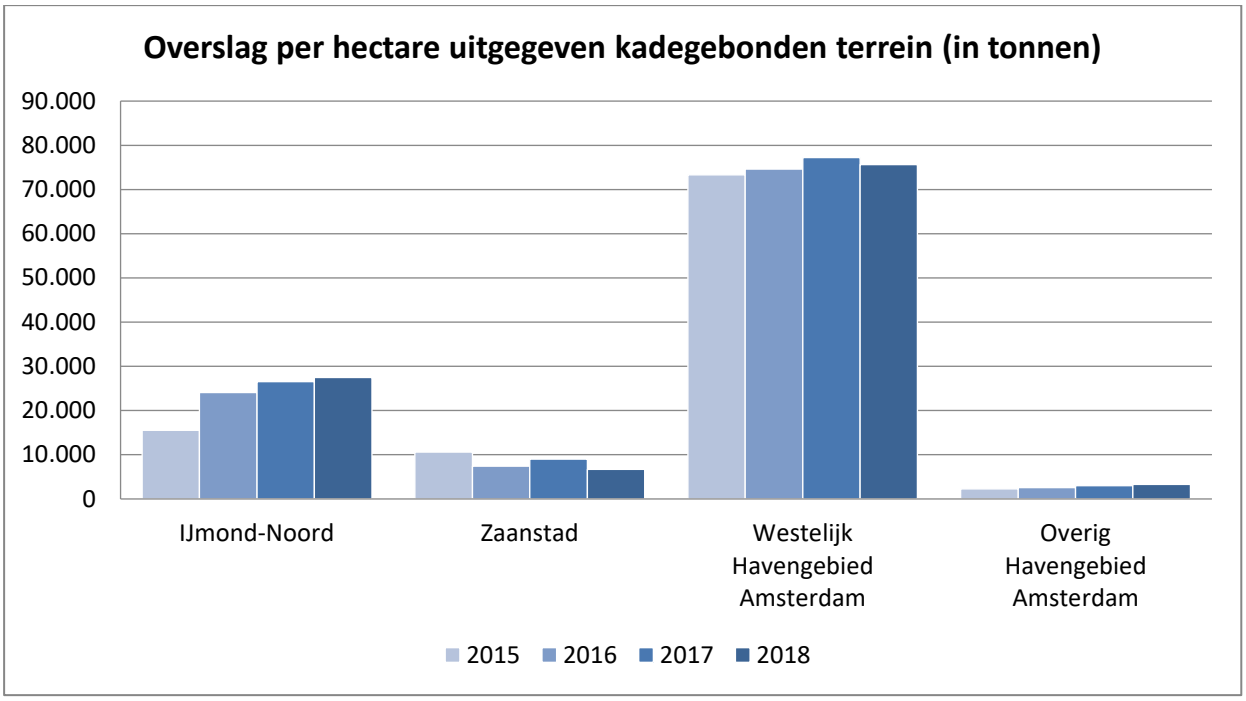
Overslag per hectare kadegebonden terrein

Door de totale overslag te delen op het aantal hectare uitgegeven kadegebonden terrein wordt inzicht verkregen in de ruimte-intensiteit van de kavels die in gebruik zijn, zie onderstaande grafiek.

Grafiek: Overslag zeescheepvaart NZKG per hectare uitgegeven kadegebonden terrein in tonnen (excl. Tata Steel en Zeehaven IJmuiden), 2015-2018

De overslag per uitgegeven kadegebonden hectare voor het NZKG (excl. Tata Steel en Zeehaven IJmuiden) is gekrompen van bijna 70 duizend ton (69.878 ton) naar 68.377 ton per hectare, een daling van 2,2 procent. Hiermee evenaart dit jaargang (2018) bijna de overslag per hectare van dat van 2016.
Dit betekent dat ondanks de toename van overslag, de uitgegeven kadegebonden terrein sterker is toegenomen. Daarnaast heeft de verandering van het type bedrijvigheid tevens een rol in de lagere overslag per hectare. Zo maakt de scheepsbouw noodzakelijkerwijs gebruik van kadegebonden terreinen maar vindt hier geen overslag plaats.

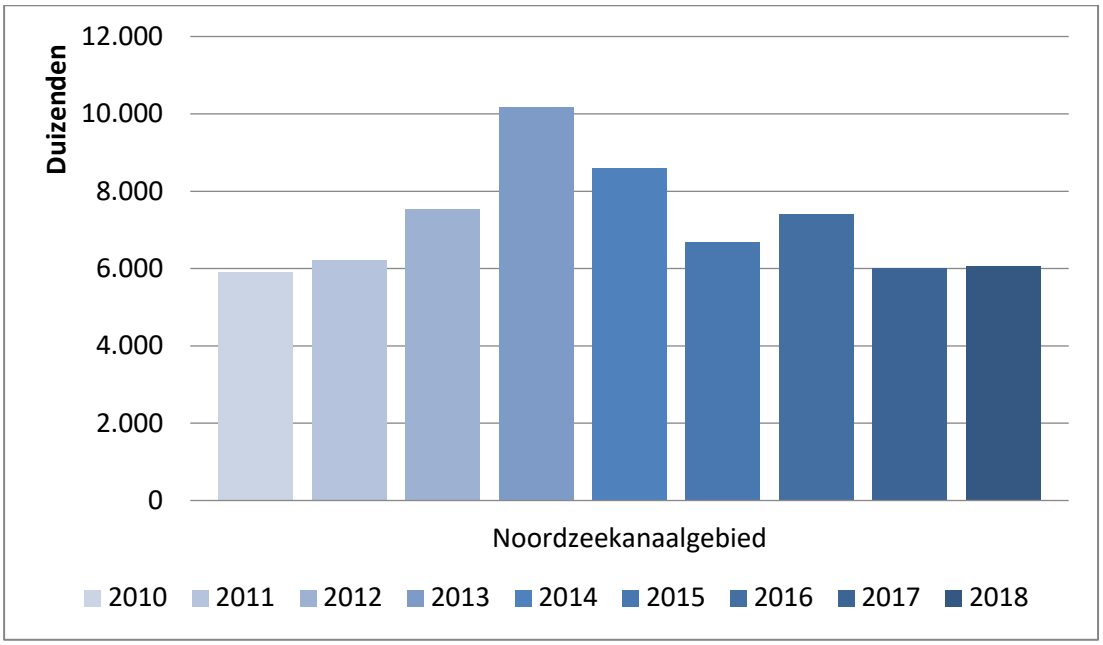

Grafiek: Overslag zeescheepvaart per hectare kadegebonden terrein per gebied in tonnen (exclusief uitgeefbare kavels), 2015-2018
Bron: ESPO cijfers Port of Amsterdam

De mate waarin de kadegebonden terreinen voor overslag worden gebruikt loopt aanzienlijk uiteen per gebied. In Velsen-Noord groeit zowel de overslag als de overslag per hectare door onder andere de vestiging van een groot logistiek bedrijf. In het westelijk havengebied Amsterdam is de overslag weliswaar gegroeid, maar is de overslag per hectare afgenomen. Dit wordt mede veroorzaakt doordat door de vestiging van bedrijven die geen overslag genereren. Hierbij valt onder andere te denken aan de jachtbouw (welke noodzakelijkerwijs gebruik maakt van kadegebonden terreinen) maar geen overslag genereren. In de overige gebieden stagneert de groei of is een afname van de overslag per hectare te zien. Ondanks de afname van de overslag per hectare blijft het Westelijk Havengebied Amsterdam veruit de meeste overslag per hectare houden.

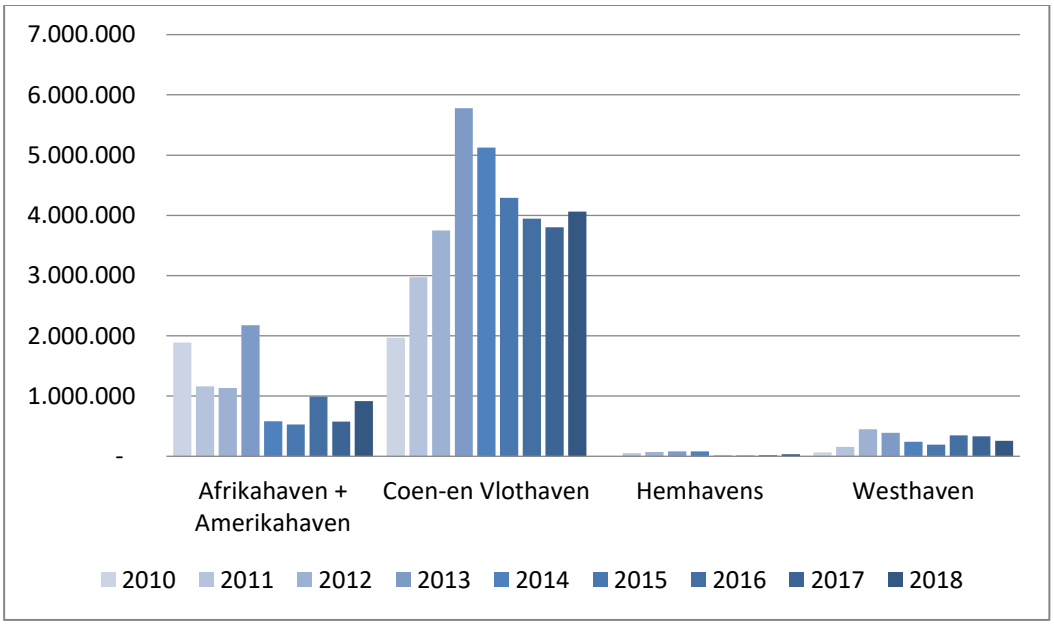
Overslag boord-boord

De totale boord-boord overslag is in 2018 licht gestegen van 6.025.079 ton naar 6.073.058 ton, een toename van 47.979 ton (0,8 procent). Ondanks de forse afname van de kolenoverslag (afname van ongeveer 1 miljoen ton) is de totale overslag gestegen, duidend op de flexibele mogelijkheden en functie van de haventerreinen.

Grafiek: Boord-boord overslag NZKG in tonnen 2010-2018
Bron: ESPO cijfers Port of Amsterdam

Opvallend is dat de Westhaven een afname in overslag laat zien, dit lijkt tegen de algemene trend in te gaan, maar is te verklaren door de forse afname in kolenoverslag.

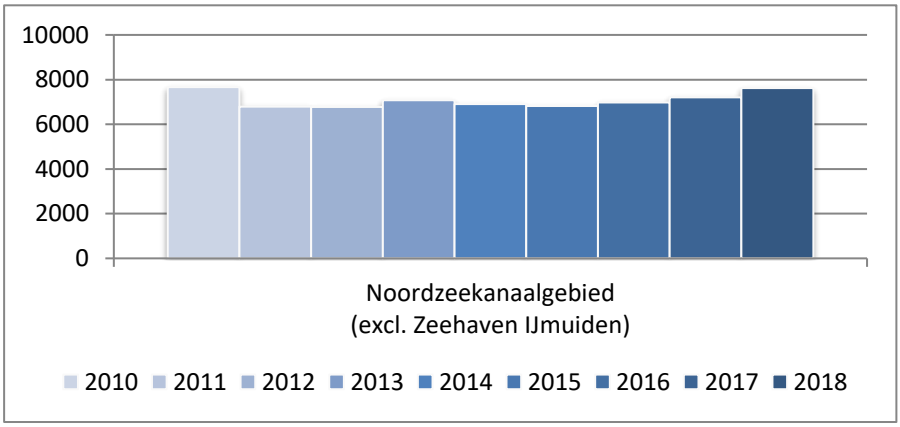

Grafiek: Boord-boord overslag per gebied in tonnen 2010-2018
Bron: ESPO cijfers Port of Amsterdam

Aantal scheepsbezoeken

Het aantal scheepsbezoeken zeescheepvaart in het NZKG (excl. Zeehaven IJmuiden) is in 2018 gestegen van 7.620 naar 8.159. Dat is een toename van 539 scheepsbezoeken en daarnaast een evenaring van het aantal scheepsbezoeken in 2010. De toename van scheepsbezoeken en tegelijkertijd een afname van overslag is te verklaren door het verschil in schaalgrootte van de schepen* als de toename in toeristische scheepvaart.

*De sterke afname van kolenoverslag in veelal grote schepen wordt deels opgevangen door kleinere schepen met bouwmaterialen, agribulk en containers met als gevolg dat de scheepsbezoeken toenemen en de overslag gelijk blijft.

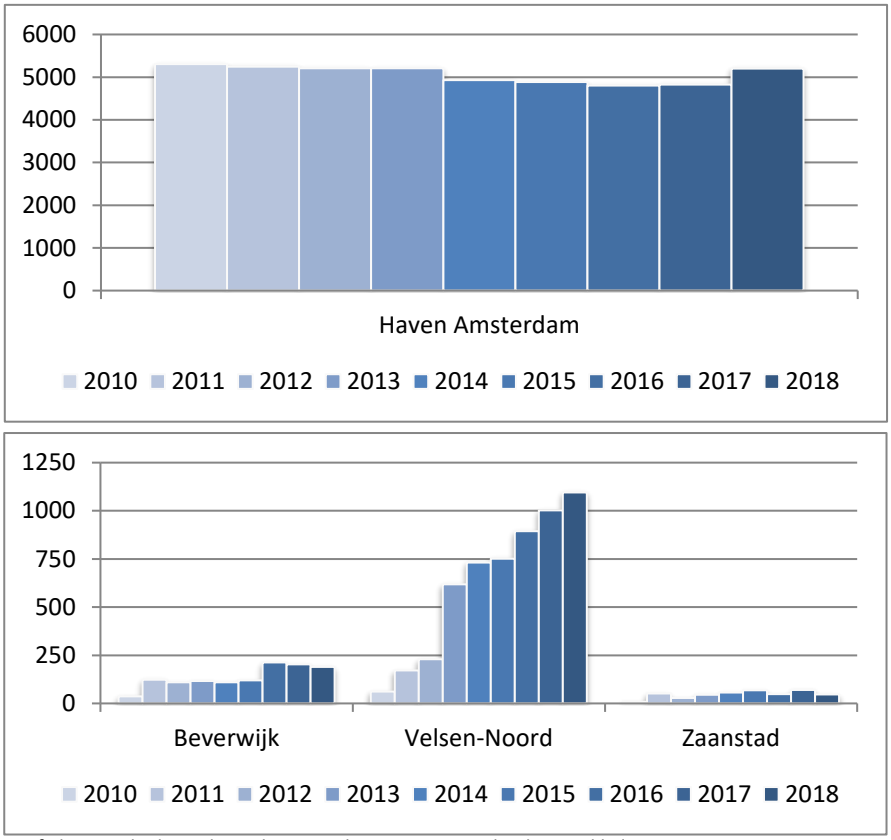

Grafiek: Aantal scheepsbezoeken zeescheepvaart NZKG (excl. Zeehaven IJmuiden), ontwikkeling 2010-2018
Bron: ESPO cijfers Port of Amsterdam

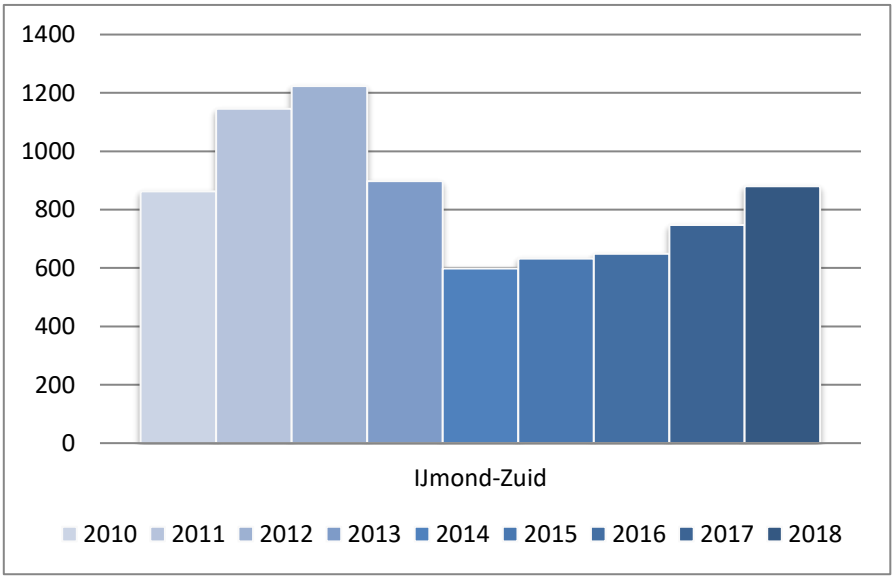
Aantal scheepsbezoeken zeescheepvaart per gebied

In Velsen-Noord zette de groeitrend van het aantal scheepsbezoeken de afgelopen jaren gestaag door.
In de Haven van Amsterdam steeg het aantal scheepsbezoeken aanzienlijk na jaren van daling/stagnatie.
De vermoedelijke reden hiervoor is het schaalverschil in schepen ten behoeve van kolentransport en schepen ten behoeve van andere materialen. In Zaanstad en Beverwijk is er een kleine daling zichtbaar.

**Haven van Amsterdam is door het verschil in schaalgrootte in een aparte grafiek geplaatst.*

Grafiek: Aantal scheepsbezoeken zeescheepvaart per gebied, ontwikkeling 2010-2018
Bron: ESPO cijfers Port of Amsterdam

Grafiek: Aantal scheepsbezoeken IJmond-Zuid (binnenvaart + zeescheepvaart), ontwikkeling 2010-2018.
Bron cijfers: ESPO cijfers Port of Amsterdam

Werkgelegenheid

Totale werkgelegenheid gemeenten

						verschil 2017-2018	
Gemeente	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**absoluut**	**%**
Amsterdam	564.812	584.604	603.544	634.183	653.031	18.848	3%
Beverwijk	17.560	17.438	17.637	17.714	18.062	348	2%
Haarlemmerliede & Spaarnwoude	1.915	2.192	2.025	2.151	2.337	186	9%
Velsen	32.961	33.028	33.553	33.314	34.259	945	3%
Zaanstad	60.091	60.031	60.410	63.650	65.068	1.418	2%
Totaal	**677.339**	**697.293**	**717.169**	**751.012**	**772.757**	**21.745**	**3%**

Tabel: Totale werkgelegenheid in de NZKG-gemeenten.
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018

In 2018 zijn er in totaal 772.757 banen in de NZKG-gemeenten langs het Noordzeekanaal. Ten opzichte van 2017 is de werkgelegenheid gestegen met 21.745 banen (drie procent). De werkgelegenheid is in alle gemeenten gestegen, procentueel het meest in de gemeente Haarlemmerliede & Spaarnwoude en absoluut gezien het meest in Amsterdam.

Totale werkgelegenheid op de deelgebieden

Van het totaal aantal banen in de NZKG-gemeenten (772.757) zijn 78.523 banen (10,2 procent) op de bedrijventerreinen langs het Noordzeekanaal gesitueerd. Ten opzichte van 2017 is de werkgelegenheid op de bedrijventerreinen toegenomen met 1.735 banen. Met uitzondering van IJmond-Zuid en het Tata-terrein is de werkgelegenheid gestegen. De stijging vindt net zoals voorgaand jaar met name plaats in Zaanstad, IJmond-Noord en de Havengebieden van Amsterdam.

						verschil 2017-2018	
Deelgebied	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**absoluut**	**%**
IJmond-Noord	10.986	11.114	11.478	11.473	11.796	323	3%
IJmond-Zuid	3.636	3.764	3.755	3.786	3.750	-36	-1%
Zaanstad	10.263	10.668	10.649	12.069	12.668	599	5%
Westelijk Havengebied Amsterdam	18.582	19.415	20.096	20.099	20.891	633	3%
Overig Havengebied Amsterdam	19.447	18.434	18.884	19.286	19.393	301	2%
Polanenpark	201	201	309	319	321	2	1%
Tata -terrein	10.032	9.973	9.893	9.791	9.704	-87	-1%
Totaal	**73.147**	**73.569**	**75.064**	**76.823**	**78.523**	**1.735**	**2%**

Tabel: Totale werkgelegenheid op de NZKG-bedrijventerreinen.
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018

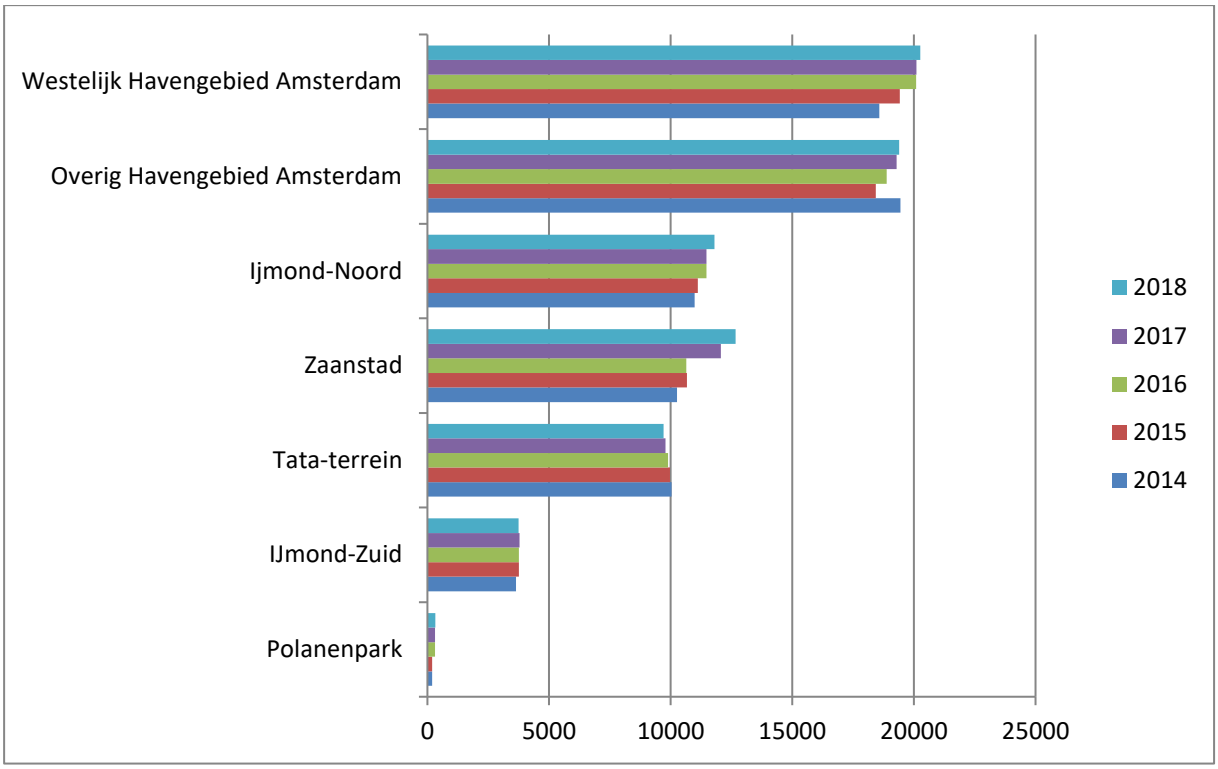

Diagram: Totaal aantal banen per deelgebied, ontwikkeling 2014-2018
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018.

Banen per hectare

Het totaal aantal banen per hectare in het NZKG (excl. Tata Steel en PolanenPark) is ten opzichte van de vorige meting gedaald van 28,5 naar 28,3 banen per hectare. Een kleine daling van bijna één baan per vijf hectare (bijna 1 procent). Het aantal banen per hectare ligt ondanks een kleine daling het hoogst in het Overig Havengebied Amsterdam. Met name op Cornelis-Douwes 2-3 en NDSM is het aantal banen per hectare hoog. Daarnaast is de daling van het aantal banen per hectare op Polanenpark te verklaren door het wegvallen van één van de maar paar bedrijven, wat een groot verschil in banen per hectare laat zien.

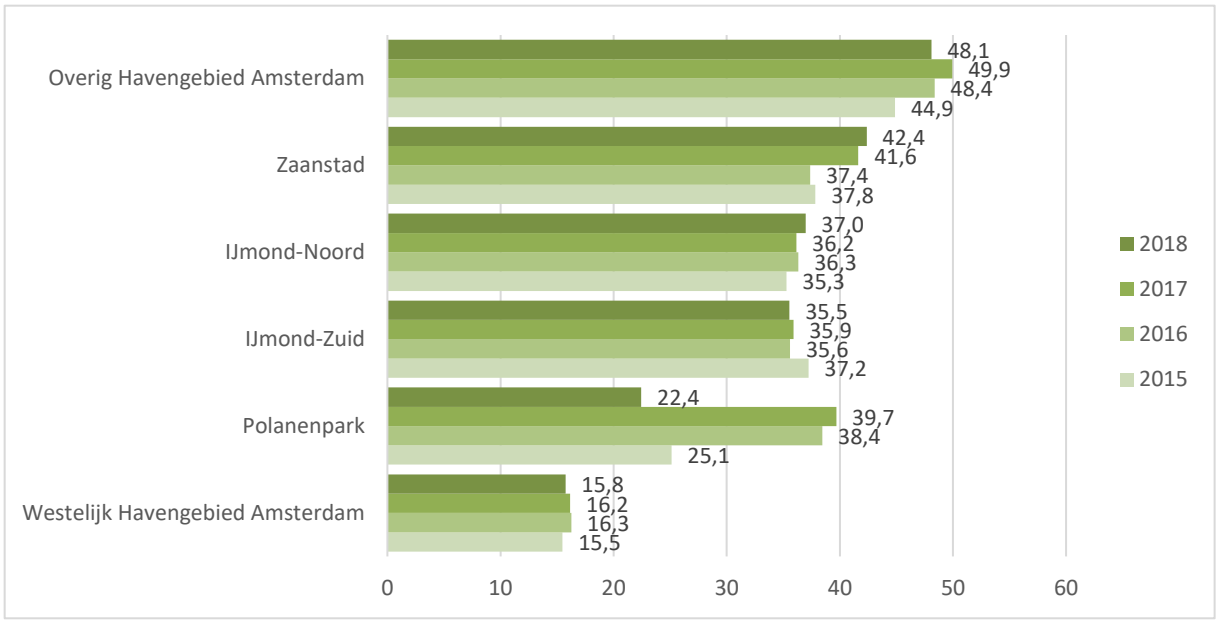

Diagram: Banen per hectare (uitgegeven terrein) per deelgebied 2014-2018

Bron: LISA, peildata 1 januari 2015-2018, uitgegeven terrein per 31 december 2015-2018.

Havengerelateerde werkgelegenheid

In de gemeenten langs het Noordzeekanaal is het aantal havengerelateerde banen in 2018 gedaald.
De voorgaande jaren liet het aantal havengerelateerde banen een gestage groei zien. Dit jaar, mede door een forse afname van het aantal havengerelateerde banen in Velsen en Zaanstad, is het aantal havengerelateerde banen gedaald tot het laagste niveau sinds de meting van 2014.

						verschil 2017-2018	
Gemeente	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**absoluut**	**%**
Amsterdam	11.504	11.573	11.575	11.319	11.451	132	1%
Beverwijk	811	768	752	813	745	-68	-9%
Haarlemmerliede & Spaarnwoude	2	1	1	12	11	-1	-9%
Velsen	12.641	12.666	12.638	12.562	12.193	-369	-3%
Zaanstad	3.736	3.789	4.155	4.349	4.057	-292	-7%
Totaal	**28.694**	**28.797**	**29.121**	**29.055**	**28.457**	**-598**	**-2%**

*Tabel: havengerelateerde banen in de NZKG-gemeenten 2014-2018***
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018, Cijfers Amsterdam afkomstig van Port of Amsterdam

** Voorlopige indicatieve versie van de havengerelateerde cijfers in de NZKG-gemeenten.
Tijdens het bestuursplatform zullen de definitieve cijfers uitgereikt worden.

Aandeel havengerelateerde banen

Het totale aandeel havengerelateerde banen op de (gemonitorde) NZKG terreinen is in 2018 gedaald met 6 banen gestegen en daarmee nagenoeg gelijk gebleven. Doordat daarnaast is op de NZKG-terreinen het aantal niet-havengerelateerde werkgelegenheid gestegen is met bijna 1.500 is het aandeel havengerelateerde arbeid gedaald van 30,5 procent naar 29,5 procent. Dit komt met name vanwege de stijging van niet-havengerelateerde banenverlies in de Amsterdamse havengebieden (Minervahaven/Hempoint, Westpoort-Zuid, Coen- en Vlothaven en Amerika- en Afrikahaven).

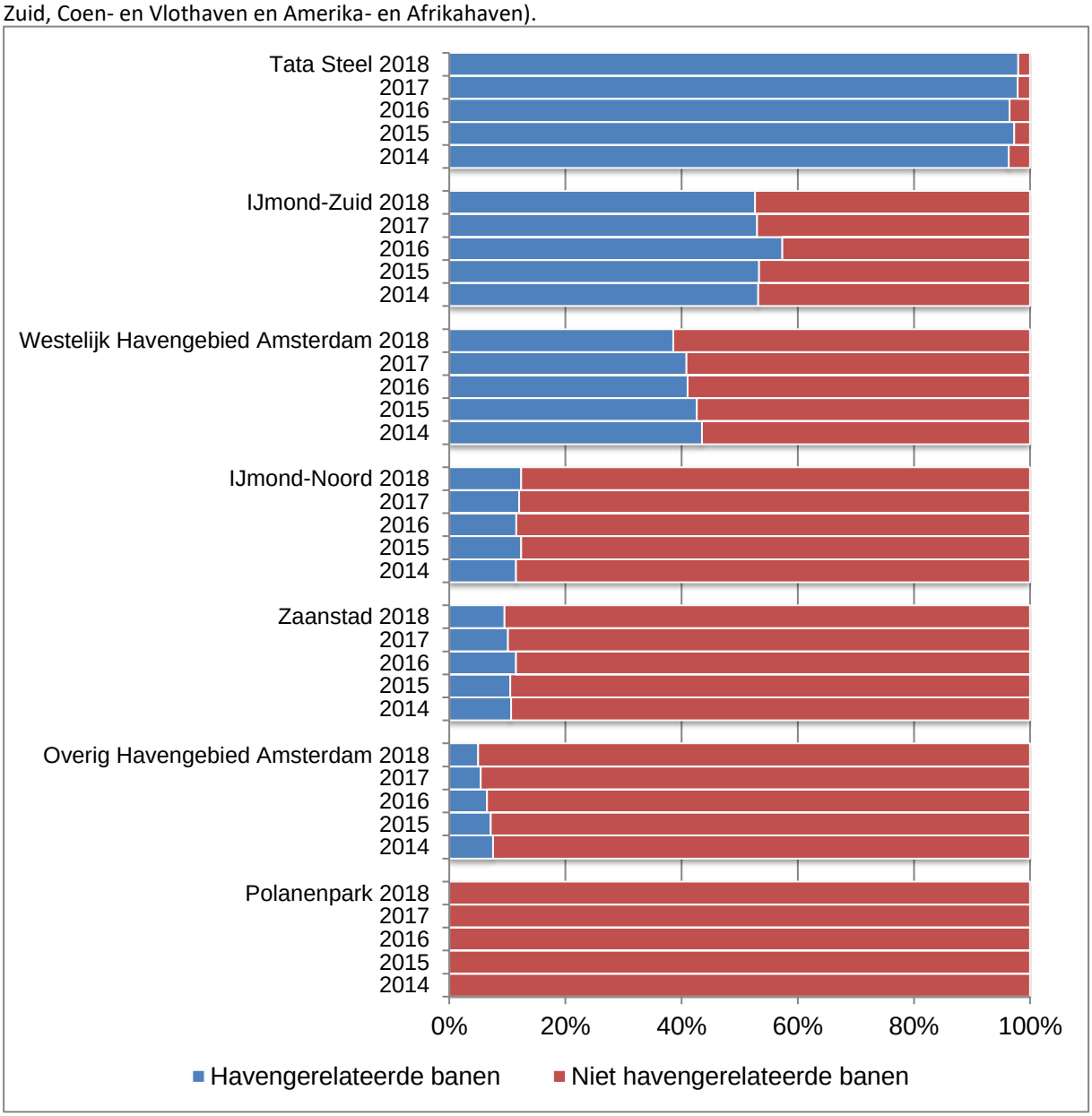

Diagram: Aandeel havengebonden banen per deelgebied, ontwikkeling 2014-2018
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018.

Toegevoegde waarde

Totale toegevoegde waarde

De totale toegevoegde waarde in 2018 in het NZKG (incl. het Tata-terrein) is € 8.860 miljoen euro (Lisa Toegevoegde waarde prijspeil 1 januari 2018). Dit is een stijging van 1780 miljoen euro (25 procent) ten opzichte van 2016. De toegevoegde waarde per jaar laat per subdeelgebied grote verschillen zien, omdat dit afhankelijk is van het aantal mensen die in een bepaalde sector werken en de ruimte die een sector in een gebied inneemt. Met name op in de deelgebieden IJmond-Noord en het Westelijk Havengebied Amsterdam is de afgelopen jaren de toegevoegde waarde het sterkst toegenomen (respectievelijk 35 en 40%) op het Tata-terrein de toegevoegde waarde vergeleken met het jaar 2016 het minst toegenomen (8%).

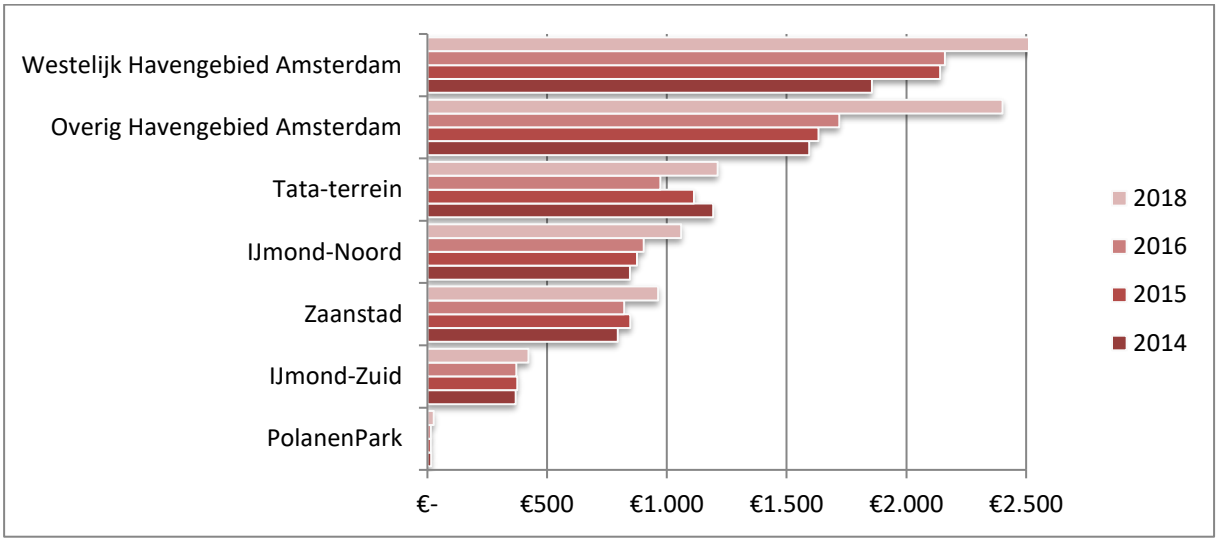

Diagram: Toegevoegde waarde per deelgebied in miljoenen euro's.
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018 en CBS (prijspeil 2014-2018) m.u.v. 2017

Toegevoegde waarde per hectare

De gebieden met veel banen per hectare leveren ook een hoge toegevoegde waarde per hectare op.

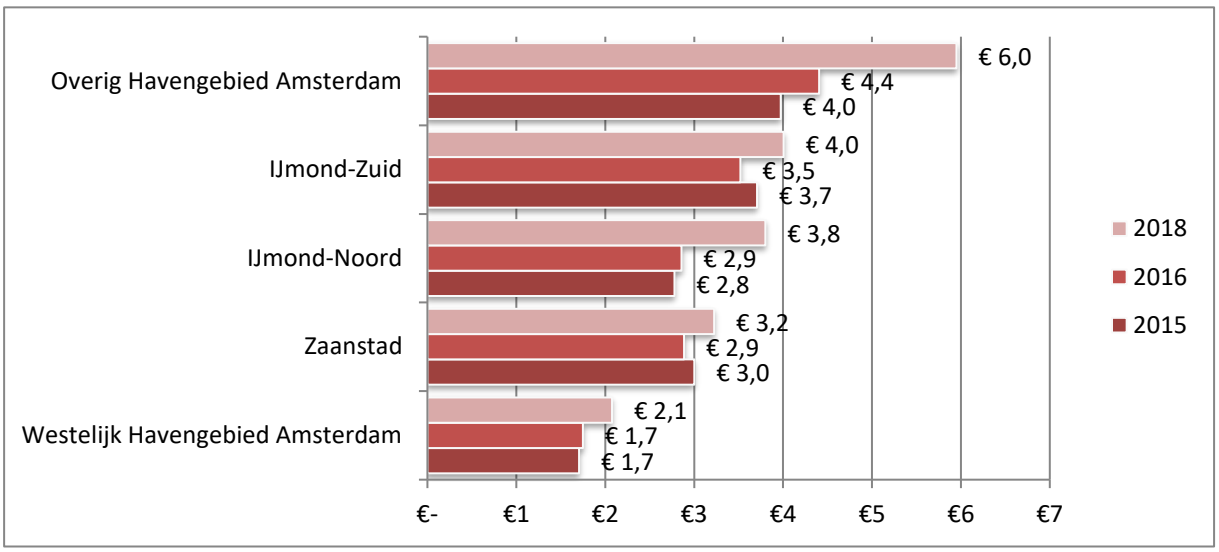

Diagram: Toegevoegde waarde per hectare uitgegeven terrein (in miljoenen euro's), ontwikkeling 2015-2018 m.u.v. 2017
Bron: LISA, peildata 1 januari 2015-2018 en CBS (prijspeil 2015-2018) m.u.v. 2017

Toegevoegde waarde per baan

De toegevoegde waarde per baan in het NZKG (incl. Tata-terrein) is € 112.000,- (LISA prijspeil 2018). Dit is een stijging van € 19.000,- per baan ten opzichte van 2016, een toename van ruim 20 procent. In de gebieden waar relatief veel havengerelateerde activiteiten zijn, is in het algemeen de toegevoegde waarde per baan het hoogst. Dit is te verklaren door de mechanisering en automatisering in de (nautische) logistiek en maakindustrie. Opvallend was dat de toegevoegde waarde per baan alleen in Zaanstad daalde.
In de Amsterdamse Havengebieden en IJmond-Noord was de stijging van toegevoegde waarde per baan het grootst, met name Businesspark IJmond en het NDSM-terrein maakte een enorme groei van de toegevoegde waarde door.

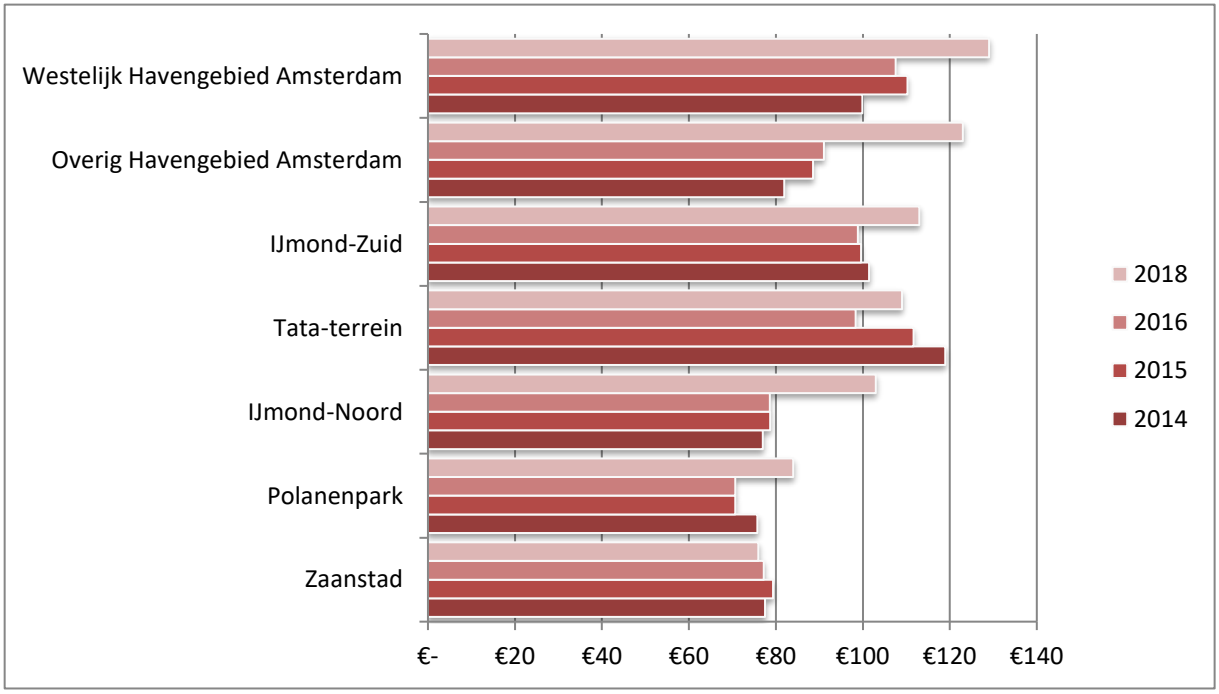

Diagram: Toegevoegde waarde per baan per deelgebied in euro's, ontwikkeling 2014-2018 m.u.v. 2017
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018 en CBS (prijspeil 2014-2018) m.u.v. 2017

IJmond-Zuid

Bedrijven

Totaal

In 2018 zijn er in totaal 411 bedrijven gevestigd in IJmond-Zuid. Van deze bedrijven zijn er 126 havengerelateerd (30 procent) en ligt de overgrote meerderheid van deze havengerelateerde bedrijven in de Haringhaven en Vissershaven e.o.

Per subdeelgebied

Zoals uit onderstaande tabel blijkt is het aantal havengerelateerde bedrijven in het gebied 'Haringhaven en Vissershaven en omstreken' het hoogst. Het percentage havengerelateerde bedrijven is het hoogst in de IJmondhaven (57 procent) en op het Sluisplein (45 procent). De Zone Kromhoutstraat-Ampèrestraat is voornamelijk een 'droog' terrein met 12 procent havengerelateerde bedrijven.

Subdeelgebied	Haven gerelateerd	Niet-haven gerelateerd	Totaal
Haringhaven en Vissershaven e.o.	99	162	261
IJmondhaven	4	4	8
Sluisplein	9	11	20
Zone Kromhoutstraat- Amperestraat	14	108	122
IJmond-Zuid	**126**	**285**	**411**

Tabel: Havengerelateerde en niet-havengerelateerde bedrijven per subdeelgebied.
Bron: LISA, peildatum 1 januari 2018.

Kaart: De kadegebonden terreinen bestaan uit de kavels die direct aan de kade liggen. De havengebonden terreinen zijn de kavels die daar direct achter liggen. Het overige terrein is het bedrijventerrein dat daar weer achter ligt. De bedrijven hier hebben in het algemeen een minder directe relatie met de haven dan de bedrijven op de havengebonden terreinen.

Ontwikkeling t.o.v. 2017

In 2018 zijn er 6 aantal bedrijven in IJmond-Zuid bijgekomen. Zowel het aantal havengerelateerde bedrijven als het aantal het aantal niet-havengerelateerde bedrijven is licht toegenomen.

	Ontwikkeling 2017-2018			
Subdeelgebied	Haven-gerelateerd	Niet haven-gerelateerd	Totaal	%
Haringhaven en Vissershaven e.o.	4	8	12	5%
IJmondhaven	0	-3	-3	-27%
Sluisplein	-1	-1	-2	-9%
Zone Kromhoutstraat- Amperestraat	-1	0	-1	-1%
IJmond-Zuid	**2**	**4**	**6**	**1%**

Tabel: Havengerelateerde en niet-havengerelateerde bedrijven per subdeelgebied, ontwikkeling 2017-2018.
Bron: LISA, peildata 1 januari 2017-2018.

Ontwikkeling 2014 – 2018

Over de afgelopen vijf jaar is het aantal bedrijven toegenomen met 24. Hiervan zijn drie bedrijven havengerelateerd (twee hiervan het afgelopen jaar erbij gekomen) en 21 bedrijven niet-havengerelateerd. Waarmee de overgrote meerderheid in de toenemende bedrijvigheid niet-havengebonden is.
Verder valt de subdeelregio Sluisplein, dat voor een groot deel bestaat uit een bedrijfsverzamelgebouw, op doordat het sinds 2014 een daling laat zien.

Subdeelgebied	2014	2015	2016	2017	2018	Ontwikkeling 2014-2018
Haringhaven en Vissershaven e.o.	240	257	253	249	261	21
IJmondhaven	5	11	10	11	8	3
Sluisplein	26	23	23	22	20	-6
Zone Kromhoutstraat- Amperestraat	116	116	122	123	122	6
IJmond-Zuid	**387**	**407**	**408**	**405**	**411**	**24**

Tabel: Aantal bedrijven per (sub)deelgebied, ontwikkeling 2014-2018.
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018.

Werkgelegenheid

Totaal

Het totaal aantal banen in het deelgebied IJmond-Zuid is 3.750 (per 1 januari 2018). Van dit aantal zijn er 1974 (53%) havengerelateerd en 1.776 (47%) niet-havengerelateerd.

Per subdeelgebied

De IJmondhaven heeft relatief de meeste havengerelateerde werkgelegenheid. Ook in de gebieden ‘Haringhaven, Vissershaven en omstreken’ en ‘Sluisplein’ liggen deze percentages met rond de zestig procent hoog. In het gebied Kromhoutstraat en Ampèrestraat is dit aandeel veel lager, maar met bijna een kwart nog steeds substantieel. In absolute zin is het aantal havengerelateerde banen in de Haringhaven en Vissershaven e.o. veruit het grootst.

Subdeelgebied	Haven-gerelateerd	Niet haven-gerelateerd	Totaal	% haven gerelateerd
Haringhaven en Vissershaven E.O.	1.341	1023	2.364	57%
IJmondhaven	283	19	302	94%
Sluisplein	197	138	335	59%
Zone Kromhoutstraat- Amperestraat	153	596	749	20%
IJmond-Zuid	**1.974**	**1.776**	**3.750**	**53%**

Tabel: Havengerelateerde en niet -havengerelateerde banen per subdeelgebied.
Bron: LISA, peildatum 1 januari 2018.

Ontwikkeling t.o.v. 2017

Het totaal aantal banen in IJmond-Zuid is lichtelijk gedaald ten opzichte van 2017 (1,7 procent). Daarnaast heeft er een lichte verschuiving plaatsgevonden naar meer niet-havengerelateerde werkgelegenheid ten opzichte van havengerelateerde werkgelegenheid. Ondanks het feit dat het aantal bedrijven is gestegen is de werkgelegenheid gedaald. Opvallend is dat het aantal banen in de Haringhaven en Vissershaven stijgt waar het in de andere subdeelgebieden daalt.

	Ontwikkeling 2017-2018			
Subdeelgebied	Haven gerelateerd	Niet-haven gerelateerd	Totaal	%
Haringhaven en Vissershaven e.o.	24	19	43	1,9%
IJmondhaven	-9	-5	-14	-4%
Sluisplein	-28	4	-24	-6,7%
Zone Kromhoutstraat- Amperestraat	-19	-49	-68	-9%
IJmond-Zuid	**-32**	**-31**	**-63**	**-1,7%**

Tabel: Havengerelateerde en niet-havengerelateerde banen per subdeelgebied, ontwikkeling 2017-2018.
Bron: LISA, peildata 1 januari 2017-2018.

In vergelijking met 2017 is het aantal banen per hectare lichtelijk afgenomen (van 35,5 naar 35,3). Daarnaast is met uitzondering van Haring en Vissershaven e.o. het aantal banen per subdeelgebied afgenomen tot het laagste niveau sinds de aanvang van de monitor. Het aantal banen per hectare in 2018 is in de verschillende gebieden met uitzondering van Sluisplein niet sterk gewijzigd ten opzichte van 2017.

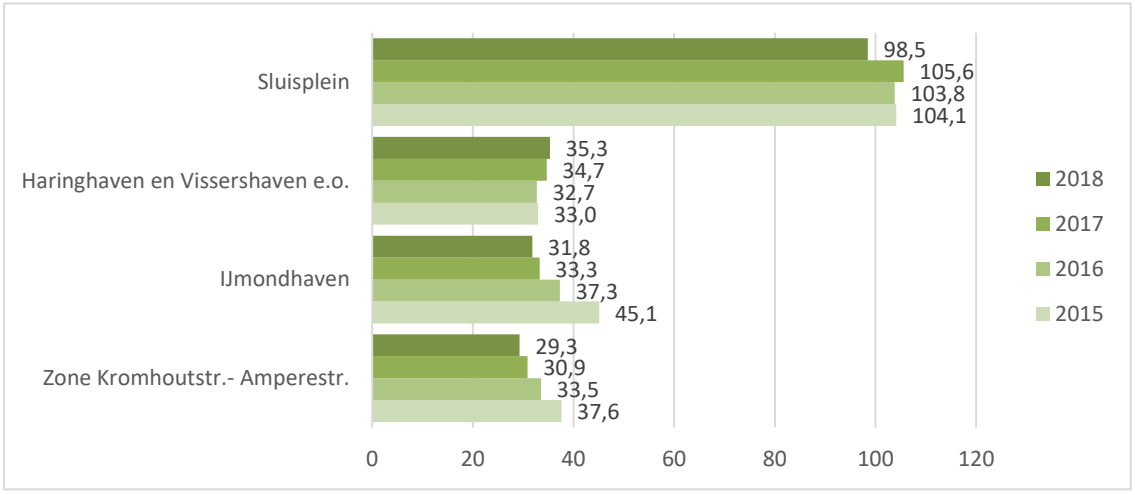

Diagram: Banen per hectare (excl. openbare ruimte en uitgeefbare terreinen).
Bron: LISA, peildata 1 januari 2015-2018.

Ontwikkeling 2014 – 2018

Over de afgelopen vier jaar is het aantal banen in IJmond-Zuid met 114 gestegen. Hiervan is ruim de helft havengerelateerd. De havengerelateerde werkgelegenheid is procentueel het meest toegenomen in de IJmondhaven. In absolute aantallen was dat in de Haringhaven-Vissershaven het geval. Opvallend is dat in de Zone Kromhoutstraat-Ampèrestraat zowel de havengerelateerde als de niet-havengerelateerde werkgelegenheid afneemt.

Subdeelgebied	2014	2015	2016	2017	2018	Ontwikkeling 2014-2018
Haringhaven en Vissershaven e.o.	1.998	2.182	2.190	2.321	2.364	366
IJmondhaven	226	266	354	316	302	76
Sluisplein	367	354	353	359	335	-32
Zone Kromhoutstraat- Ampèrestraat	1.045	962	858	790	749	-296
IJmond-Zuid	**3.636**	**3.764**	**3.755**	**3.786**	**3.750**	**114**

Tabel: Aantal banen per (sub)deelgebied, ontwikkeling 2014-2018
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018.

Economische Clusters

Totaal

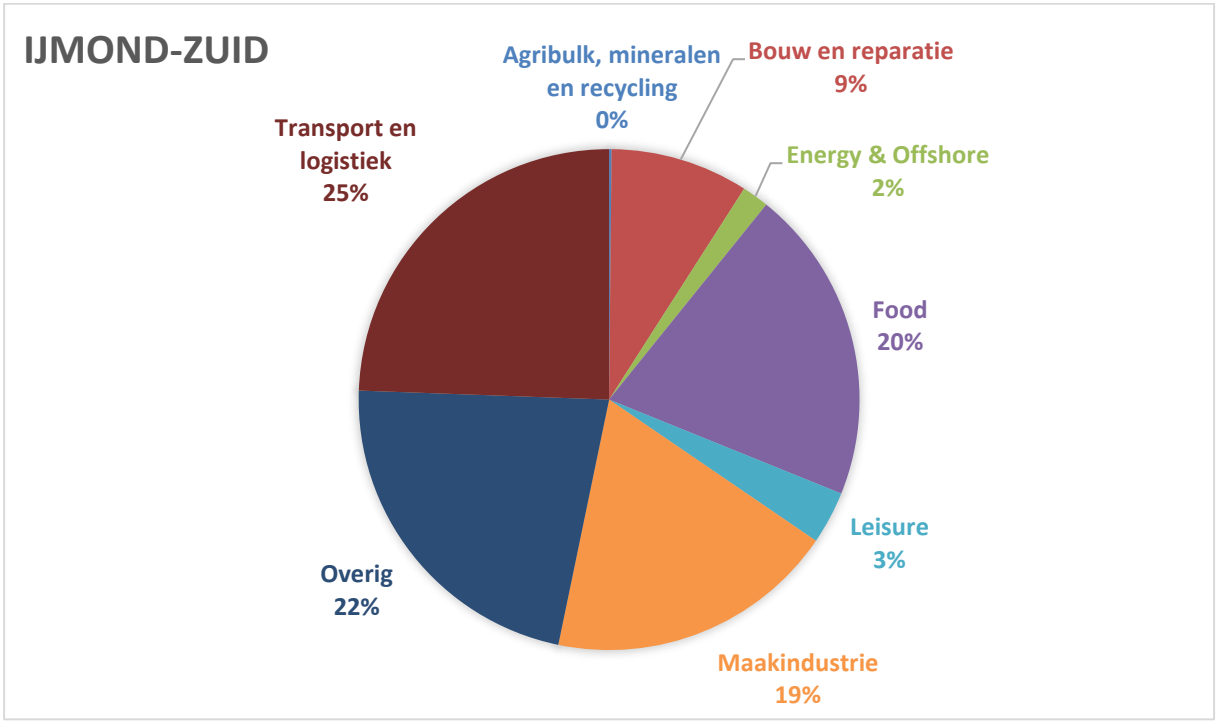
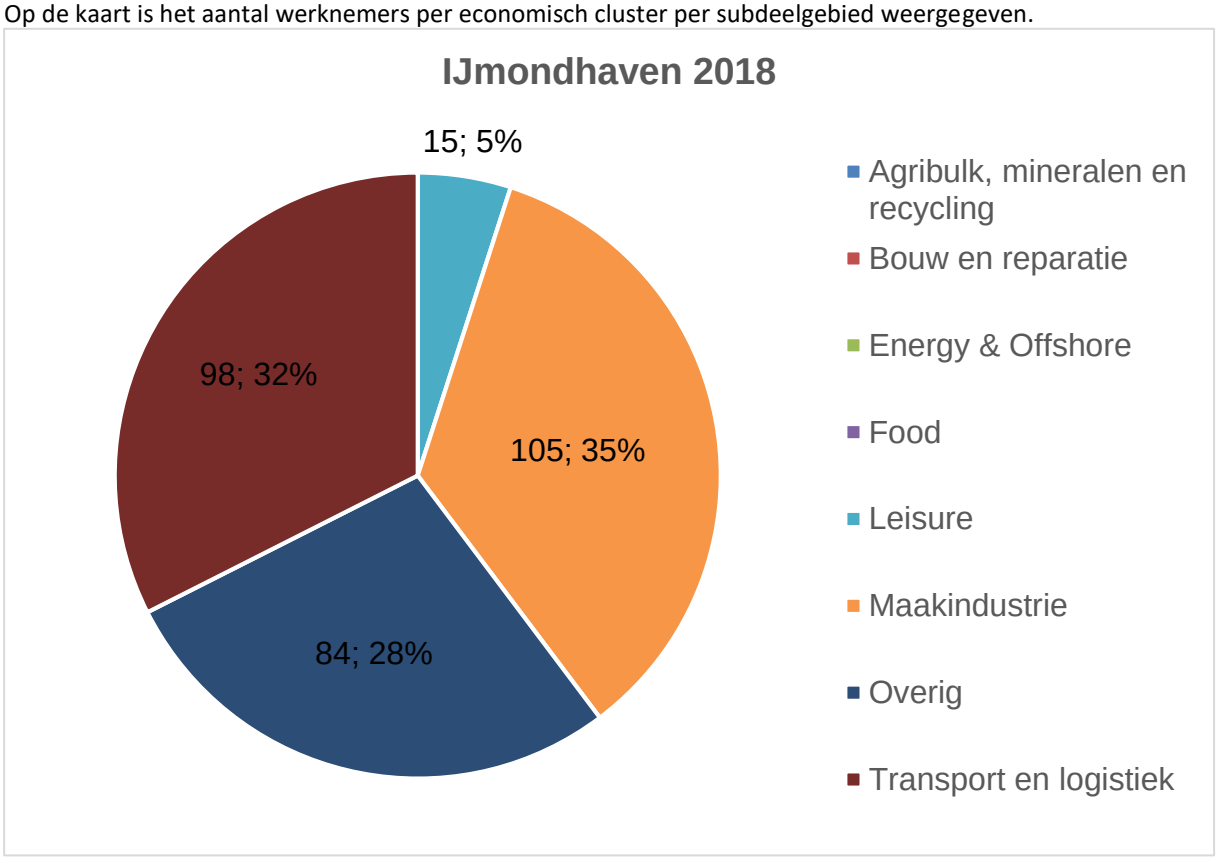
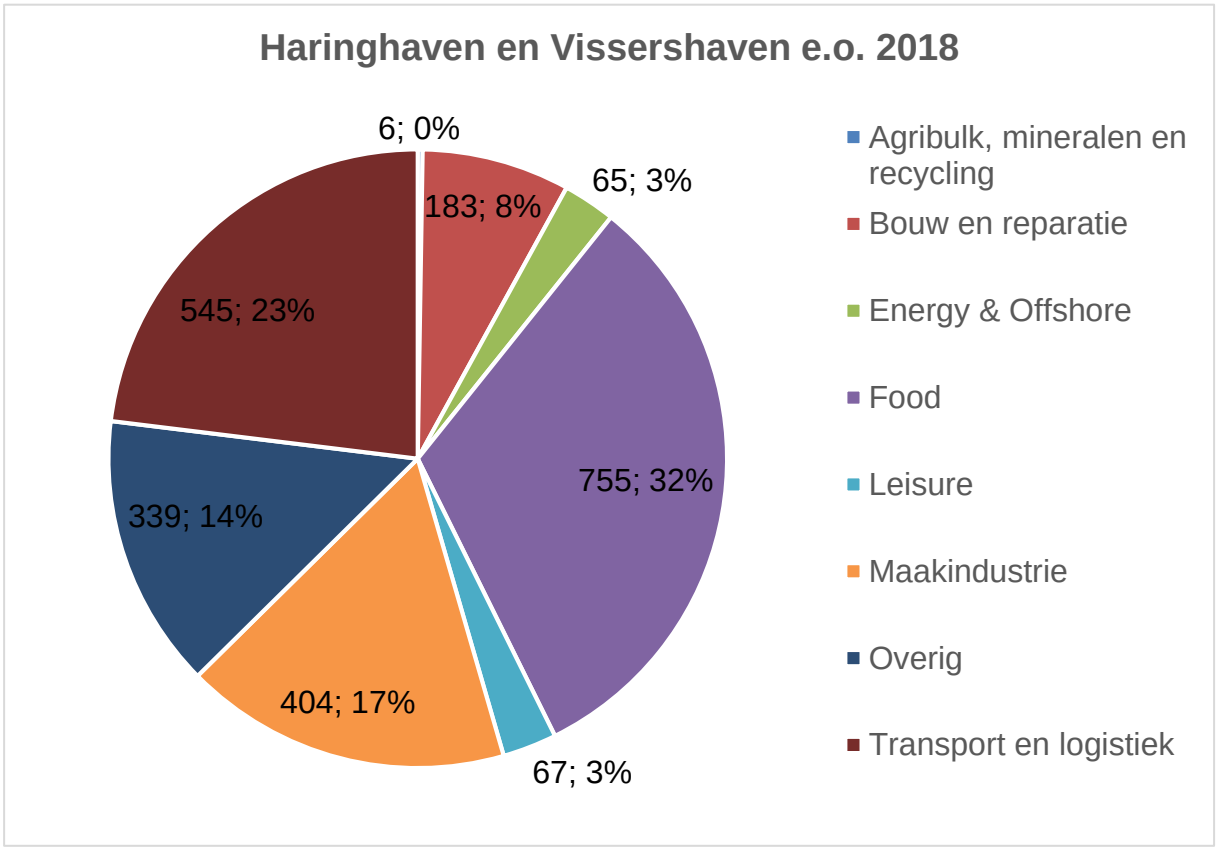

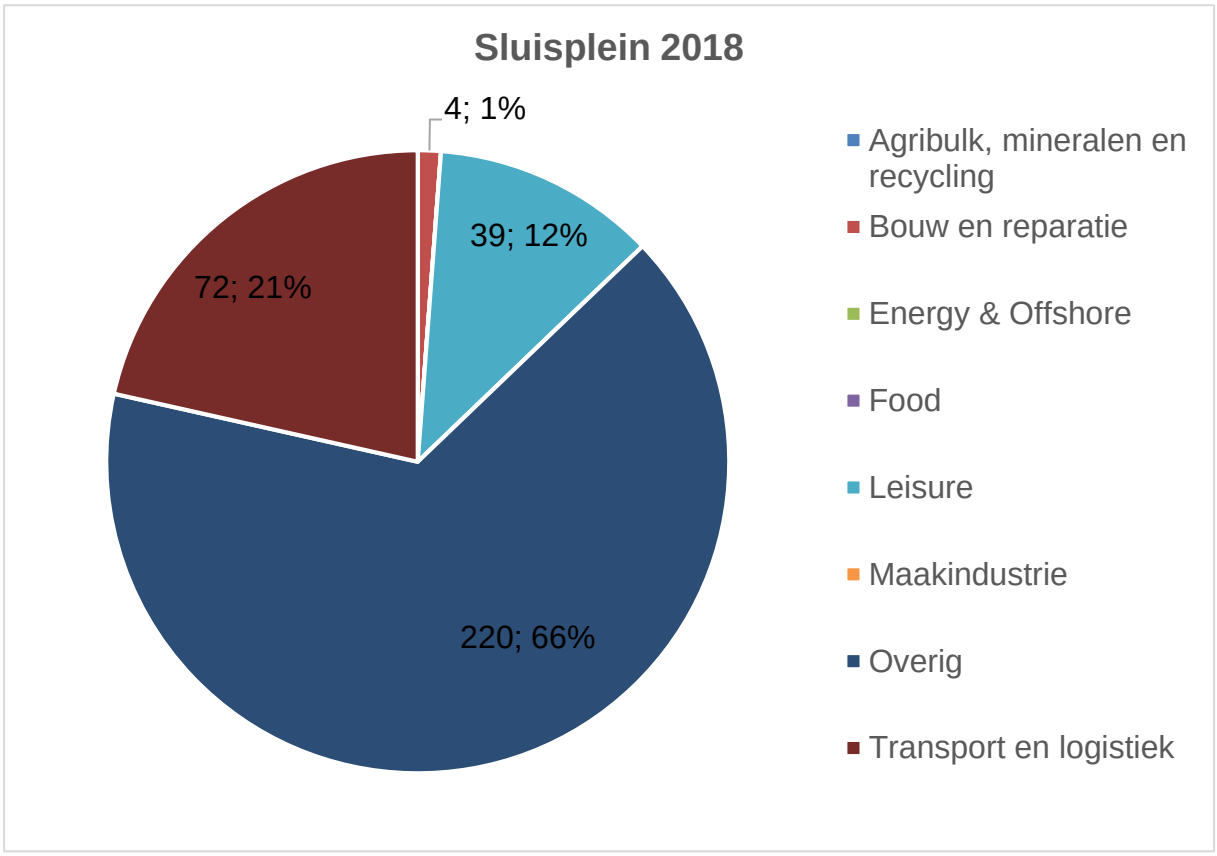
Diagram: Werkgelegenheid IJmond-Zuid verdeeld over de economische clusters.
Bron: LISA, peildatum 1 januari 2018.

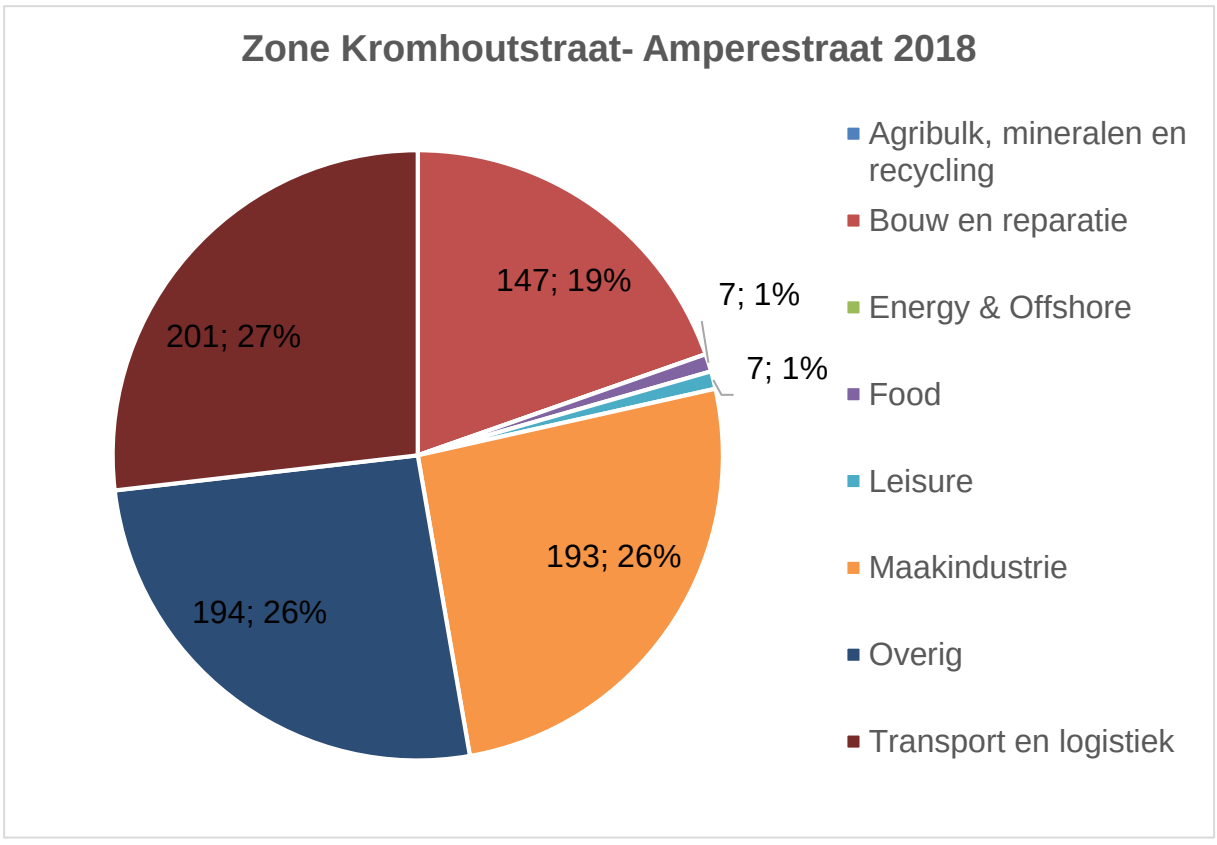
Werknemers per economisch cluster per subdeelgebied

Op de kaart is het aantal werknemers per economisch cluster per subdeelgebied weergegeven.

Sluisplein 2018
4; 1%
39; 12%
72; 21%
220; 66%
Agribulk, mineralen en recycling
Bouw en reparatie
Energy & Offshore
Food
Leisure
Maakindustrie
Overig
Transport en logistiek

Zone Kromhoutstraat- Amperestraat 2018
147; 19%
7; 1%
7; 1%
201; 27%
193; 26%
194; 26%
Agribulk, mineralen en recycling
Bouw en reparatie
Energy & Offshore
Food
Leisure
Maakindustrie
Overig
Transport en logistiek

KLIK OP DE KAART VOOR MEER INFORMATIE

Zeehaven IJmuiden NV, die het grootste deel van IJmond-Zuid beheert en organiseert, zet in op de clusters Food, Energy en Leisure. Food bestaat daarbij voornamelijk uit de visserij en vishandel, Energy uit de offshore dienstverlening en Leisure uit de cruise- en ferryvaart. 'Transport en logistiek' en maakindustrie zijn twee andere typische activiteiten die groot zijn in dit gebied. Gezamenlijk zijn deze vijf sectoren goed voor 68 procent van de werkgelegenheid, waarbij de transport en logistiek, maakindustrie en food-sector het grootste deel voor hun rekening nemen. De categorie 'overig' is na transport en logistiek het grootste en bestaat met name uit zakelijke dienstverlening.

Ontwikkeling 2014 – 2018

Totaal

In 2018 is de werkgelegenheid in de economische clusters 'Food', 'Maakindustrie' en 'Bouw en reparatie' de sterkste stijging te zien. Dit komt met name door de stijging van het aantal werkenden in deze sectoren in de Haring- en Vissershaven. De clusters 'Transport en logistiek' en 'Overig' laten de grootste daling zien.

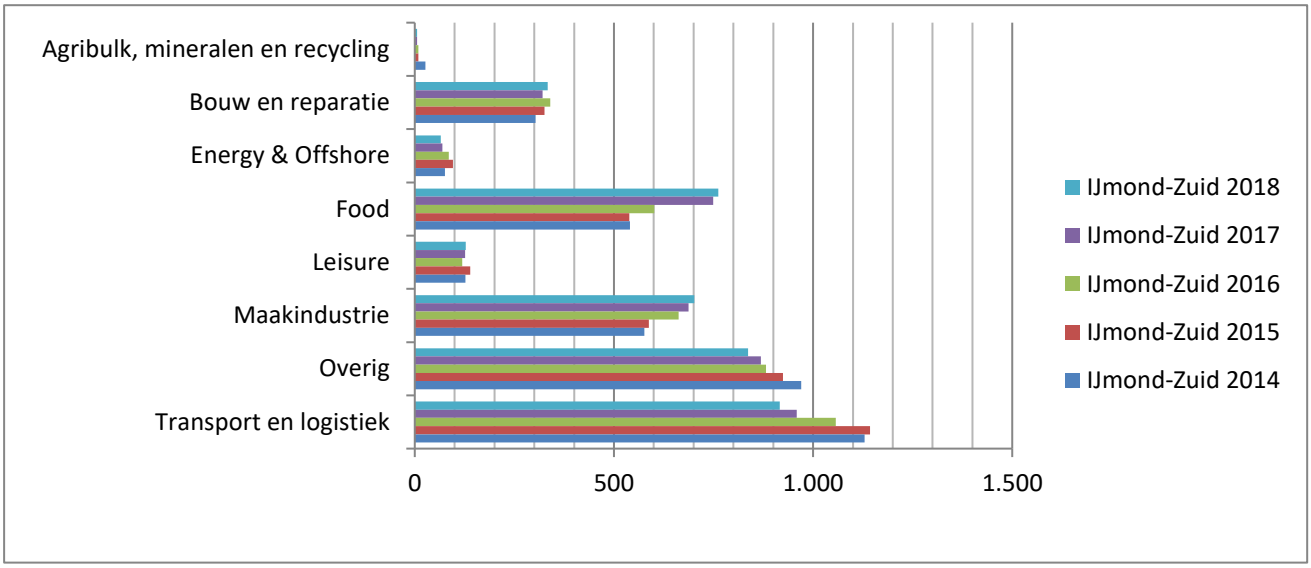
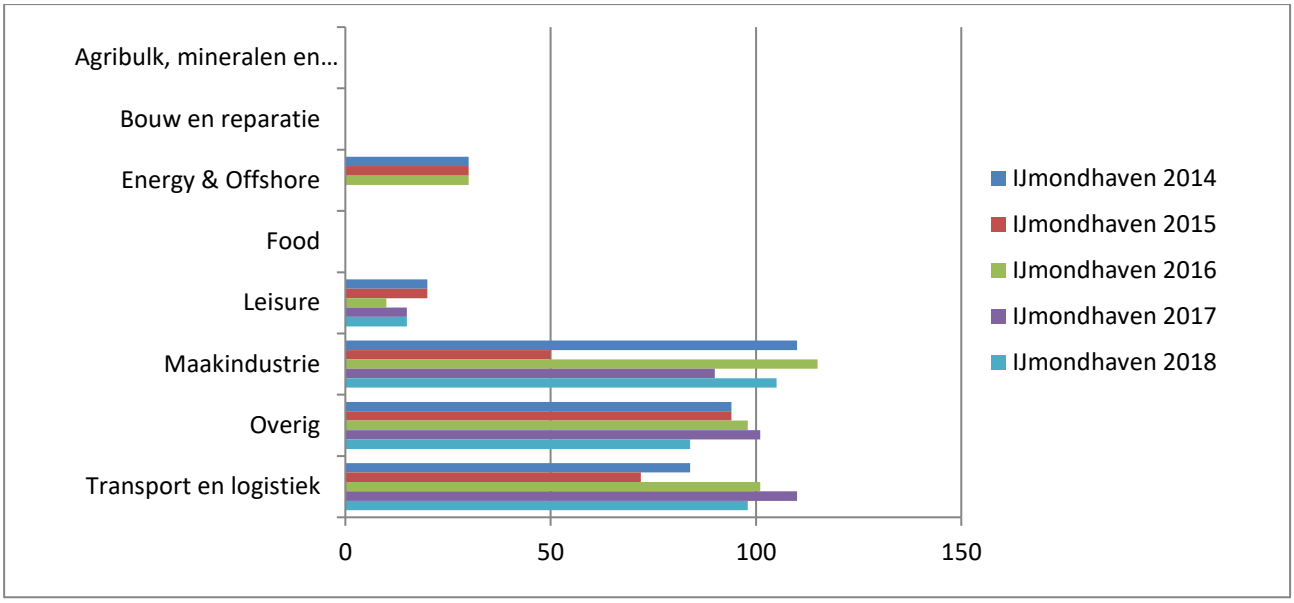
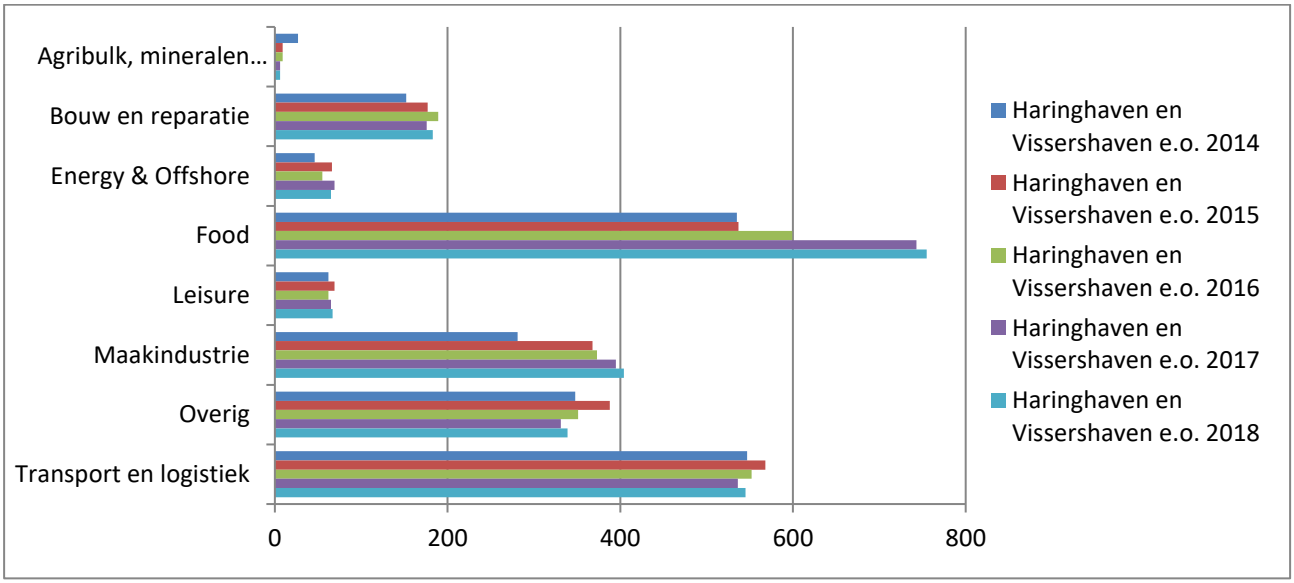

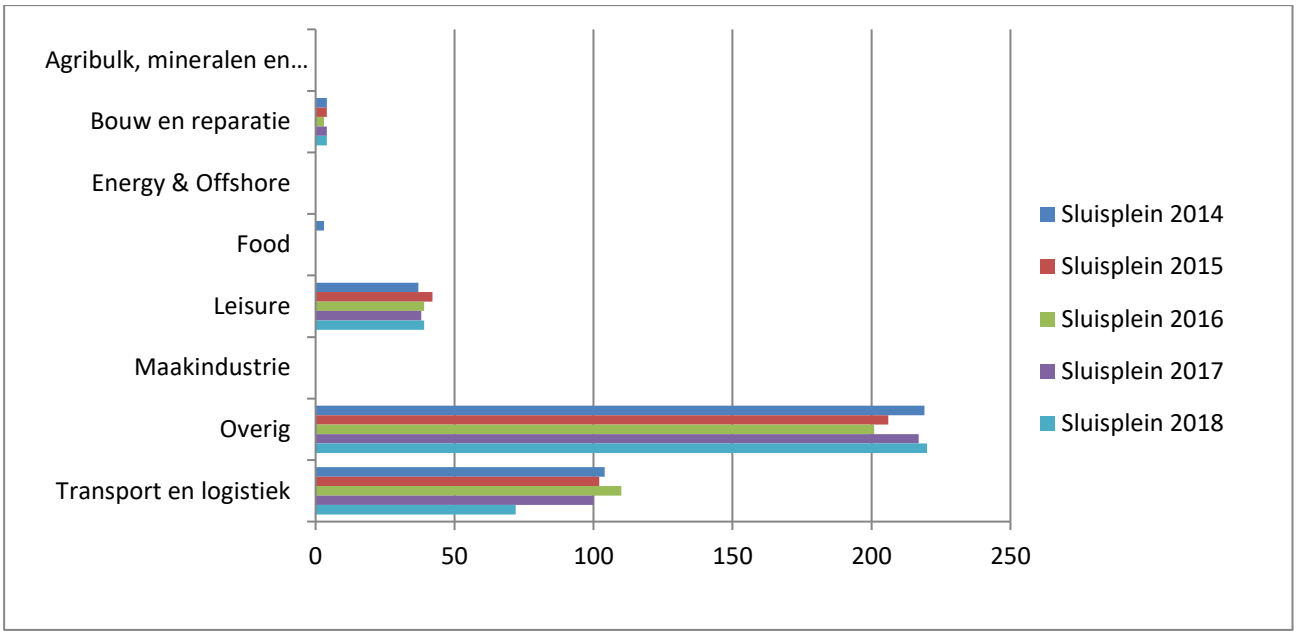
Diagram: Werkgelegenheid in IJmond-Zuid verdeeld over de economische clusters, ontwikkeling 2014-2018
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018.

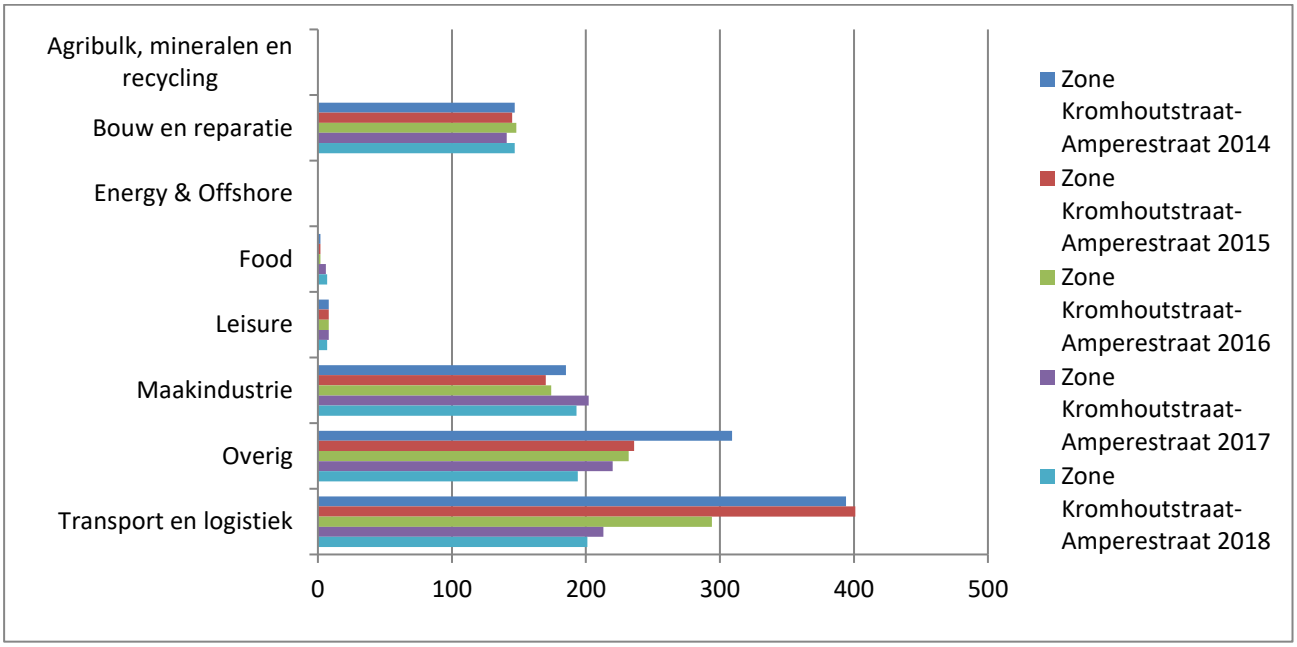
Per subdeelgebied

In de IJmondhaven valt de af- en toename van het aantal banen in de ‘Maakindustrie’ op. De afname en toename heeft te maken met productie van materialen voor de offshore als gevolg van onder andere de fluctuerende olieprijs.

Diagrammen: Werkgelegenheid per subdeelgebied verdeeld over de economische clusters, ontwikkeling 2014-2018.
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018.

Toegevoegde waarde

Totaal

De totale toegevoegde waarde voor IJmond-Zuid is € 423 miljoen per jaar (LISA prijspeil 2018).
De toegevoegde waarde per jaar ligt het hoogst in de Haringhaven en Vissershaven en omstreken, hier bevinden zich tevens de meeste havengerelateerde banen.

Per subdeelgebied

Subdeelgebied	Toegevoegde waarde per jaar in mln. euro's	
Haringhaven en Vissershaven e.o.	€	274
IJmondhaven	€	28
Sluisplein	€	50
Zone Kromhoutstr.- Amperestr.	€	70
IJmond-Zuid	**€**	**423**

Tabel: Toegevoegde waarde per jaar per subdeelgebied in miljoenen euro's.
Bron: LISA, peildatum 1 januari 2016, en CBS (prijspeil 2018).

Ontwikkeling t.o.v. 2016*

De toegevoegde waarde in IJmond-Zuid is ten opzichte van 2016 gestegen met € 51 miljoen (14 procent) naar € 423 miljoen per jaar.

Toegevoegde waarde per hectare, ontwikkeling 2015 – 2018

De toegevoegde waarde per hectare ligt net zoals voorgaande jaren het hoogst in subdeelgebied Sluisplein. Het gebied Haringhaven en Vissershaven e.o. laat als enige gebied een stijging zien en heeft door een sterke groei van de toegevoegde waarde per hectare IJmondhaven en Zone Kromhoutstraat en Ampèrestraat ingehaald. Daarnaast is de toegevoegde waarde per hectare in alle overige gebieden gedaald, daar waar de totale toegevoegde waarde, met name in de Haring- en Vissershaven e.o. is toegenomen.

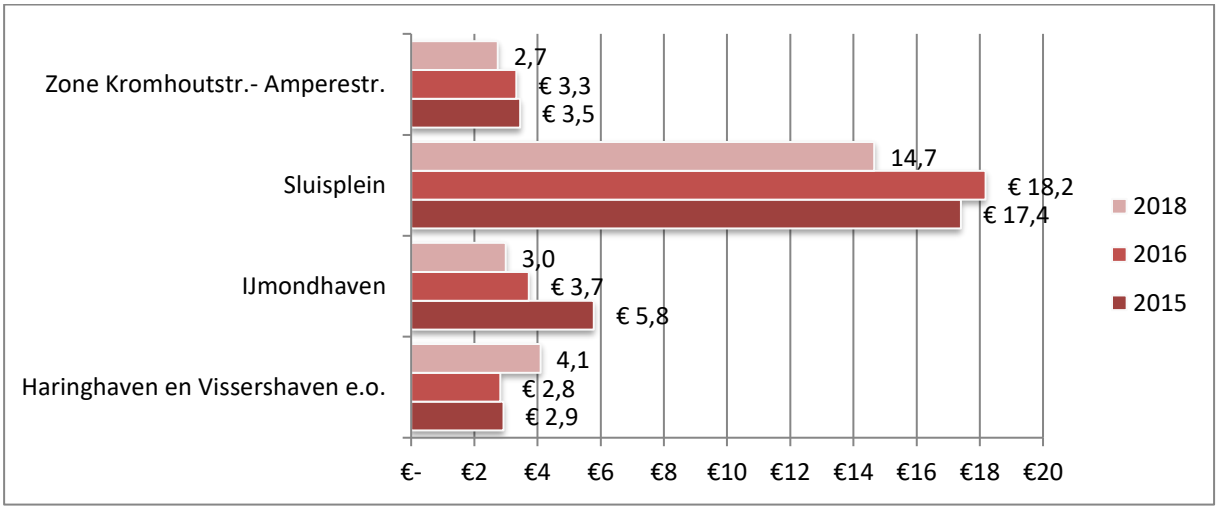

Diagram: Toegevoegde waarde per hectare uitgegeven terrein (in miljoenen euro's), ontwikkeling 2015-2018 m.u.v. 2017.
Bron: LISA, peildatum 1 januari 2015-2016, en CBS (prijspeil 2015-2016), uitgegeven terrein 2015-2018 m.u.v. 2017.

Toegevoegde waarde per baan (x1000), ontwikkeling 2014 – 2018

De toegevoegde waarde per baan is gemiddeld €113.130, een daling van € 2.031 per baan ten opzichte van 2016. In de gebieden 'Zone Kromhoutstraat- Ampèrestraat', 'Sluisplein' en IJmondhaven is de toegevoegde waarde per baan gedaald sinds de vorige meting. In de Haring- en Vissershaven e.o. is de toegevoegde waarde per baan sterk gestegen. De daling van de toegevoegde waarde per baan in de IJmondhaven is te wijten aan een verlies van banen in de offshore als gevolg van de lage olieprijs.

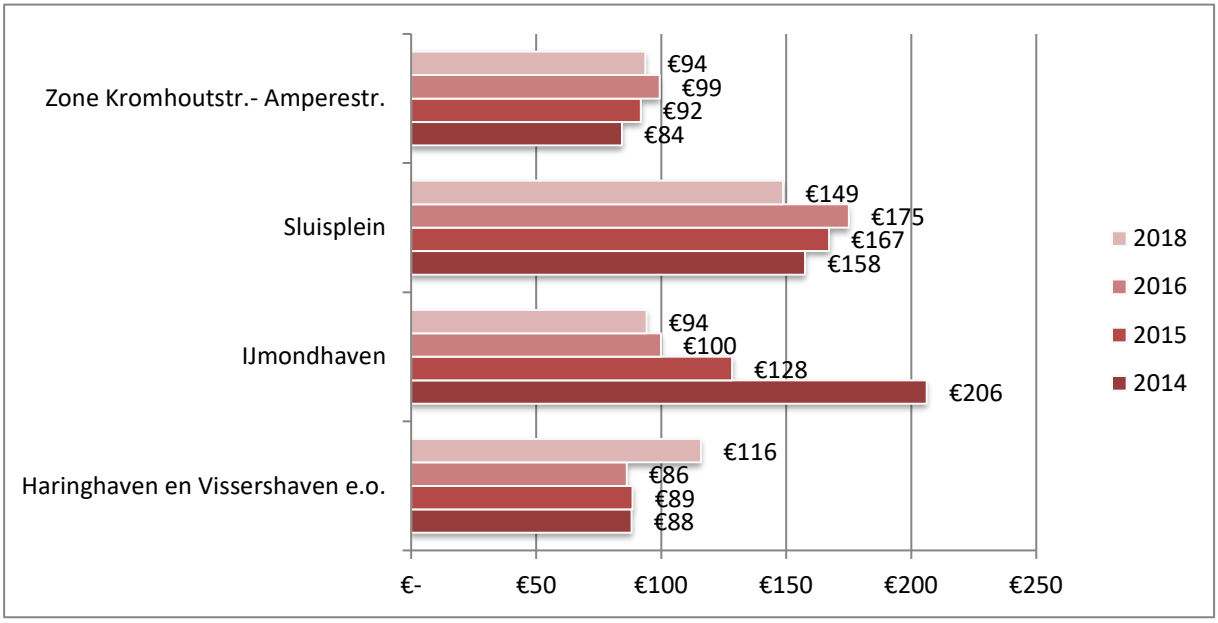
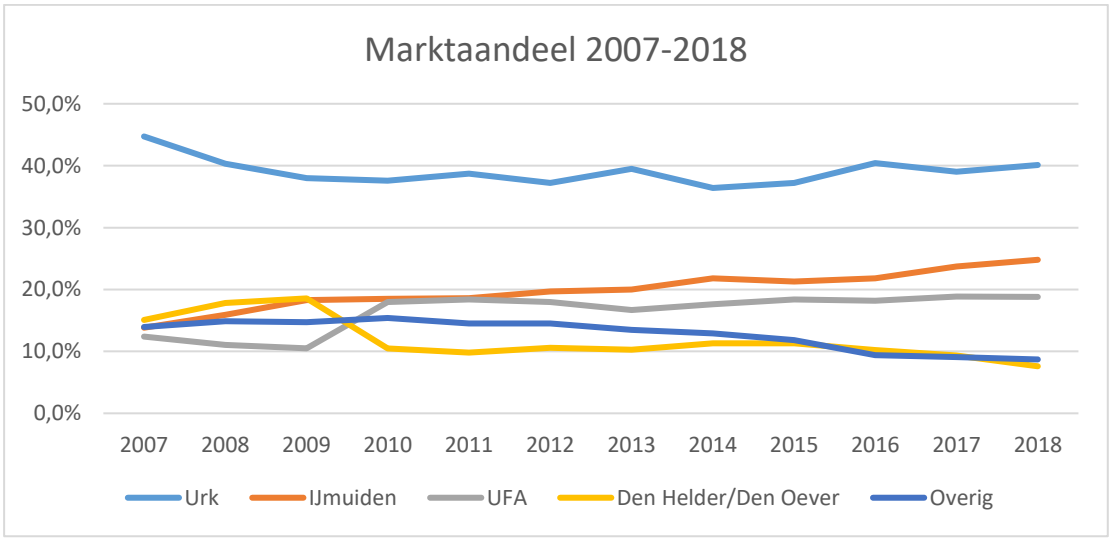

Diagram: Toegevoegde waarde per baan in duizenden euro's, ontwikkeling 2014-2018, m.u.v. 2017.
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018 (prijspeil 2014-2018) m.u.v. 2017.

Marktaandeel in totale omzet visveilingen Nederland, 2007-2018 (excl. garnalen).

De visveiling is van oudsher een belangrijke pijler van de haven van IJmuiden. In 2018 is de omvang van de veiling in omzet gestegen en in een krimpende markt weet IJmuiden ook haar aandeel te vergroten.
Als dit wordt afgezet tegen de totale markt dan is de stijgende lijn van IJmuiden opvallend ten opzichte van de andere havens.

Grafiek: Marktaandeel in totale omzet visveilingen Nederland, 2007-2018 (excl. garnalen).
Bron: Zeehaven IJmuiden NV.

Overslag

Ontwikkeling 2010 – 2018

De overslagcijfers van Zeehaven IJmuiden zijn niet bekend.

Overslag boord-boord

In IJmond-Zuid vindt er geen boord-boord overslag plaats.

Scheepsbezoeken (zeescheepvaart en binnenvaart)

In 2018 is het aantal scheepsbezoeken (zeescheepvaart en binnenvaart) gestegen met 258 scheepsbezoeken naar 7.972 in totaal.

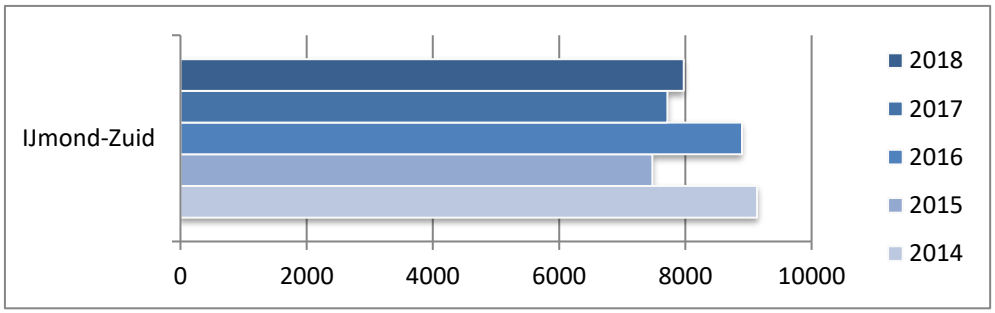

Diagram: Aantal scheepsbezoeken (zeescheepvaart en binnenvaart) per jaar, ontwikkeling 2014-2018.
Bron: Zeehaven IJmuiden

IJmond-Noord

Bedrijven

Totaal

In totaal zijn er 917 bedrijven gevestigd in 2018 in IJmond-Noord. Van deze bedrijven zijn er 73 havengerelateerd. Niet alleen is het aantal havengerelateerde bedrijven toegenomen ook het percentage havengerelateerde bedrijven kende een lichte toename ten opzichte van vorig jaar (een kleine acht procent momenteel).

Per subdeelgebied

In De Pijp Zuid is het aantal havengerelateerde bedrijven absoluut het grootst. Procentueel is dit in de Noordwijkermeerpolder met 33 procent het grootst. De Kagerweg en De Pijp Noord zijn voornamelijk 'droge' terreinen. Opvallend is dat er in alle deelgebieden op alle fronten meer bedrijven bij zijn gekomen (3%) maar de werkgelegenheid niet evenredig is toegenomen (0,6%)

Subdeelgebied	Haven gerelateerd	Niet-haven gerelateerd	Totaal
Businesspark IJmond e.o.	13	93	106
De Pijp Noord	6	349	355
De Pijp Zuid	25	187	212
Grote Hout	6	35	41
Kagerweg	16	168	184
Noordwijkermeerpolder	7	12	19
IJmond-Noord	**73**	**844**	**917**

Tabel: Havengerelateerde en niet-havengerelateerde bedrijven per subdeelgebied.
Bron: LISA, peildatum 1 januari 2018.

Kaart: De kadegebonden terreinen bestaan uit de kavels die direct aan de kade liggen. De havengebonden terreinen zijn de kavels die daar direct achter liggen. Het overige terrein is het bedrijventerrein dat daar weer achter ligt. De bedrijven hier hebben in het algemeen een minder directe relatie met de haven dan de bedrijven op de havengebonden terreinen.

Ontwikkeling t.o.v. 2017

In het totale deelgebied is het aantal bedrijven met 29 sinds de vorige meting toegenomen, dit is opgedeeld in 23 niet-havengerelateerde bedrijven en 6 havengerelateerde bedrijven. De al "droge" gebieden de Pijp-Noord, Kagerweg en Grote Hout zagen een grotere toename van niet-havengerelateerde bedrijven ten opzichte van havengerelateerde bedrijven.

	Ontwikkeling 2017-2018			
Subdeelgebied	Haven-gerelateerd	Niet haven-gerelateerd	Totaal	%
Businesspark IJmond e.o.	4	4	8	8%
De Pijp Noord	-1	3	2	1%
De Pijp Zuid	0	6	6	3%
Grote Hout	-1	5	4	11%
Kagerweg	3	5	8	5%
Noordwijkermeerpolder	1	0	1	6%
IJmond-Noord	**6**	**23**	**29**	**3%**

Tabel: Havengerelateerde en niet-havengerelateerde bedrijven per subdeelgebied., ontwikkeling 2017-2018.
Bron: LISA, peildatum 1 januari 2017-2018.

Ontwikkeling 2014 – 2018

Over de afgelopen vijf jaar is het aantal havengerelateerde bedrijven met 7 bedrijven toegenomen (tien procent). Het aantal niet-havengerelateerde bedrijven is afgenomen met 17 (twee procent).

Subdeelgebied	2014	2015	2016	2017	2018	Ontwikkeling 2014-2018
Businesspark IJmond e.o.	93	93	97	98	106	13
De Pijp Noord	401	370	374	353	355	-46
De Pijp Zuid	199	199	206	206	212	13
Grote Hout	180	35	36	37	41	-139
Kagerweg	31	178	175	176	184	153
Noordwijkermeerpolder	23	24	23	18	19	-4
IJmond-Noord	**927**	**899**	**911**	**888**	**917**	**-10**

Tabel: Aantal bedrijven per (sub)deelgebied, ontwikkeling 2014-2018
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018

Werkgelegenheid

Totaal

In totaal zijn er in het deelgebied IJmond-Noord 11.796 banen (per 1 januari 2018). Van dit aantal zijn er 1.459 havengerelateerd en 10.337 niet-havengerelateerd.

Per subdeelgebied

Subdeelgebied	Haven-gerelateerd	Niet haven-gerelateerd	Totaal	% haven gerelateerd
Businesspark Ijmond	361	1314	1.675	22%
De Pijp Noord	80	1884	1.964	4%
De Pijp Zuid	457	2330	2.787	16%
Grote Hout	393	1584	1.977	20%
Kagerweg	90	2333	2.423	4%
Noordwijkermeerpolder	78	892	970	8%
Ijmond-Noord	**1.459**	**10.337**	**11.796**	**12%**

Tabel: Havengerelateerde en niet-havengerelateerde banen per subdeelgebied.
Bron: LISA, peildatum 1 januari 2018.

Ontwikkeling t.o.v. 2017

In 2018 is het aantal banen in IJmond-Noord gestegen met 323 banen (3 procent). Er is een lichte verschuiving zichtbaar naar meer havengerelateerde werkgelegenheid ten opzichte van niet-havengerelateerde werkgelegenheid. In de Pijp-Zuid daalde als enige subdeelgebied het aantal banen ten opzichte van 2017, met name door de afname van havengerelateerde banen.

	Ontwikkeling 2017-2018			
Subdeelgebied	Haven-gerelateerd	Niet haven-gerelateerd	Totaal	%
Businesspark IJmond e.o.	40	27	67	4%
De Pijp Noord	2	32	34	2%
De Pijp Zuid	-30	13	-17	-1%
Grote Hout	38	50	88	5%
Kagerweg	29	66	95	4%
Noordwijkermeerpolder	-2	58	56	6%
IJmond-Noord	**77**	**246**	**323**	**3%**

Tabel: Havengerelateerde en niet-havengerelateerde banen per subdeelgebied, ontwikkeling 2016-2018.
Bron: LISA, peildatum 1 januari 2018.

Het aantal banen per hectare is in de verschillende subdeelgebieden niet sterk gewijzigd in 2018
De grootste veranderingen vonden plaats op de Kagerweg (toename van 1,9 baan per ha) en Noordwijkermeerpolder (toename 1,5 baan per ha).

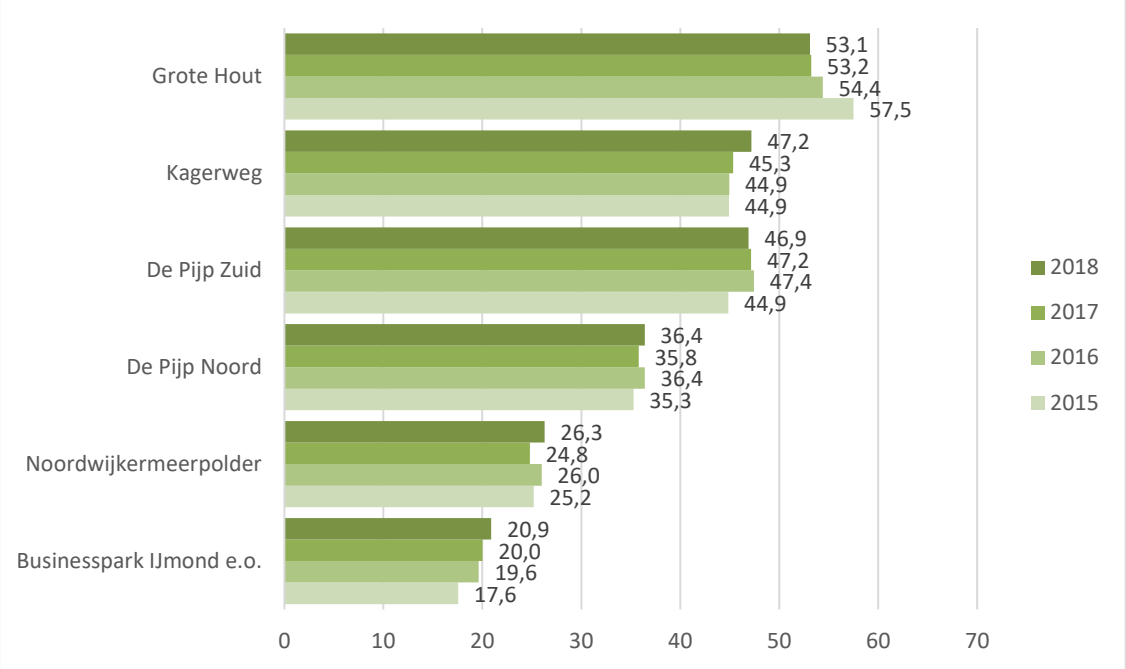

Diagram: Banen per hectare (excl. openbare ruimte en uitgeefbare terreinen).
Bron: LISA, peildata 1 januari 2015-2018.

Ontwikkeling 2014 – 2018

Over de afgelopen vijf jaar is de havengerelateerde en niet-havengerelateerde werkgelegenheid in alle subdeelgebieden gestegen. Vooral in businesspark IJmond is de groei van de afgelopen vijf jaar opvallend te noemen (34%). In Businesspark IJmond groeide de havengerelateerde werkgelegenheid procentueel het meest. In absolute aantallen is de niet-havengerelateerde werkgelegenheid het sterkst gegroeid in deelgebied IJmond-Noord.

Subdeelgebied	2014	2015	2016	2017	2018	Ontwikkeling 2014-2018
Businesspark IJmond	1.249	1.411	1.577	1.608	1.675	426
De Pijp Noord	1.934	1.901	1.963	1.930	1.964	30
De Pijp Zuid	2.650	2.667	2.821	2.804	2.787	137
Grote Hout	1.918	1.900	1.851	1.889	1.977	59
Kagerweg	2.272	2.307	2.308	2.328	2.423	151
Noordwijkermeerpolder	963	928	958	914	970	7
IJmond-Noord	**10.986**	**11.114**	**11.478**	**11.473**	**11.796**	**810**

Tabel: Aantal banen per (sub)deelgebied, ontwikkeling 2014-2018
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018.

Economische Clusters

Totaal

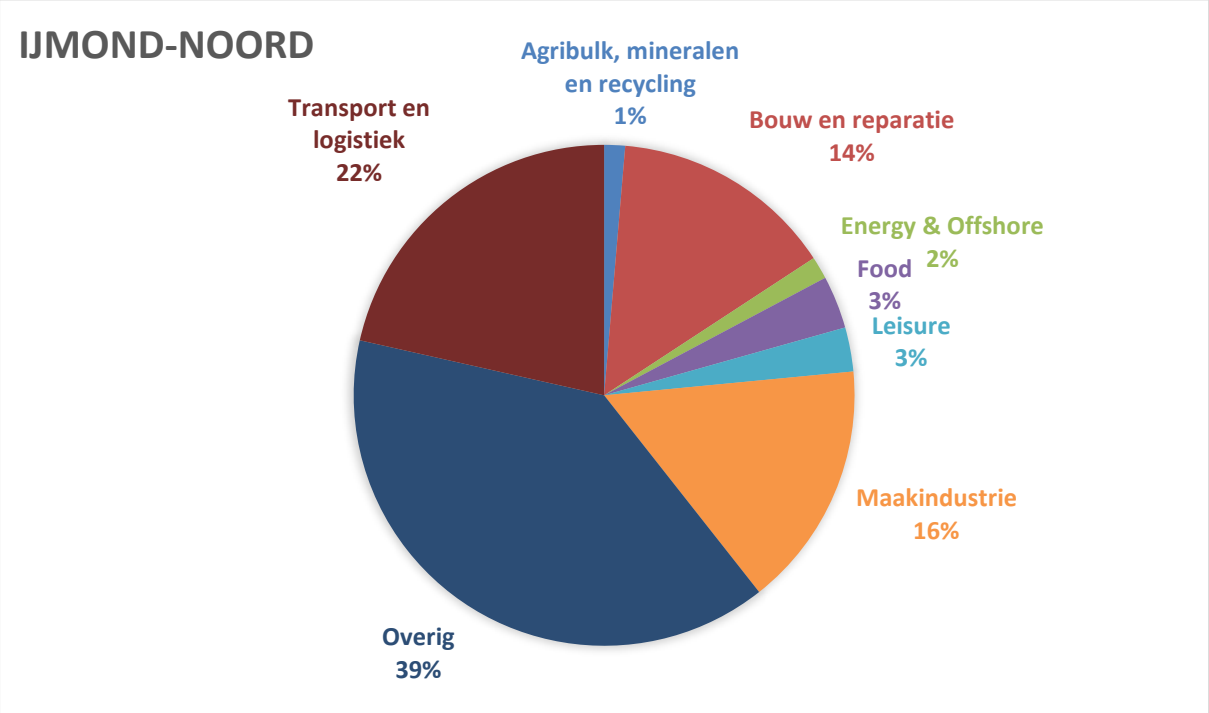
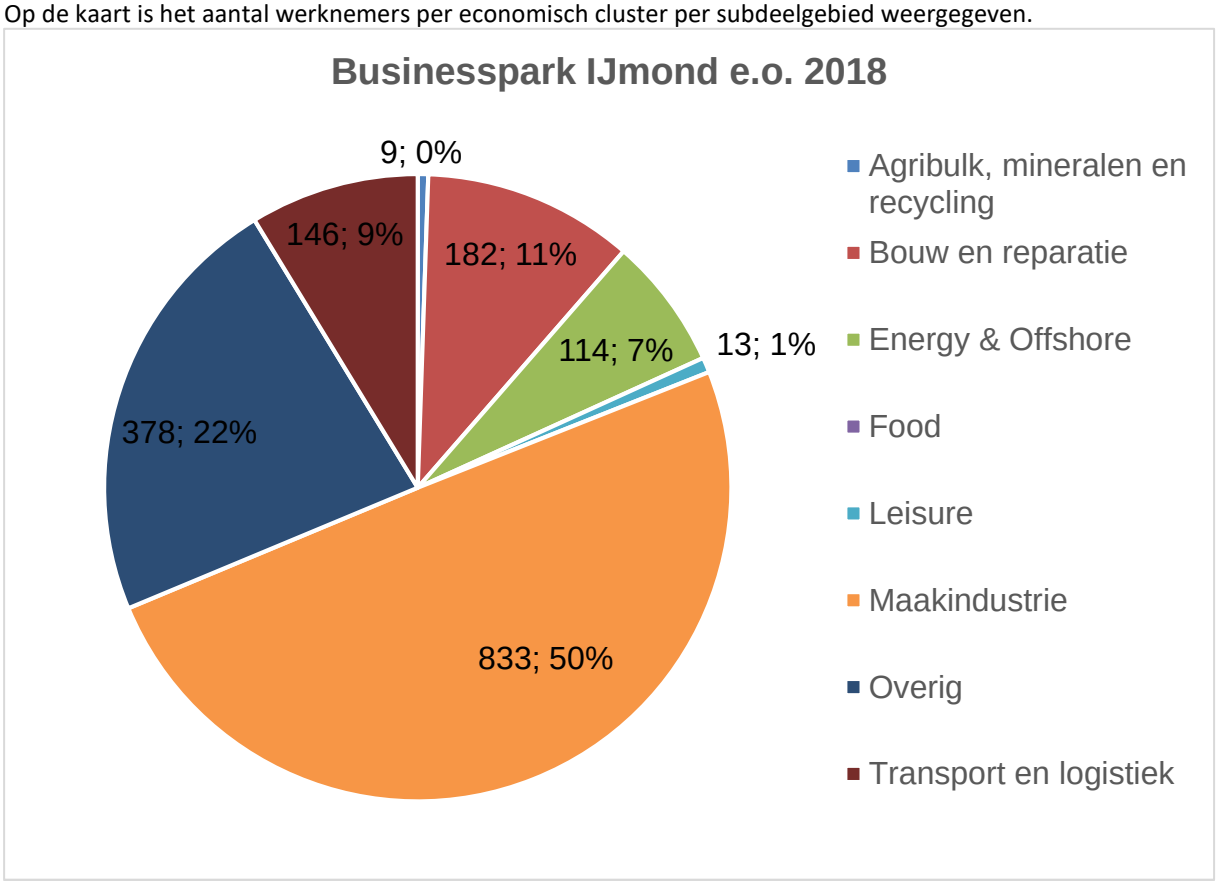

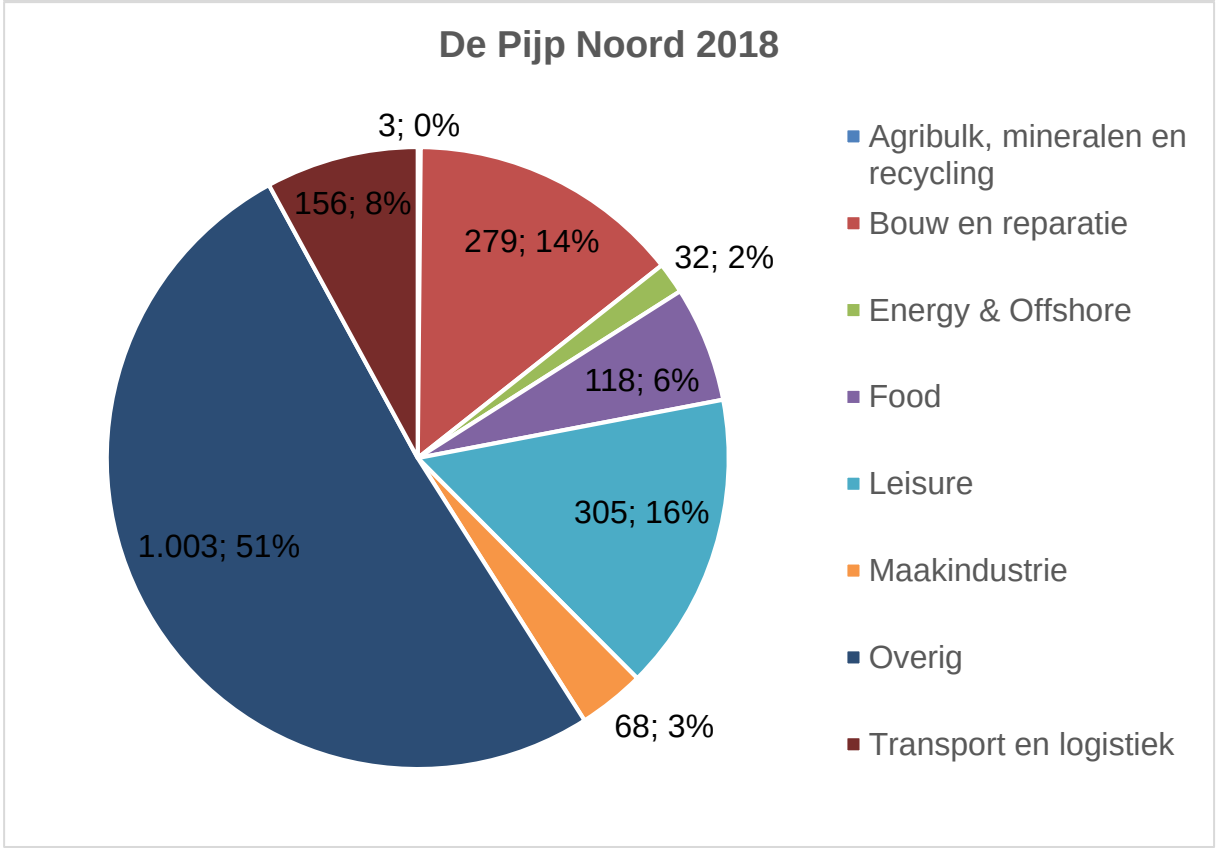
Diagram: Werkgelegenheid IJmond-Noord verdeeld over de economische clusters.
Bron: LISA, peildatum 1 januari 2018.

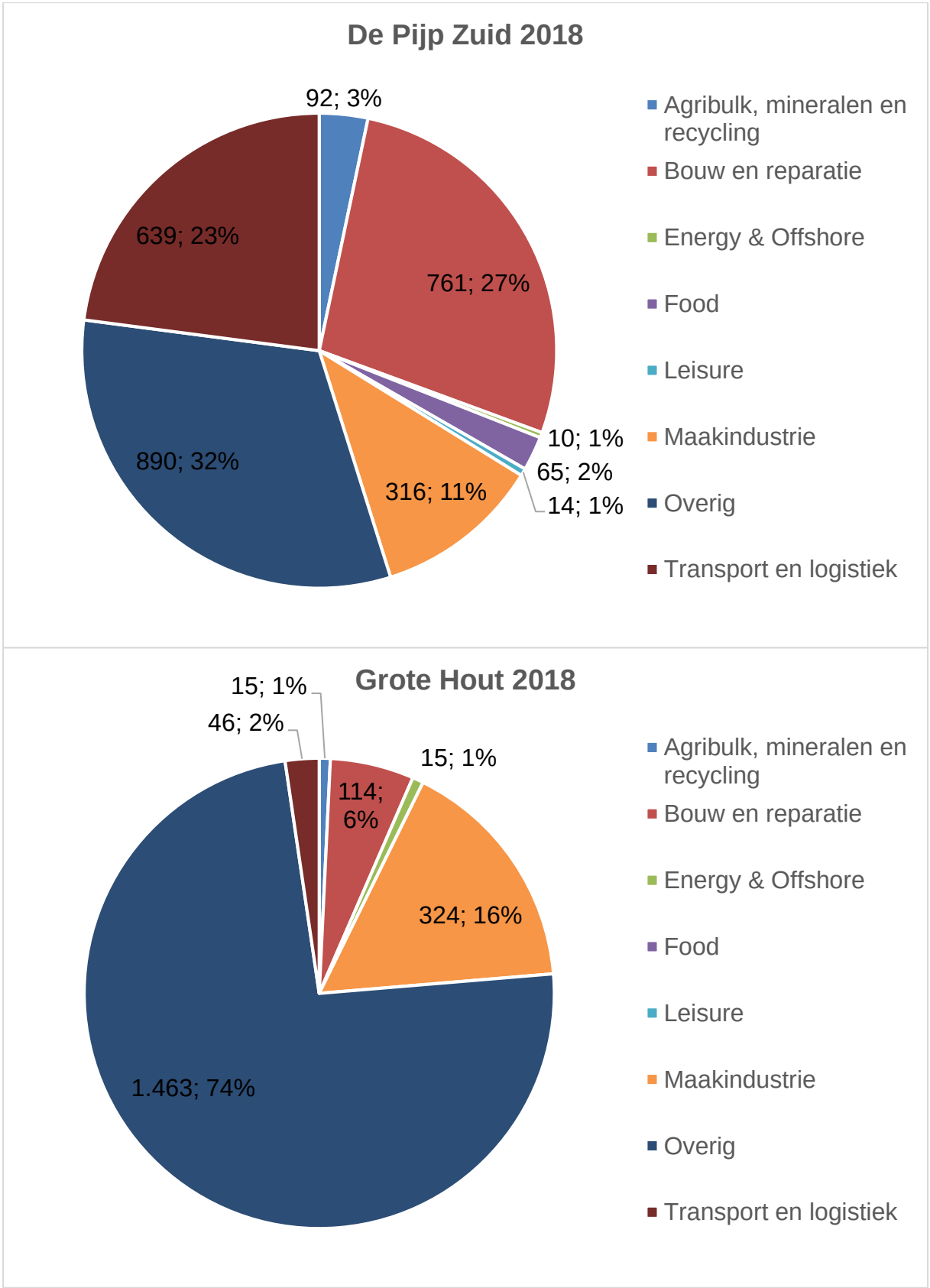
De clusters ‘Transport en logistiek’, ‘Bouw en reparatie’ en de ‘Maakindustrie’ zijn sterk vertegenwoordigd in IJmond-Noord. Het grootste deel van de werkgelegenheid (39 procent) valt in het cluster ‘Overig’.

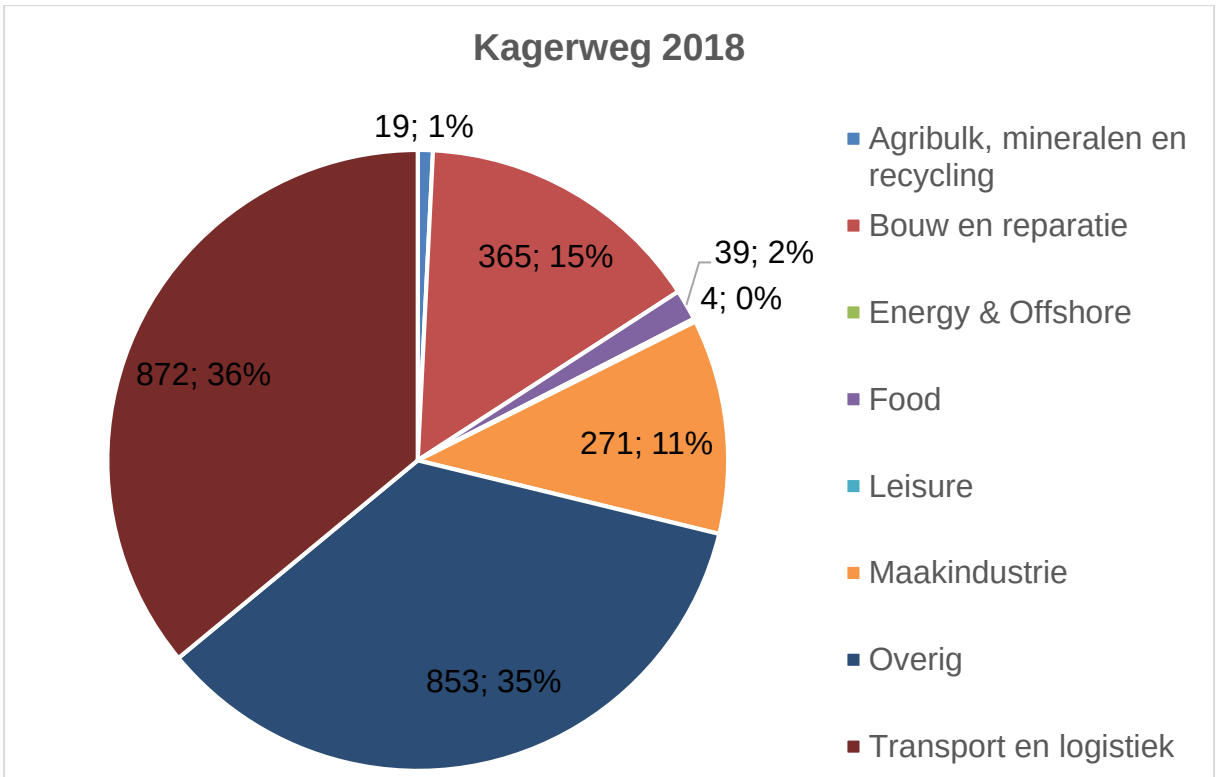
Werknemers per economisch cluster per subdeelgebied

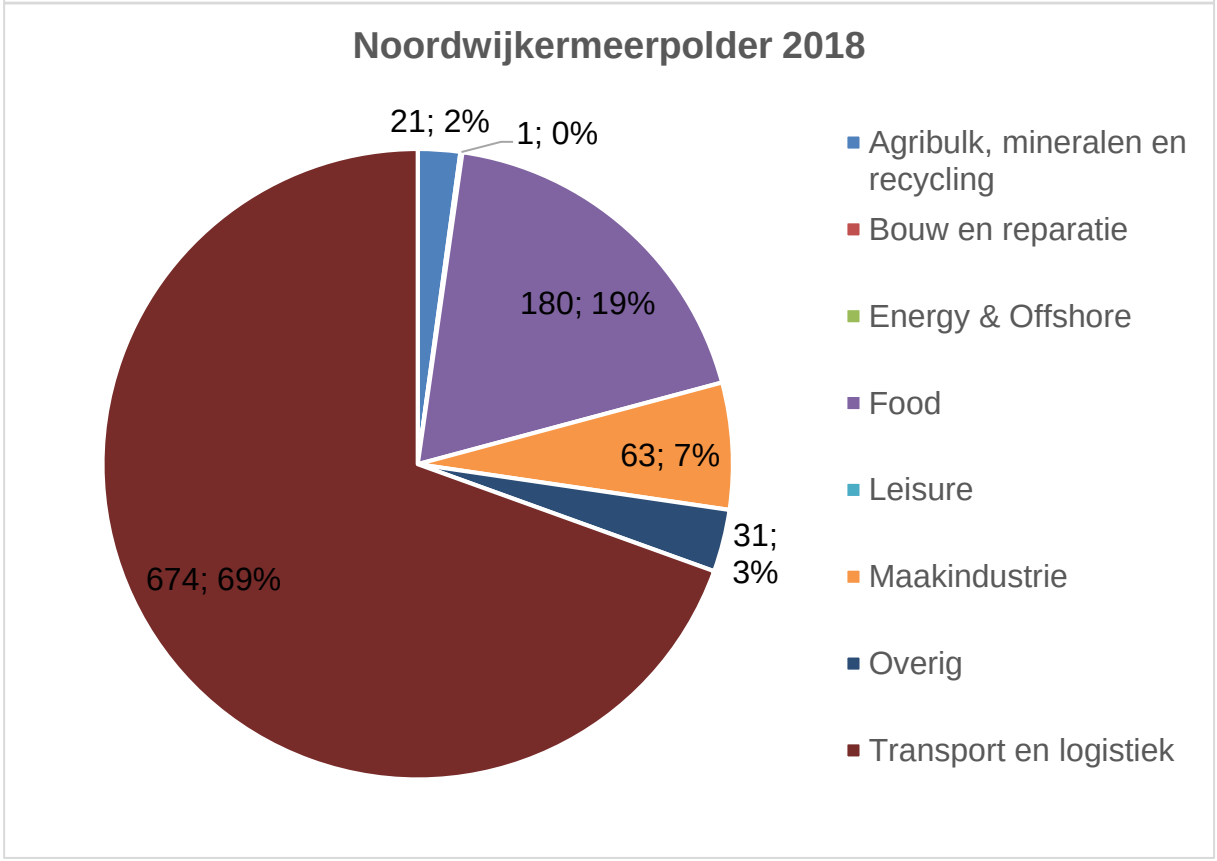
Op de kaart is het aantal werknemers per economisch cluster per subdeelgebied weergegeven.

De Pijp Zuid 2018
92; 3%
761; 27%
639; 23%
890; 32%
316; 11%
10; 1%
65; 2%
14; 1%
Agribulk, mineralen en recycling
Bouw en reparatie
Energy & Offshore
Food
Leisure
Maakindustrie
Overig
Transport en logistiek
Grote Hout 2018
15; 1%
46; 2%
15; 1%
114; 6%
324; 16%
1.463; 74%
Agribulk, mineralen en recycling
Bouw en reparatie
Energy & Offshore
Food
Leisure
Maakindustrie
Overig
Transport en logistiek

Kagerweg 2018
19; 1%
365; 15%
39; 2%
4; 0%
872; 36%
271; 11%
853; 35%
Agribulk, mineralen en recycling
Bouw en reparatie
Energy & Offshore
Food
Leisure
Maakindustrie
Overig
Transport en logistiek

Noordwijkermeerpolder 2018
21; 2%
1; 0%
180; 19%
63; 7%
31; 3%
674; 69%
Agribulk, mineralen en recycling
Bouw en reparatie
Energy & Offshore
Food
Leisure
Maakindustrie
Overig
Transport en logistiek

KLIK OP DE KAART VOOR MEER INFORMATIE

Meer dan de helft van de werkgelegenheid op de Kagerweg zit in de 'Transport & Logistiek' en 'Bouw & reparatie'. Daarnaast zit een relatief groot aandeel van de banen zit in de categorie 'Overig' (35 procent) als gevolg van de aanwezigheid van enkele grote bedrijven in de dienstverlening. Het grootste deel van de werkgelegenheid (51 procent) in De Pijp-Noord valt in de categorie 'Overig'. Dit heeft vooral te maken met de vele ingeschreven zelfstandige ondernemers in de detailhandel die op de Beverwijkse Bazaar spullen verkopen. De Pijp-Zuid is meer gemengd waarbij de werkgelegenheid in de 'Transport & logistiek' en de 'Bouw en reparatie', goed is voor de helft van de banen. Ook hier is relatief veel werkgelegenheid in de categorie 'Overig' (30 procent). De werkgelegenheid in de Noordwijkermeerpolder wordt gedomineerd door het cluster 'Transport en logistiek', met 69 procent van de banen. De werkgelegenheid in de Grote Hout bevindt zich voor het overgrote deel in de categorie 'Overig' (74 procent) als gevolg van een grote organisatie in de thuiszorg die hier staat ingeschreven. De banen zijn in de praktijk echter niet hier te vinden, waardoor de cijfers een vertekent beeld geven. Verder zijn in de Grote Hout veel banen in de 'Maakindustrie' als gevolg van de aanwezigheid van Crown van Gelder. Op Businesspark IJmond is sprake van een gemengde economische samenstelling. Relatief veel banen zijn hier te vinden in de 'Maakindustrie' (50 procent) en 'Bouw en reparatie' (11 procent).

Ontwikkeling 2014 – 2018

Totaal

In 2018 is naast de cluster 'Maakindustrie' de cluster 'Transport en logistiek' het meest gestegen, gevolgd door Bouw en reparatie. De cluster 'Leisure' is de enige die dit jaar in aantal banen is gedaald.

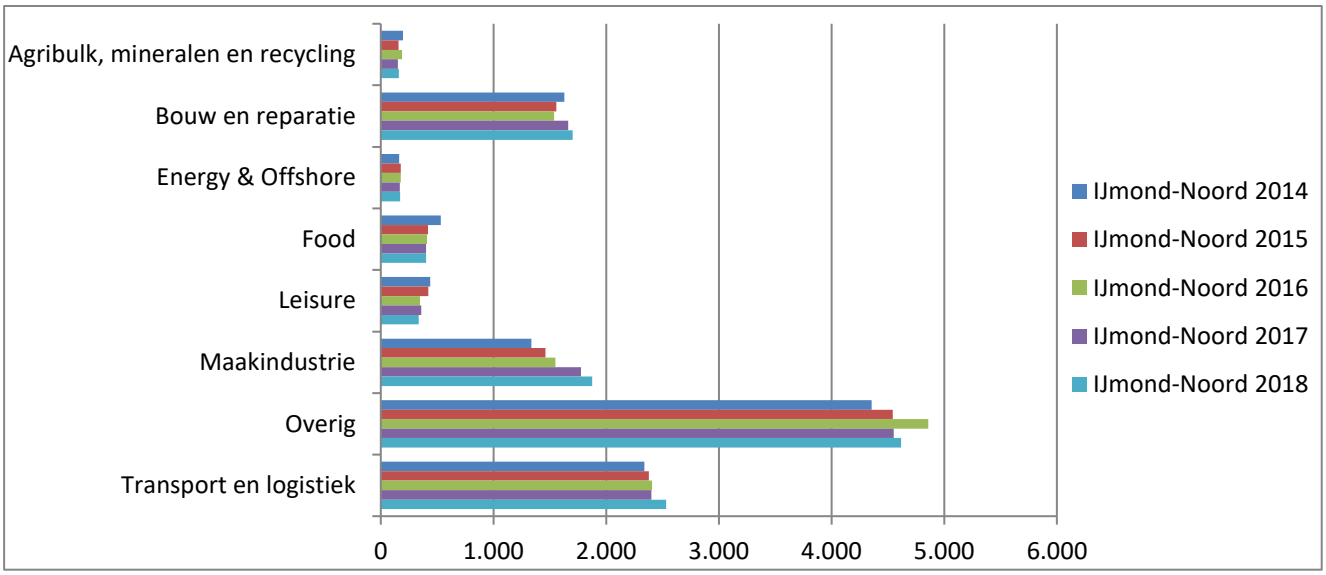
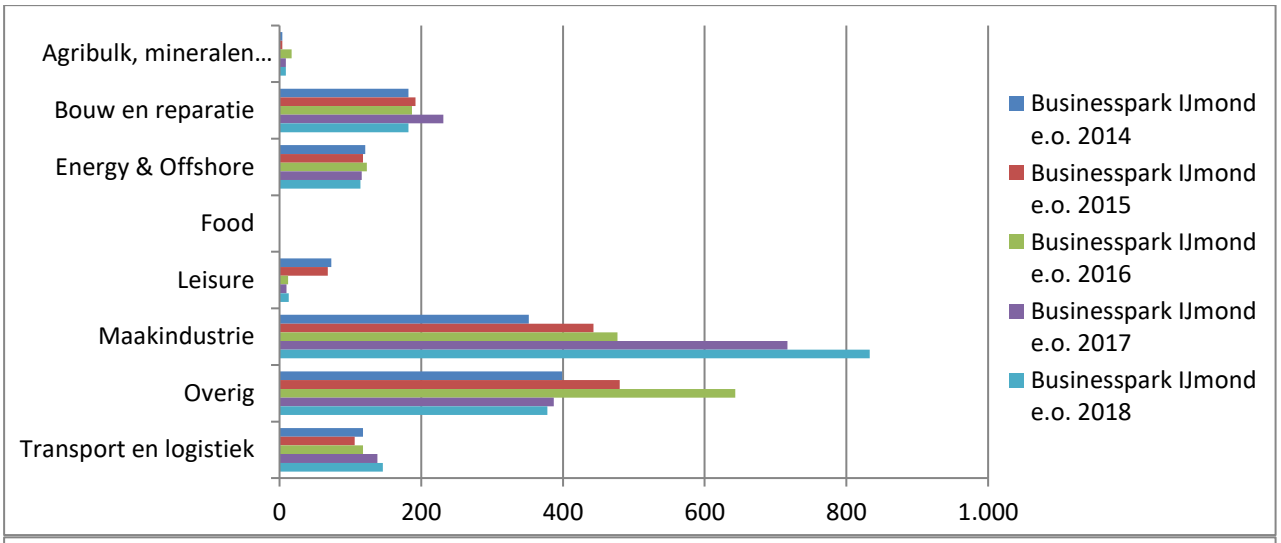
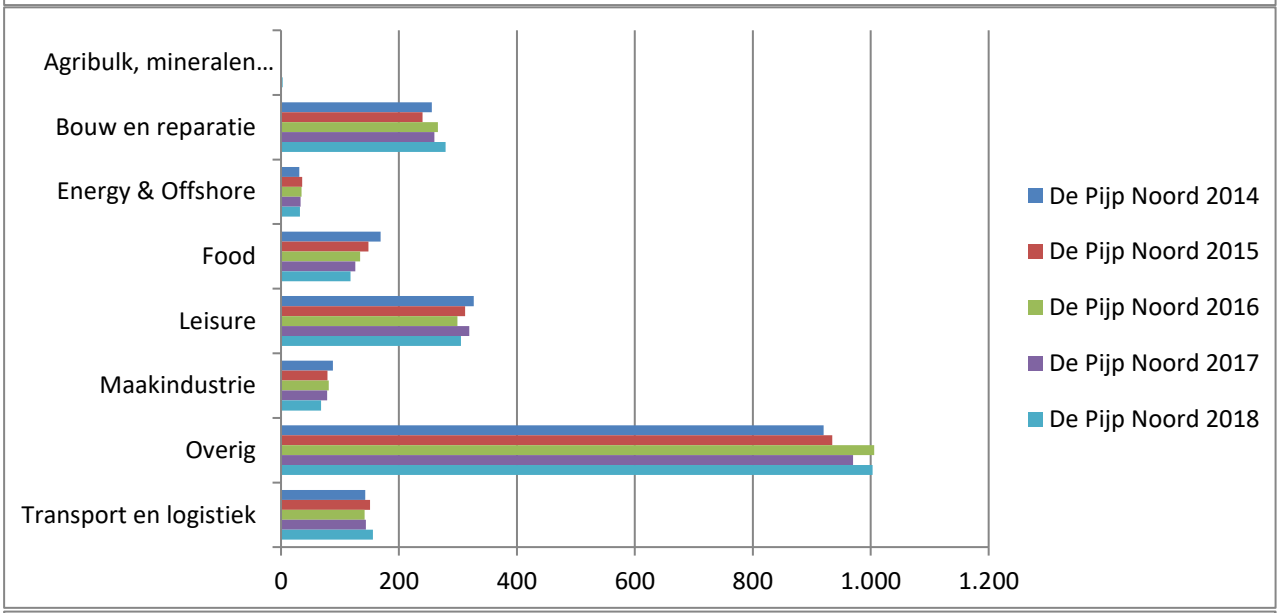

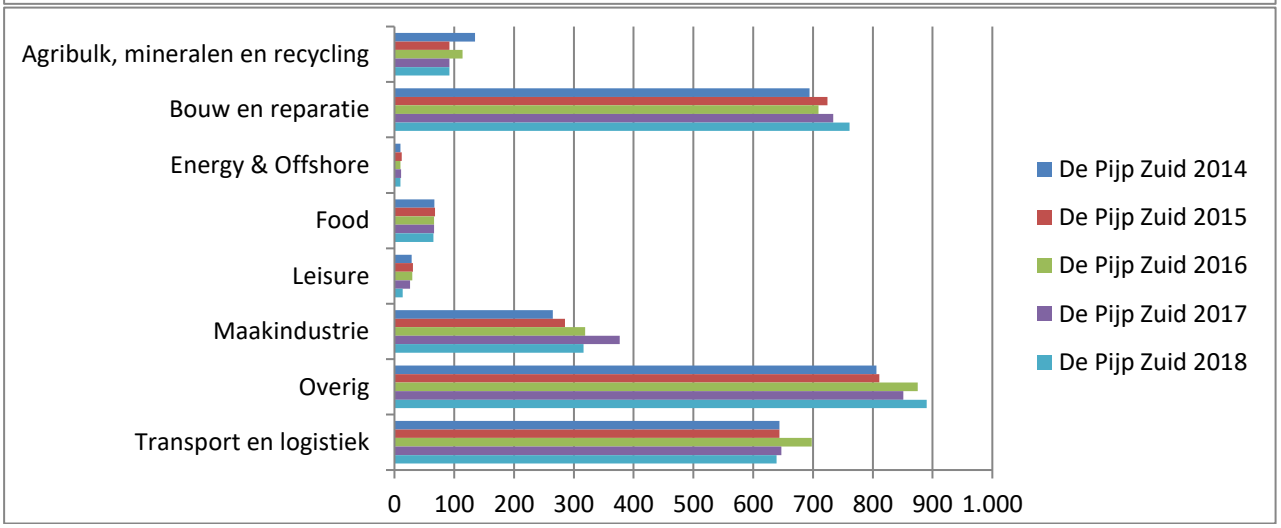
Diagram: Werkgelegenheid in IJmond-Noord verdeeld over de economische clusters, ontwikkeling 2014-2018
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018.

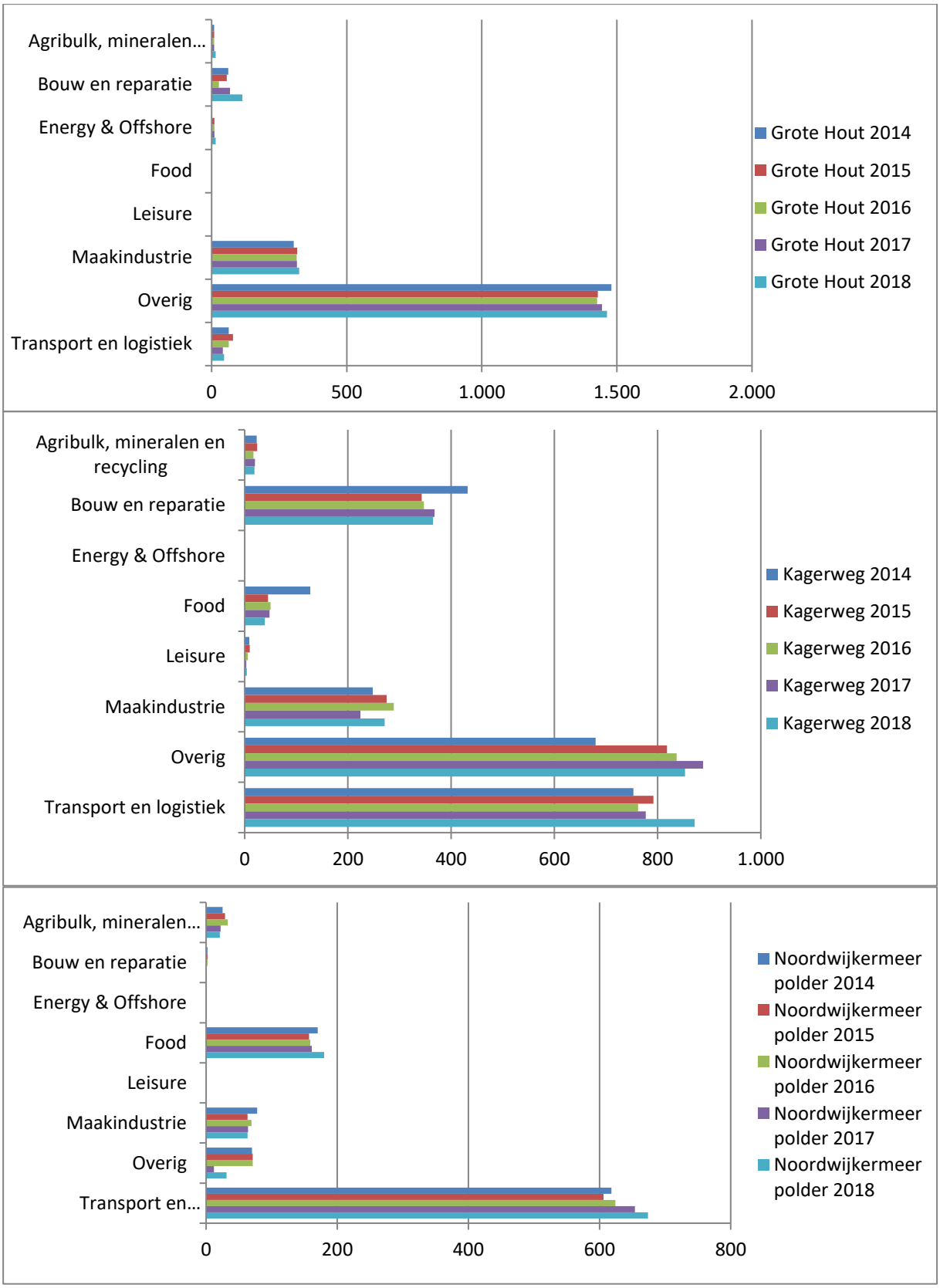
Per subdeelgebied

Op Businesspark IJmond is de werkgelegenheid in het economische cluster 'Maakindustrie' over de afgelopen vijf jaar gestegen. De toename in de maakindustrie wordt met name veroorzaakt door een stijging in de Pijp-Noord, de Pijp-Zuid en Businesspark IJmond.

Agribulk, mineralen...
Bouw en reparatie
Energy & Offshore
Food
Leisure
Maakindustrie
Overig
Transport en logistiek
0
200
400
600
800
1.000
Businesspark IJmond e.o. 2014
Businesspark IJmond e.o. 2015
Businesspark IJmond e.o. 2016
Businesspark IJmond e.o. 2017
Businesspark IJmond e.o. 2018

Agribulk, mineralen...
Bouw en reparatie
Energy & Offshore
Food
Leisure
Maakindustrie
Overig
Transport en logistiek
0
200
400
600
800
1.000
1.200
De Pijp Noord 2014
De Pijp Noord 2015
De Pijp Noord 2016
De Pijp Noord 2017
De Pijp Noord 2018

Agribulk, mineralen en recycling
Bouw en reparatie
Energy & Offshore
Food
Leisure
Maakindustrie
Overig
Transport en logistiek
0
100
200
300
400
500
600
700
800
900
1.000
De Pijp Zuid 2014
De Pijp Zuid 2015
De Pijp Zuid 2016
De Pijp Zuid 2017
De Pijp Zuid 2018

Diagrammen: Werkgelegenheid per subdeelgebied verdeeld over de economische clusters, ontwikkeling 2014-2018.
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018.

Toegevoegde waarde

Totaal

De totale toegevoegde waarde in IJmond-Noord (excl. Tata Steel) is € 1.213 miljoen per jaar (LISA toegevoegde waarde prijspeil 2018).

Per subdeelgebied

Subdeelgebied	Toegevoegde waarde per jaar in mln. euro's	
Businesspark IJmond e.o.	€	327
De Pijp Noord	€	108
De Pijp Zuid	€	366
Grote Hout	€	139
Kagerweg	€	177
Noordwijkermeerpolder	€	96
IJmond-Noord	**€**	**1.213**

Tabel: Toegevoegde waarde per jaar per subdeelgebied in miljoenen euro's.
Bron: LISA, peildatum 1 januari 2018.

Ontwikkeling t.o.v. 2017

De toegevoegde waarde in IJmond-Zuid is ten opzichte van 2016* gestegen met € 310 miljoen (35 procent) naar € 1.213 miljoen per jaar. De toegevoegde waarde daalde op de Kagerweg maar door een enorme groei op Businesspark IJmond, de Pijp Zuid en op de Grote Hout is de totale toegevoegde met een derde toegenomen. Op de Pijp Noord en Noordwijkermeerpolder steeg de toegevoegde waarde met een meer bescheiden 10%.

Toegevoegde waarde per hectare, ontwikkeling 2015 – 2018

De toegevoegde waarde per hectare is in de verschillende gebieden niet sterk gewijzigd in 2018. Hoewel de totale toegevoegde waarde op Businesspark IJmond, De Pijp Zuid en De Kagerweg dicht bij elkaar liggen, ligt de toegevoegde waarde per hectare lager op Businesspark IJmond.

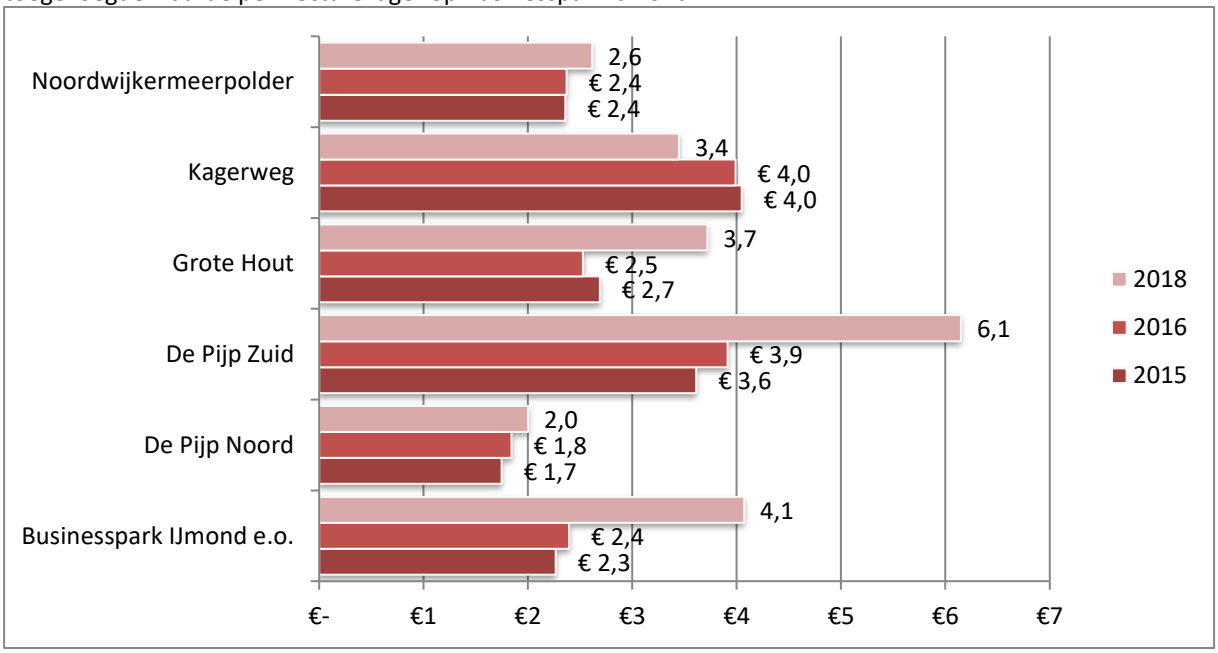

Diagram: Toegevoegde waarde per hectare uitgegeven terrein (in miljoenen euro's), ontwikkeling 2015-2018 m.u.v. 2017.
Bron: LISA, peildatum 1 januari 2015-2016, en CBS (prijspeil 2015-2016), uitgegeven terrein 2015-2018 m.u.v. 2017.

Toegevoegde waarde per baan (x1000), ontwikkeling 2014 – 2018

De toegevoegde waarde per baan (excl. Tata Steel) is gemiddeld € 104.000, een stijging van ruim € 24000 per baan ten opzichte van 2016. De toegevoegde waarde per baan ligt het hoogst op Businesspark IJmond, mede door een enorme toename de afgelopen jaren. Op de Pijp Noord is dit het laagst met € 55.000 per baan.

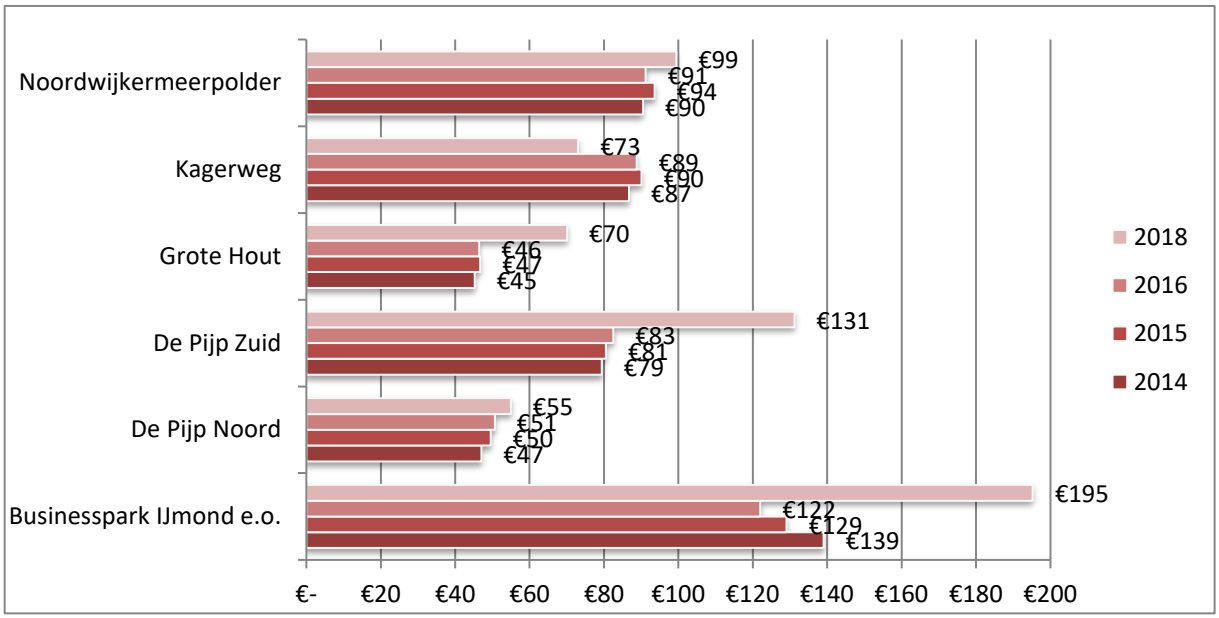
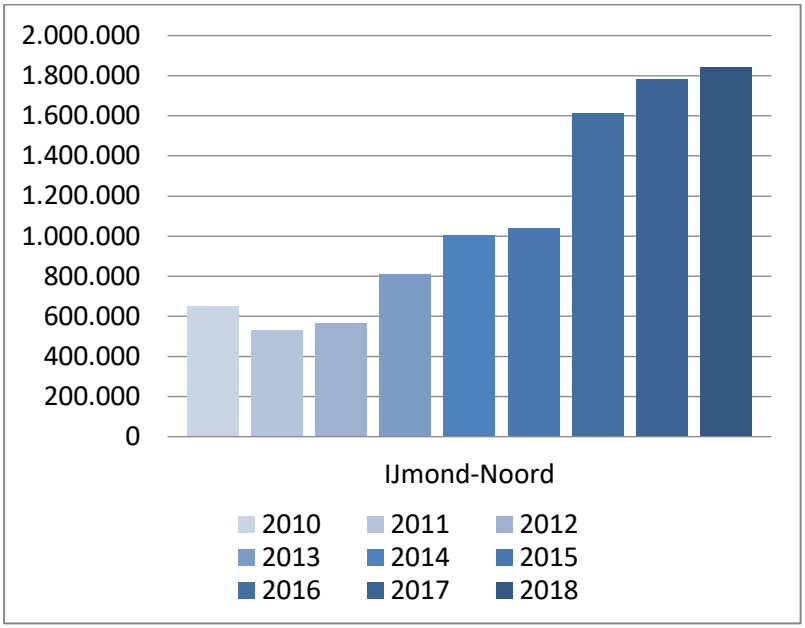

Diagram: Toegevoegde waarde per baan in duizenden euro's, ontwikkeling 2014-2018, m.u.v. 2017.
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018 (prijspeil 2014-2018) m.u.v. 2017.

Overslag

Ontwikkeling 2010 – 2018 overslag zeescheepvaart

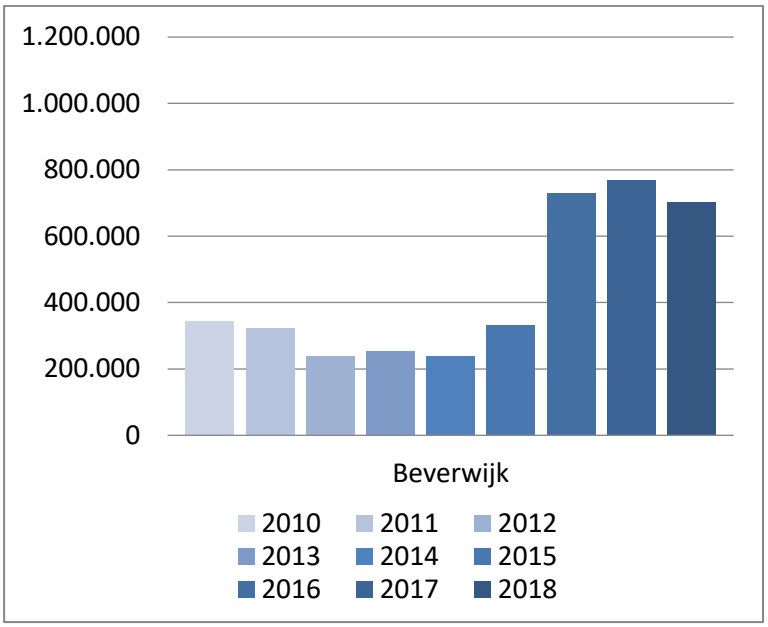
In totaal is er in IJmond-Noord 1.841.888 ton overgeslagen in 2018, dit is een groei van 59.636 ton (3 procent) ten opzichte van 2017. Over de afgelopen jaren is er een duidelijk groei te zien met een groeispurt in 2016 en de afgelopen jaren langzaam uitvlakt.

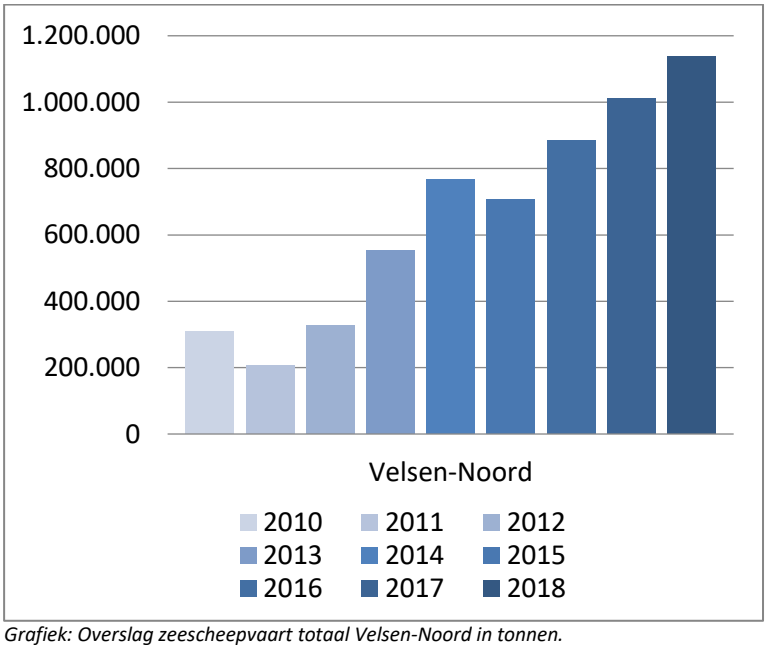
Grafiek: Overslag zeescheepvaart totaal IJmond-Noord in tonnen.
Bron: ESPO cijfers Port of Amsterdam

Overslag zeescheepvaart per gebied

De overslag in IJmond-Noord is onder te verdelen in de gebieden Beverwijk en Velsen-Noord.
In onderstaande diagrammen is te zien dat de overslag in Beverwijk met 69.092 ton is afgenomen (9 procent) tegelijkertijd is de overslag in Velsen-Noord toegenomen met 126.728 ton (13 procent). De totale overslag in IJmond-Noord is daarmee toegenomen.

Grafiek: Overslag zeescheepvaart totaal Beverwijk in tonnen.
Bron: ESPO cijfers Port of Amsterdam

Grafiek: Overslag zeescheepvaart totaal Velsen-Noord in tonnen.
Bron: ESPO cijfers Port of Amsterdam

Overslag boord-boord

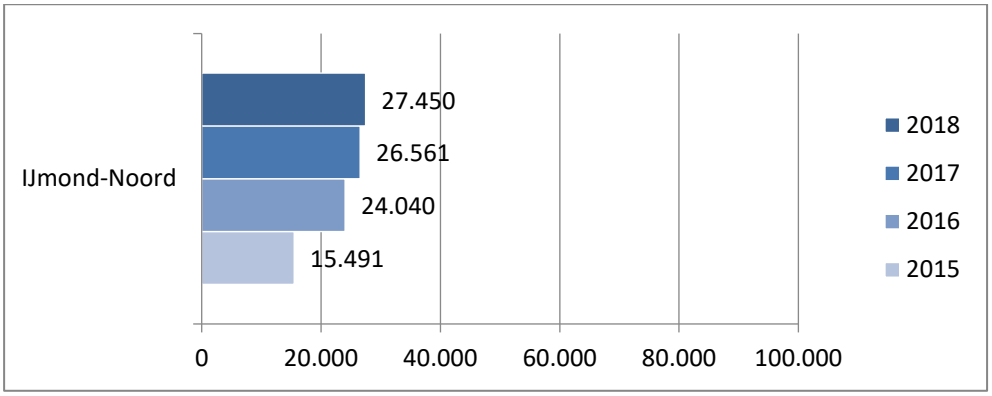

Diagram: Overslag zeescheepvaart per hectare uitgegeven kadegebonden terrein in ton/ha.
Bron: ESPO cijfers Port of Amsterdam

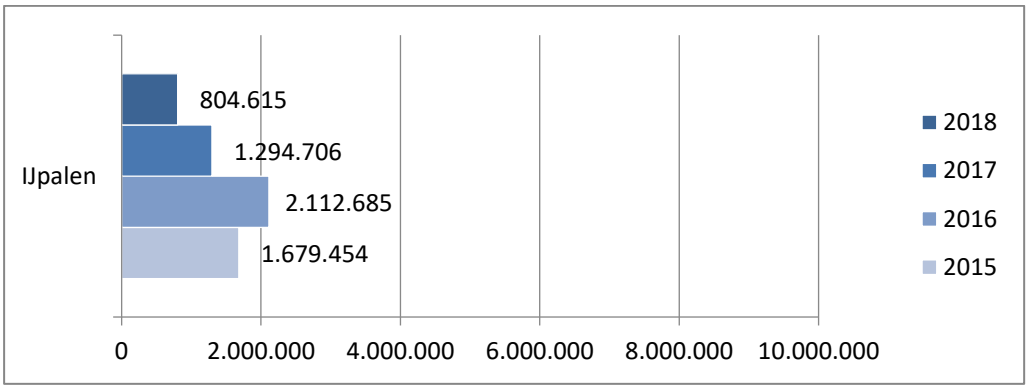

Diagram: Overslag boord-boord in tonnen (de boord-boord overslag is onderdeel van de totale overslag zeescheepvaart).
Bron: ESPO cijfers Port of Amsterdam

De boord-boord overslag aan de IJpalen is in 2018 evenals in 2017 gedaald vanwege een afname van de kolenoverslag.

Scheepsbezoeken (zeescheepvaart en binnenvaart)

Het aantal bezoeken van zeeschepen stijgt in Velsen-Noord met tot gevolg een stijging in de totale overslag. In Beverwijk is de overslag en het aantal scheepsbezoeken afgenomen.

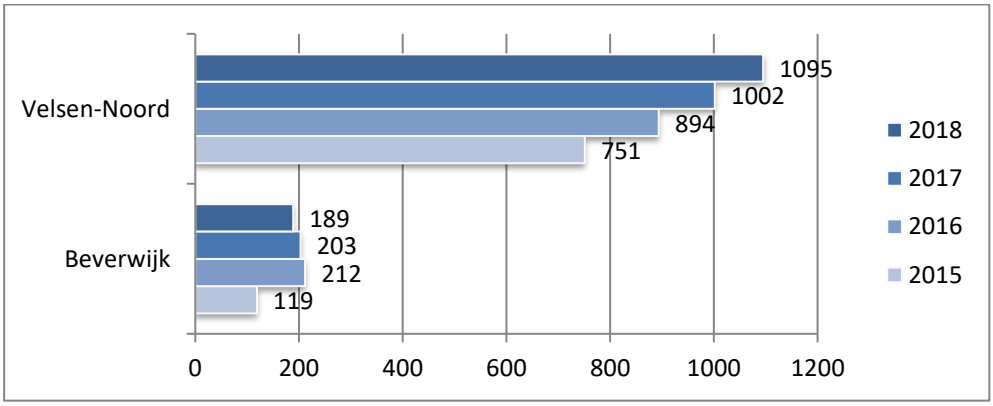

Diagram: Aantal scheepsbezoeken per jaar.
Bron: ESPO cijfers Port of Amsterdam

Zaanstad

Bedrijven

Totaal

In totaal zijn er 1.074 bedrijven gevestigd in het NZKG deel van deelgebied Zaanstad. De bedrijventerreinen kennen sec een beperkt aantal kadegebonden kavels, welke te vinden zijn in de Achtersluispolder. Op Hoogtij zal de kade in 2020 worden opgeleverd. Door het relatief beperkte aanbod van terreinen is slechts 7 procent (83 bedrijven) havengerelateerd.

Per subdeelgebied

In de Achtersluispolder is het aantal havengerelateerde bedrijven absoluut en procentueel het grootst.
Op Hoogtij is er het afgelopen jaar een enorme toename van bedrijvigheid geweest (verdrievoudiging) daardoor is ook het aandeel havengerelateerde bedrijven gestegen naar 10 procent.

Subdeelgebied	Haven gerelateerd	Niet-haven gerelateerd	Totaal
Achtersluispolder	48	322	370
Hoogtij	8	83	91
Westerspoor	15	440	455
Zuiderhout	12	146	158
Zaanstad	**83**	**991**	**1074**

Tabel: Havengebonden en niet-havengebonden bedrijven per subdeelgebied.
Bron: LISA, peildatum 1 januari 2018.

Kaart: De kadegebonden terreinen bestaan uit de kavels die direct aan de kade liggen. De havengebonden terreinen zijn de kavels die daar direct achter liggen. Het overige terrein is het bedrijventerrein dat daar weer achter ligt. De bedrijven hier hebben in het algemeen een minder directe relatie met de haven dan de bedrijven op de havengebonden terreinen.

Ontwikkeling t.o.v. 2017

In Zaanstad is het aantal bedrijven toegenomen met 61 (zes procent).
Dit wordt met name veroorzaakt door de nieuwe vestigingen, zowel haven als niet-haven gerelateerde bedrijven, op Hoogtij.

	Ontwikkeling 2017-2018			
Subdeelgebied	Haven-gerelateerd	Niet haven-gerelateerd	Totaal	%
Achtersluispolder	4	20	24	7%
Hoogtij	7	53	60	194%
Westerspoor	3	-17	-14	-3%
Zuiderhout	-2	-7	-9	-5%
Zaanstad	**12**	**49**	**61**	**6%**

Tabel: Havengebonden en niet havengebonden bedrijven per subdeelgebied, ontwikkeling 2017-2018
Bron: LISA, peildata 1 januari 2017-2018.

Ontwikkeling 2014 – 2018

De grote stijging van het aantal bedrijven en relatieve kleine stijging van werkplekken op Hoogtij wordt veroorzaakt door een grote stijging in de hoeveelheid van ZZP-ers en kleine bedrijven (59 bedrijven).

Subdeelgebied	2014	2015	2016	2017	2018	Ontwikkeling 2014-2018
Achtersluispolder	334	340	332	346	370	36
Hoogtij	47	64	27	31	91	44
Westerspoor	431	433	434	469	455	24
Zuiderhout	146	157	162	167	158	12
Zaanstad	**958**	**994**	**955**	**991**	**1.074**	**116**

Tabel: Aantal bedrijven per (sub)deelgebied, ontwikkeling 2014-2018
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018

Werkgelegenheid

Totaal

Het totaal aantal banen in het deelgebied Zaanstad is 12.418 (per 1 januari 2018).
Van dit aantal zijn er 1.199 (9,6 %) havengerelateerd.

Per subdeelgebied

Het aantal havengerelateerde banen is procentueel het grootst op de Zuiderhout, in absolute aantallen op de Achtersluispolder. Westerspoor heeft voornamelijk droge bedrijvigheid. In totaal is de bedrijvigheid in deelregio Zaanstad toegenomen, het aandeel havengerelateerde werkgelegenheid is wel afgenomen.

Subdeelgebied	Haven-gerelateerd	Niet haven-gerelateerd	Totaal	% haven gerelateerd
Achtersluispolder	605	3329	3.934	15%
Hoogtij	96	1141	1.237	8%
Westerspoor	193	5377	5.570	3%
Zuiderhout	305	1372	1.677	18%
Zaanstad	**1.199**	**11.219**	**12.418**	**10%**

Tabel: Havengerelateerde en niet-havengerelateerde banen per subdeelgebied.
Bron: LISA, peildatum 1 januari 2018.

Ontwikkeling t.o.v. 2017

Het aantal arbeidsplaatsen is per 1 januari 2018 met 395 banen toegenomen (3 procent) in Zaanstad.
Dit zijn vrijwel uitsluitend niet-haven gerelateerde arbeidsplaatsen met uitzondering van Achtersluispolder.
De grootste toename procentueel (11%) vond door de groei van niet-havengerelateerde bedrijvigheid plaats op Hoogtij, absoluut was de groei in subdeelgebied Westerspoor het grootst, wederom door niet-haven gerelateerde banen.

	Ontwikkeling 2017-2018			
Subdeelgebied	Haven gerelateerd	Niet-haven gerelateerd	Totaal	%
Achtersluispolder	21	29	8	0%
Hoogtij	-25	145	120	11%
Westerspoor	-9	346	337	6%
Zuiderhout	-6	-107	-113	-6%
Zaanstad	**-19**	**413**	**394**	**3%**

Tabel: Havengerelateerde en niet-havengerelateerde banen per subdeelgebied, ontwikkeling 2016-2017.
Bron: LISA, peildata 1 januari 2016-2017.

In het aantal banen per hectare zijn geen grote verschillen te zien, behalve bij Westerspoor.
De stijging van drie werkplekken per hectare op Westerspoor is het grootste verschil met voorgaande jaren. De grote sprong in werkgelegenheid op Hoogtij wordt veroorzaakt door het justitieel complex dat in 2017 voor het eerst terug te zien was in de werkgelegenheidscijfers. Het aantal banen per hectare op Hoogtij lagen in 2015 en 2016 laag doordat de hectares voor het Justitieel Complex wel waren uitgegeven, maar het complex nog in aanbouw was.

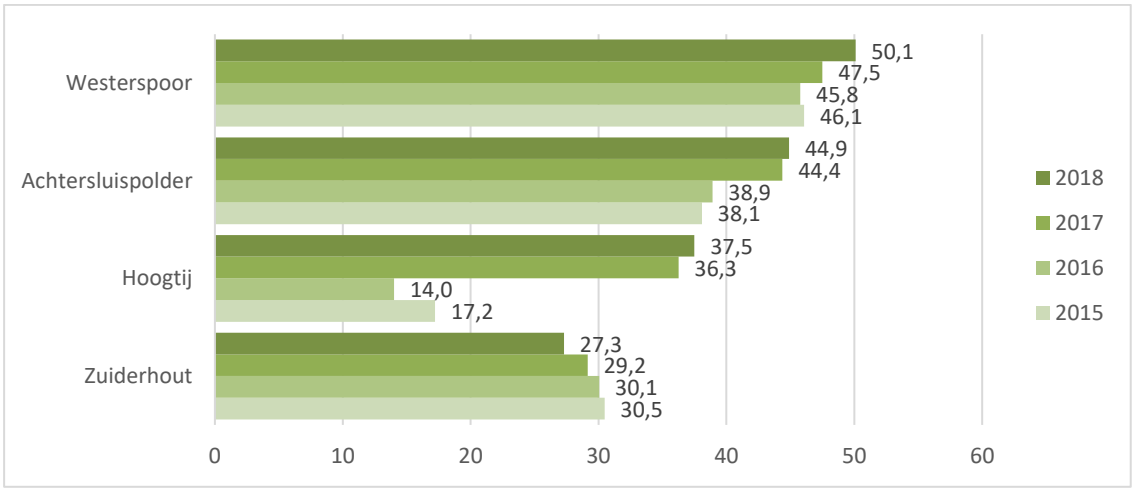

Diagram: Banen per hectare (excl. openbare ruimte en uitgeefbare terreinen).
Bron: LISA, peildata 1 januari 2015-2018.

Ontwikkeling 2014 – 2018

Subdeelgebied	2014	2015	2016	2017	2018	Ontwikkeling 2014-2018
Achtersluispolder	3.096	3.334	3.406	3.884	3.934	838
Hoogtij	361	398	366	1.117	1.237	876
Westerspoor	4.934	5.065	5.032	5.233	5.570	636
Zuiderhout	1.872	1.871	1.845	1.790	1.677	-195
Zaanstad	**10.263**	**10.668**	**10.649**	**12.069**	**12.418**	**2.155**

Tabel: Aantal banen per (sub)deelgebied, ontwikkeling 2014-2018
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018.

Economische Clusters

Totaal

Op het cluster ‘Overig’ na is de meeste werkgelegenheid in de clusters ‘Transport en logistiek’, ‘Bouw en reparatie’ en ‘Maakindustrie’. Dit is in totaal 56 procent van de werkgelegenheid. Het cluster ‘Overig’ bestaat voornamelijk uit de sectoren ‘Handel’ en diverse soorten zakelijke dienstverlening.

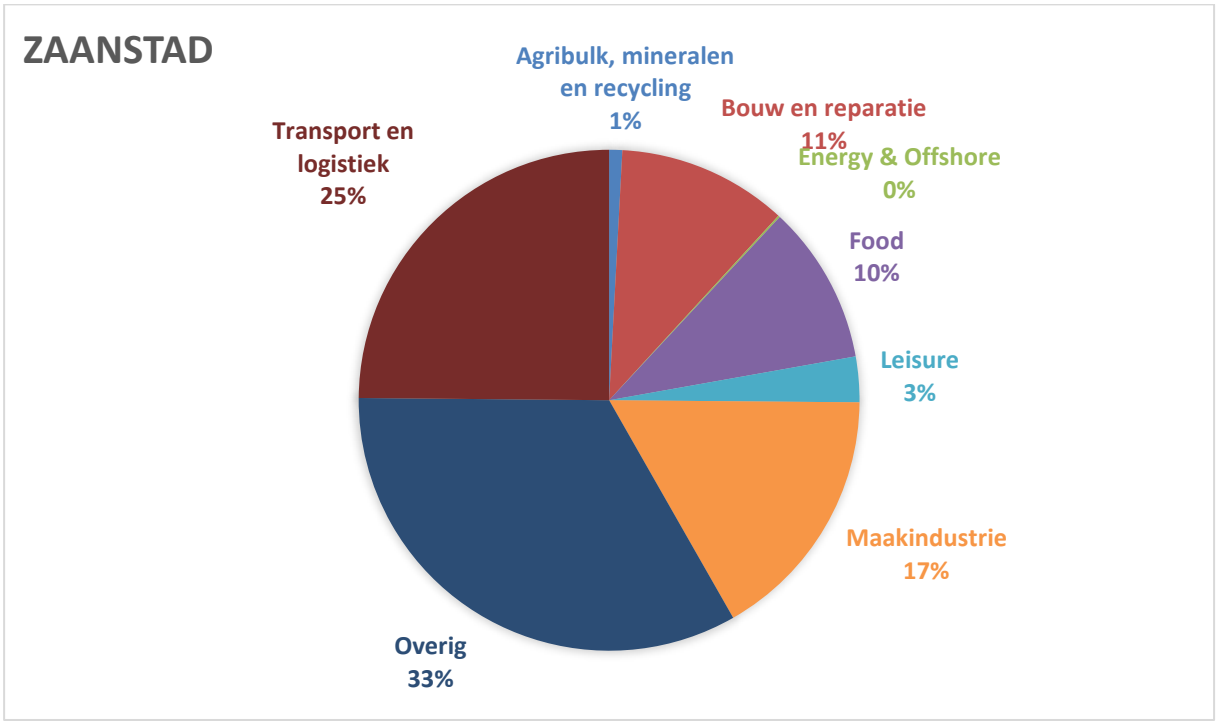
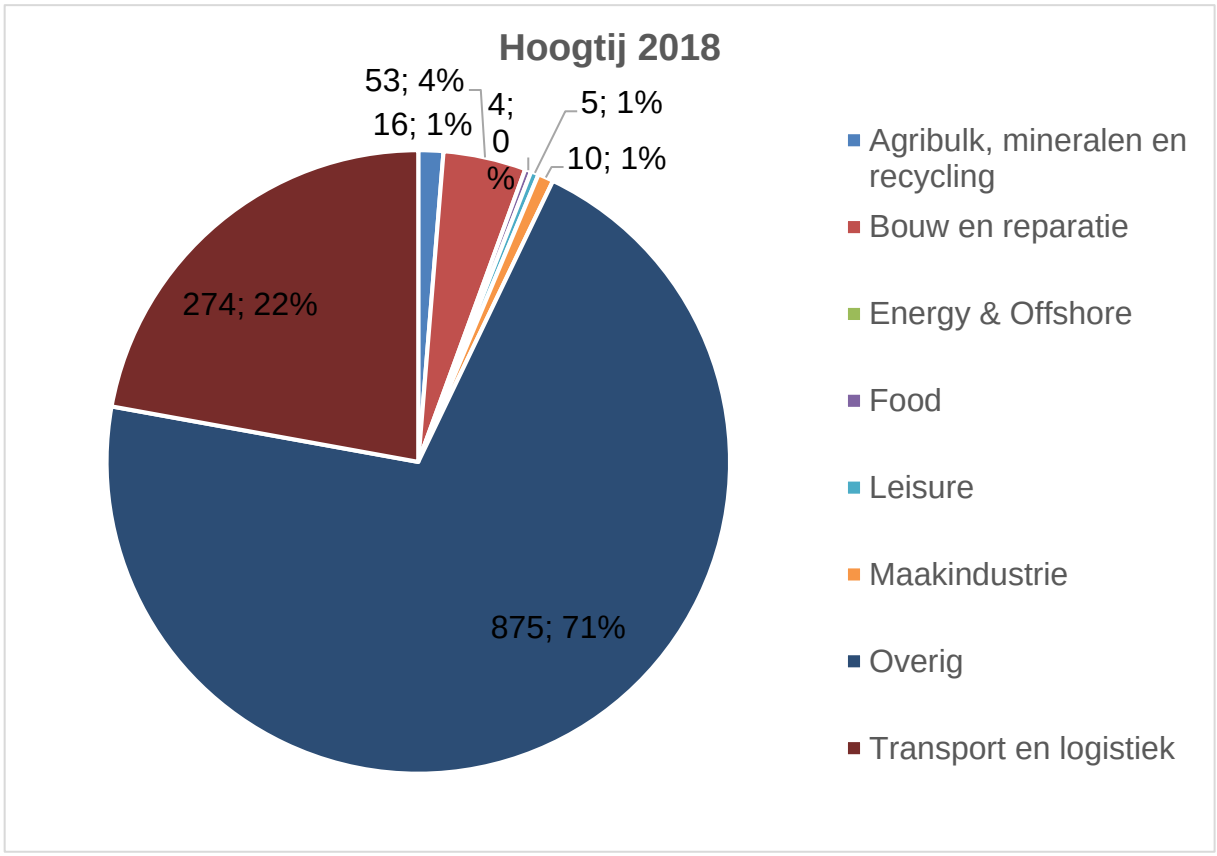
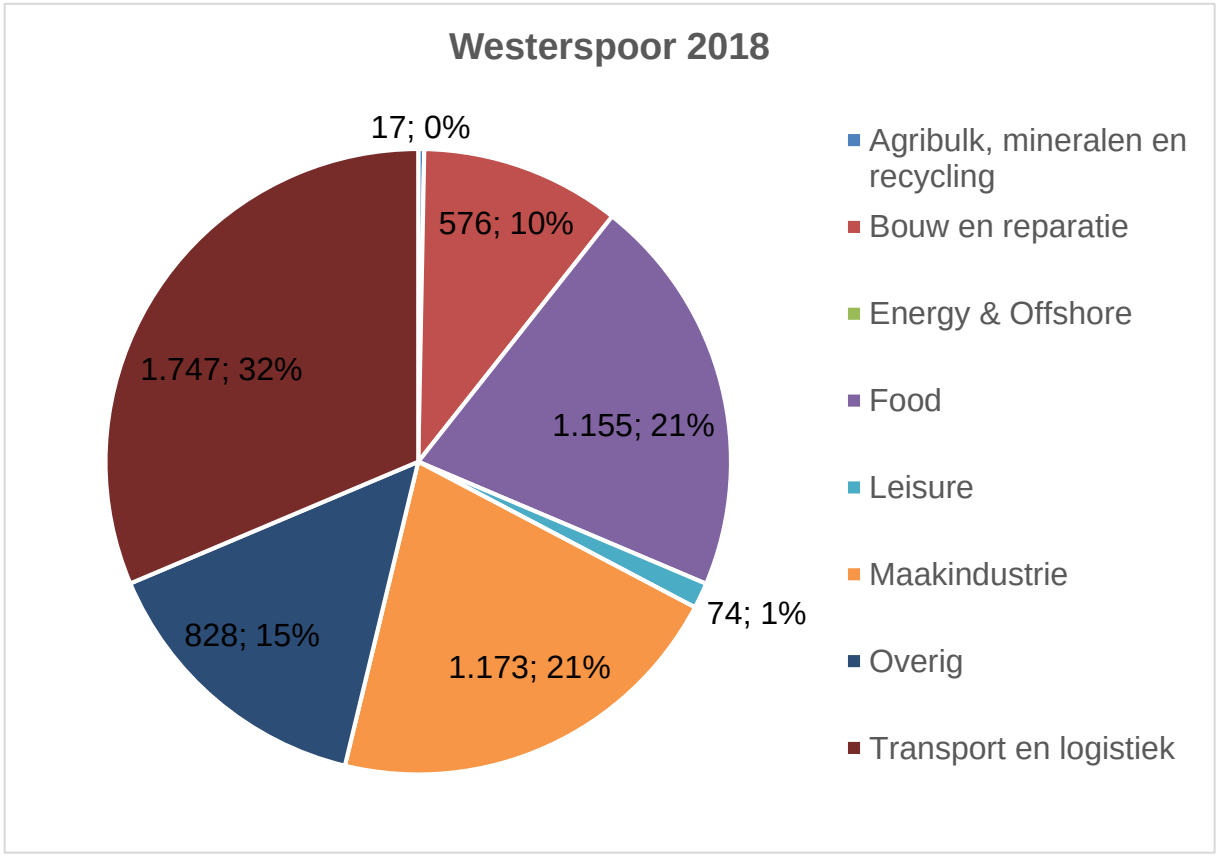

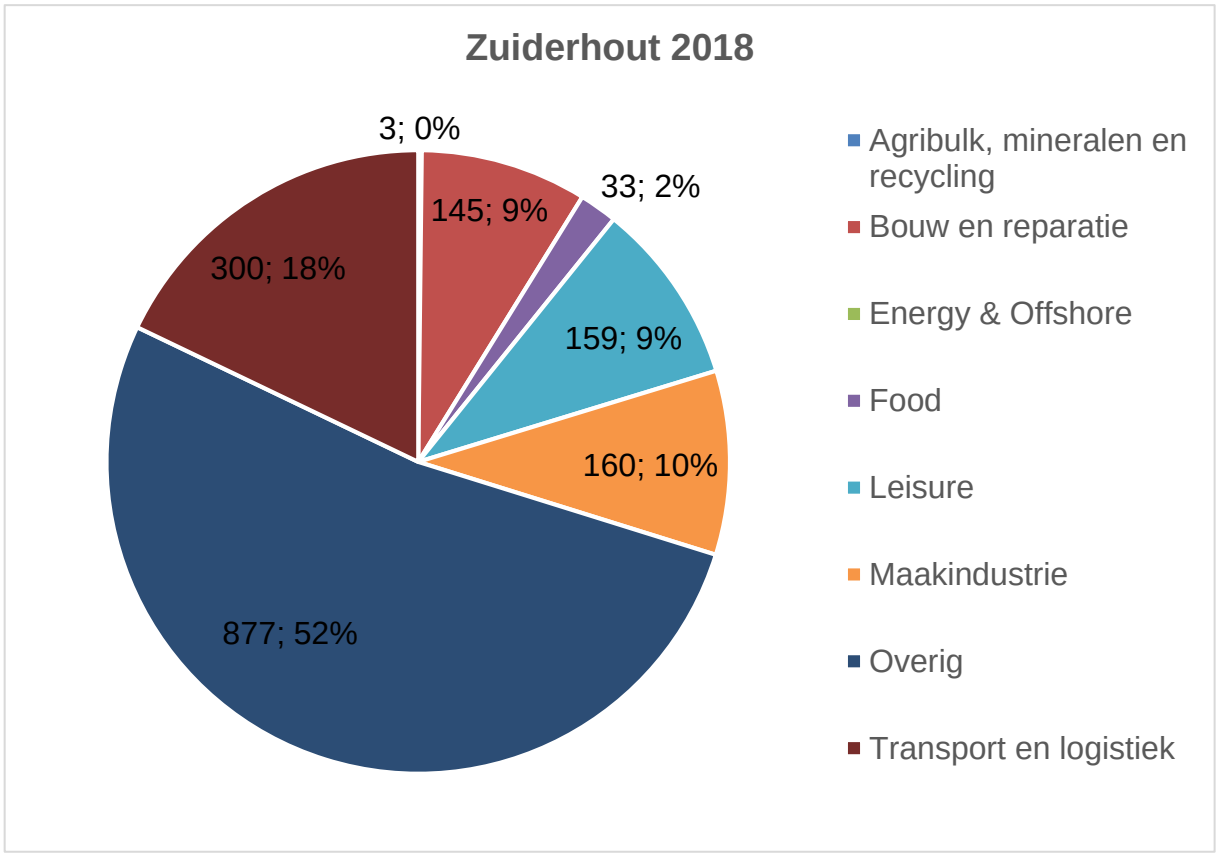
Diagram: Werkgelegenheid Zaanstad verdeeld over de economische clusters.
Bron: LISA, peildatum 1 januari 2018.

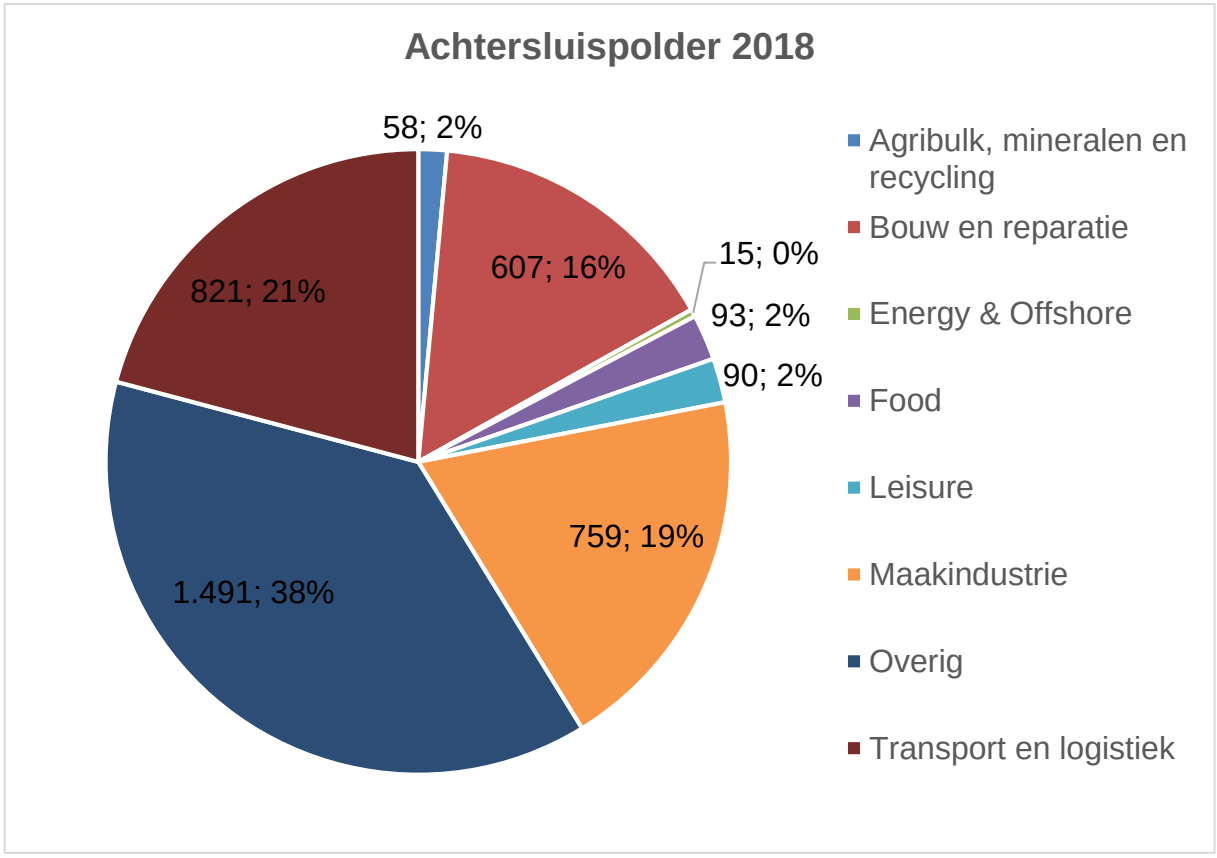
Werknemers per economisch cluster per subdeelgebied

Op de kaart is het aantal werknemers per economisch cluster per subdeelgebied weergegeven.

Hoogtij 2018
53; 4%
16; 1%
4; 0%
5; 1%
10; 1%
274; 22%
875; 71%
Agribulk, mineralen en recycling
Bouw en reparatie
Energy & Offshore
Food
Leisure
Maakindustrie
Overig
Transport en logistiek

Westerspoor 2018
17; 0%
576; 10%
1.747; 32%
1.155; 21%
74; 1%
828; 15%
1.173; 21%
Agribulk, mineralen en recycling
Bouw en reparatie
Energy & Offshore
Food
Leisure
Maakindustrie
Overig
Transport en logistiek

Zuiderhout 2018
3; 0%
145; 9%
33; 2%
159; 9%
160; 10%
877; 52%
300; 18%
Agribulk, mineralen en recycling
Bouw en reparatie
Energy & Offshore
Food
Leisure
Maakindustrie
Overig
Transport en logistiek

Achtersluispolder 2018
58; 2%
607; 16%
15; 0%
93; 2%
90; 2%
759; 19%
1.491; 38%
821; 21%
Agribulk, mineralen en recycling
Bouw en reparatie
Energy & Offshore
Food
Leisure
Maakindustrie
Overig
Transport en logistiek

KLIK OP DE KAART VOOR MEER INFORMATIE

'Transport en logistiek', 'Bouw' en in mindere mate de 'Maakindustrie' zijn belangrijke sectoren op alle Zaanse bedrijventerreinen. Voor Hoogtij geldt dat dit gebied volop in ontwikkeling is, waardoor er nog geen zinnige uitspraken over de uiteindelijk dominante activiteiten zijn te doen. Hoogtij zal naast het justitieel complex naar verwachting vooral logistieke activiteiten gaan huisvesten. De aanleg van de nieuwe zeehavenkade moet hier een impuls aan geven. Op Zuiderhout is het aandeel 'Overig' groot doordat er veel detailhandel en een overheidsbedrijf gevestigd zijn. Van alle bedrijven op Zuiderhout valt 1/3 in de categorie detailhandel met in een aantal gevallen ook veel medewerkers.

Ontwikkeling 2014 – 2018

Totaal

In 2018 is de werkgelegenheid met name in de economische clusters 'Overig' en 'Food' toegenomen, de overige clusters zijn vrijwel gelijk gebleven met 2017.

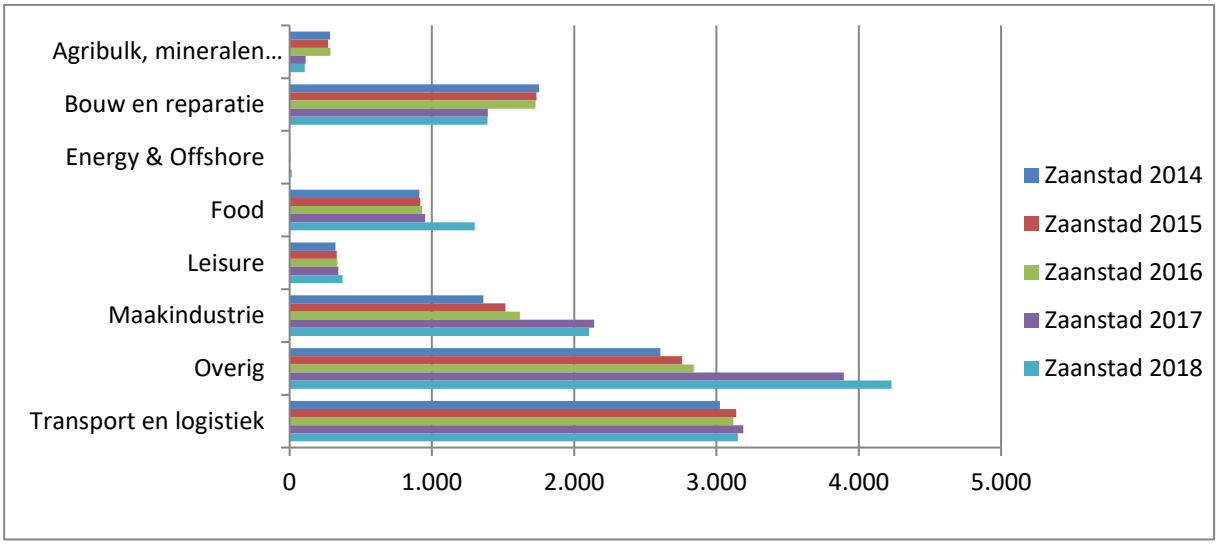
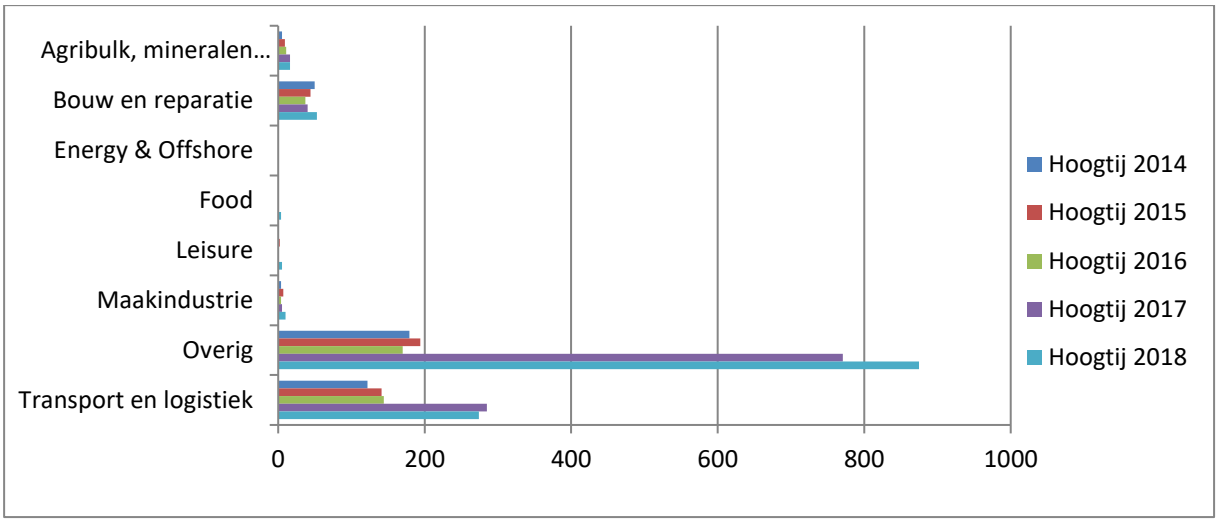
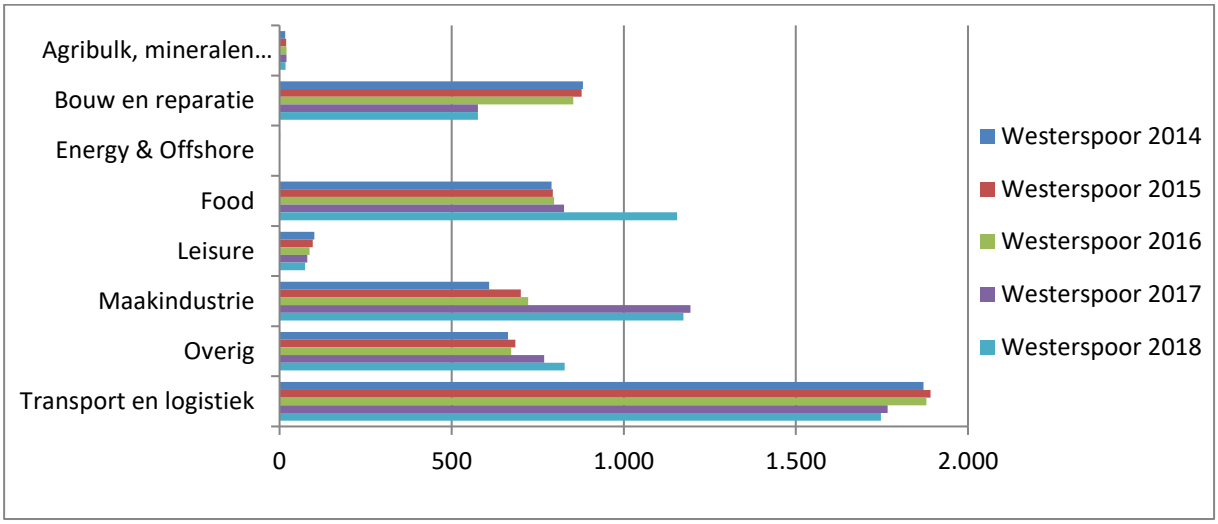

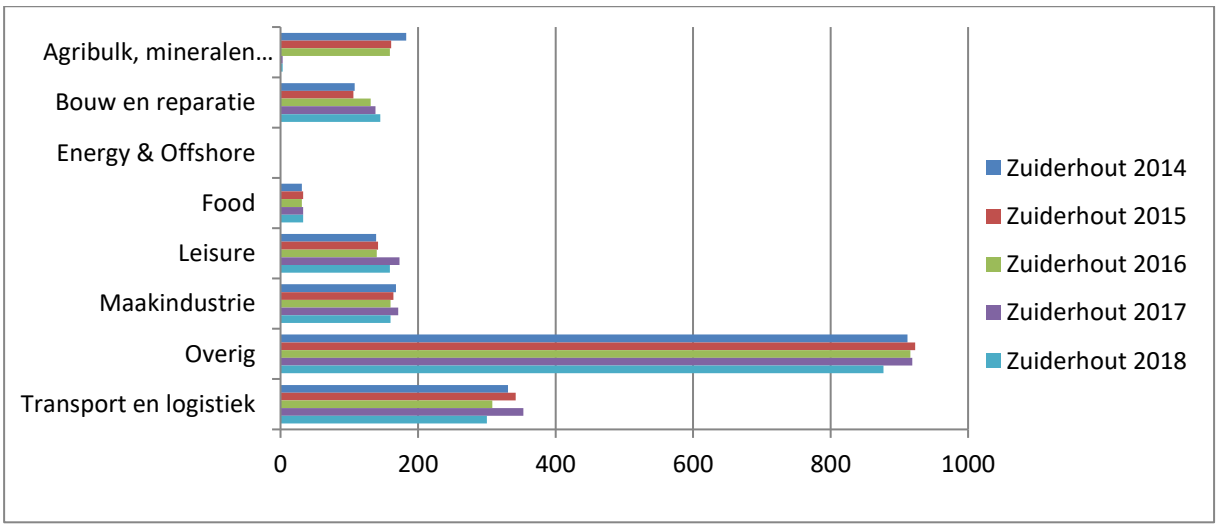
Diagram: Werkgelegenheid in Zaanstad verdeeld over de economische clusters, ontwikkeling 2014-2018
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018.

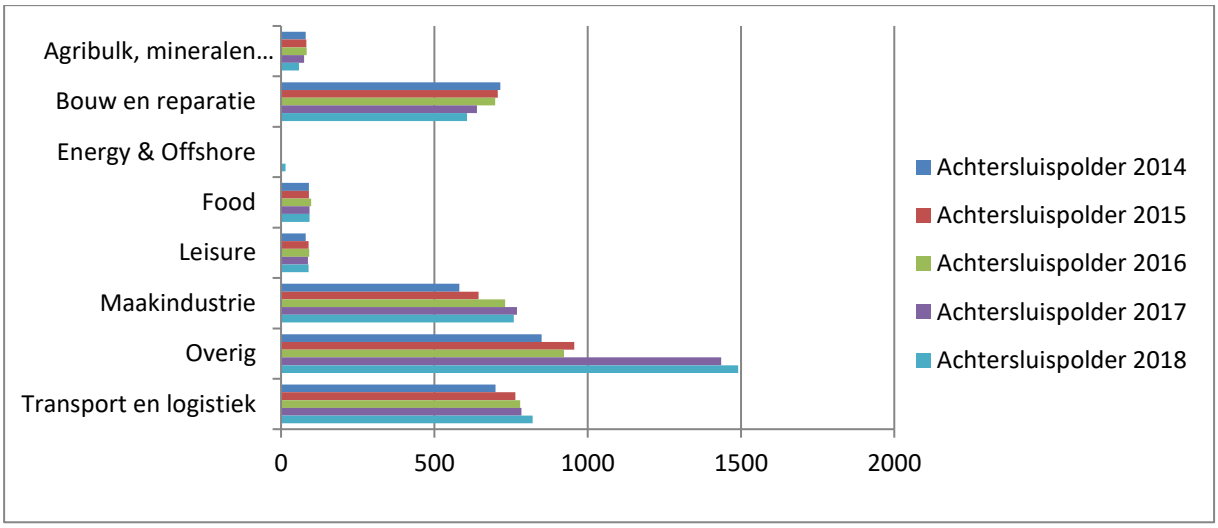
Per subdeelgebied

De forse stijging in het cluster Overig is te wijten aan het Justitieel Complex op Hoogtij dat dit jaar voor het eerst terug is te zien in de werkgelegenheidscijfers. In 2018 is het aantal banen op Hoogtij in de clusters Overig en 'Bouw en logistiek' toegenomen. Op Westerspoor is het aantal banen in het cluster 'Food' gestegen vanwege een de verhuisde vestiging uit elders in het NZKG.

Agribulk, mineralen...
Bouw en reparatie
Energy & Offshore
Food
Leisure
Maakindustrie
Overig
Transport en logistiek
0
200
400
600
800
1000
Hoogtij 2014
Hoogtij 2015
Hoogtij 2016
Hoogtij 2017
Hoogtij 2018

Agribulk, mineralen...
Bouw en reparatie
Energy & Offshore
Food
Leisure
Maakindustrie
Overig
Transport en logistiek
0
500
1.000
1.500
2.000
Westerspoor 2014
Westerspoor 2015
Westerspoor 2016
Westerspoor 2017
Westerspoor 2018

Agribulk, mineralen...
Bouw en reparatie
Energy & Offshore
Food
Leisure
Maakindustrie
Overig
Transport en logistiek
0
200
400
600
800
1000
Zuiderhout 2014
Zuiderhout 2015
Zuiderhout 2016
Zuiderhout 2017
Zuiderhout 2018

Diagrammen: Werkgelegenheid per subdeelgebied verdeeld over de economische clusters, ontwikkeling 2014-2018.
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018.

Toegevoegde waarde

Totaal

De totale toegevoegde waarde voor Zaanstad is € 945 miljoen per jaar (Toegevoegde waarde LISA 2018).
Meer dan de helft van de totale toegevoegde waarde is gerealiseerd op Westerspoor.
Hierna volgt de Achtersluispolder met bijna één derde van het totaal.

Per subdeelgebied

Subdeelgebied	Toegevoegde waarde per jaar in mln. euro's	
Achtersluispolder	€	289
Hoogtij	€	80
Westerspoor	€	475
Zuiderhout	€	102
Zaanstad	**€**	**945**

Tabel: Toegevoegde waarde per jaar per subdeelgebied in miljoenen euro's.
Bron: LISA, peildatum 1 januari 2018.

Ontwikkeling t.o.v. 2017

De toegevoegde waarde in Zaanstad is ten opzichte van 2016* gestegen met € 123 miljoen (15 procent) naar € 945 miljoen per jaar. Met name door een verdubbeling van de toegevoegde waarde op Hoogtij en een sterke toename op Achtersluispolder en Westerpolder is deze groei in toegevoegde waarde te verklaren.
De toegevoegde waarde op Zuiderhout daalde met een kleine 11%.

Toegevoegde waarde per hectare, ontwikkeling 2015 – 2018

De toegevoegde waarde per hectare is het hoogste in de gebieden Westerspoor en Achtersluispolder. Opvallend is de verdubbeling in toegevoegde waarde per hectare uitgegeven terrein, een verklaring hiervoor is het in gebruik nemen van het justitieel complex.

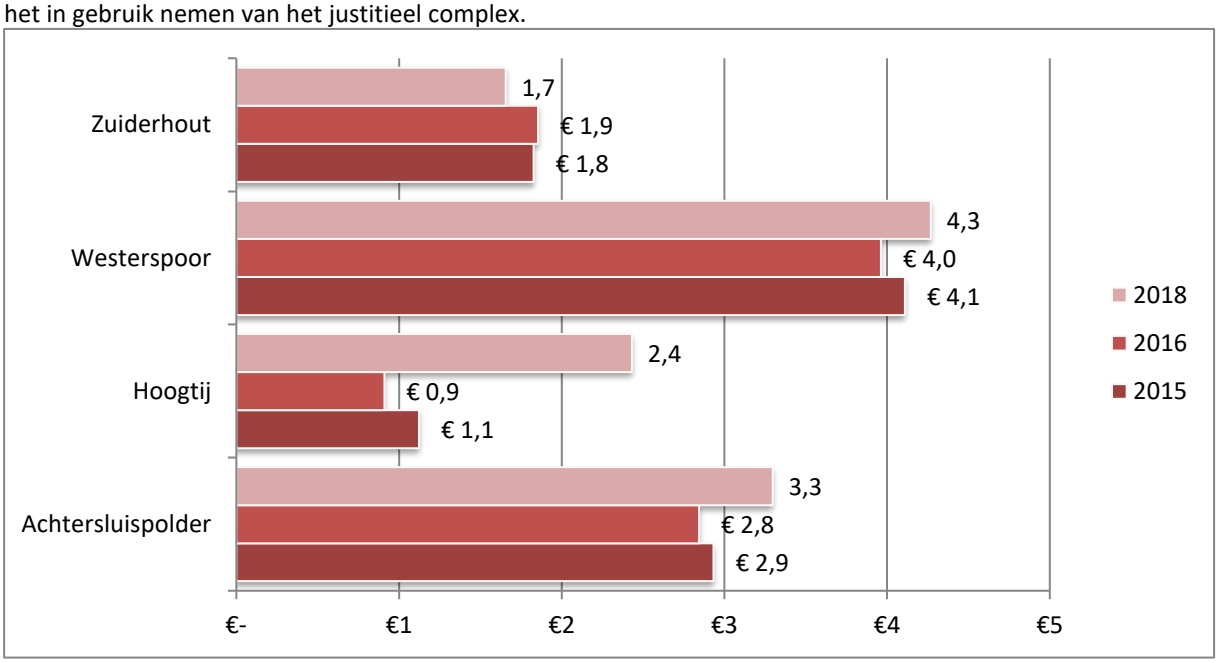

Diagram: Toegevoegde waarde per hectare uitgegeven terrein (in miljoenen euro's), ontwikkeling 2015-2018 m.u.v. 2017.
Bron: LISA, peildatum 1 januari 2015-2016, en CBS (prijspeil 2015-2016), uitgegeven terrein 2015-2018 m.u.v. 2017.

Toegevoegde waarde per baan (x1000), ontwikkeling 2014 – 2018

In 2018 is de toegevoegde waarde per baan gemiddeld €71.015,- een daling van € 543,- per baan ten opzichte van 2016.

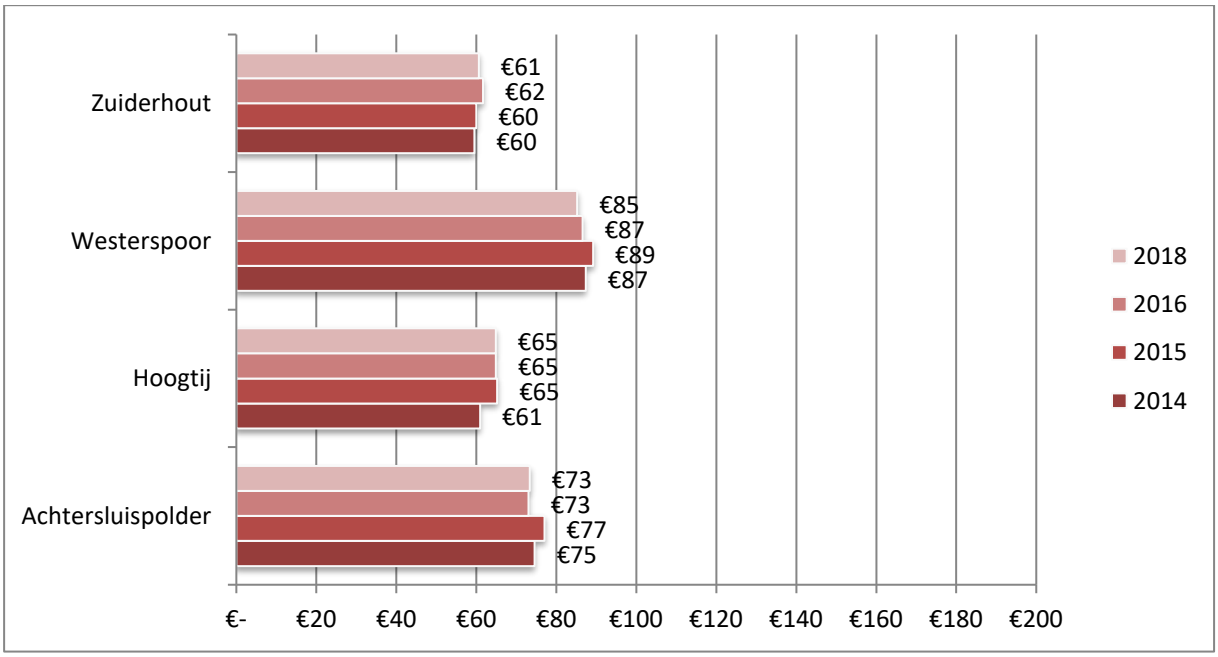
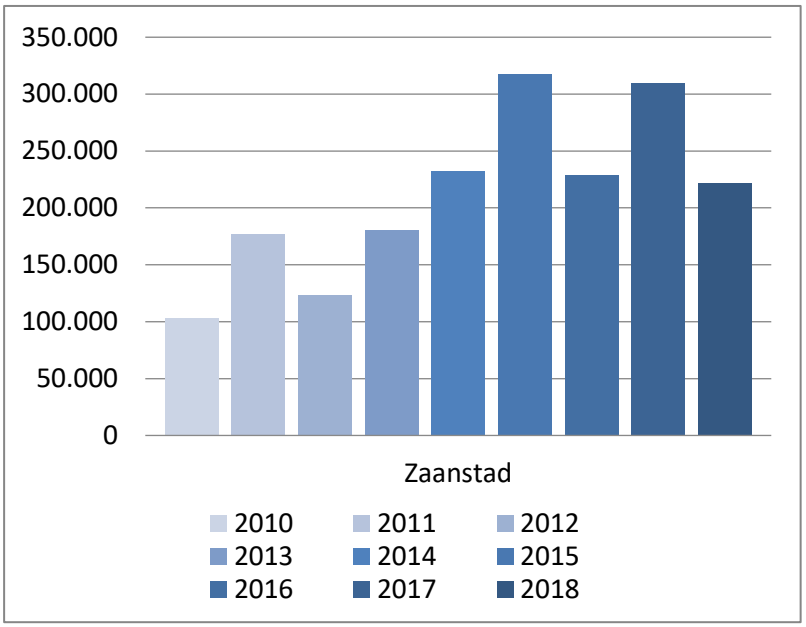

Diagram: Toegevoegde waarde per baan in duizenden euro's, ontwikkeling 2014-2018, m.u.v. 2017.
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018.

Overslag

Ontwikkeling 2010 – 2018

Zuiderhout en Achtersluispolder zijn de gebieden waar in Zaanstad overslag per scheepvaart plaatsvindt. In 2018 is er in totaal in Zaanstad 221.890 ton overgeslagen. Vergeleken met de 310.039 ton in 2017 is dat een daling van 88.149 ton (28 procent). De totale overslag in Zaanstad laat gemiddeld in de periode 2010-2015 een stijgende lijn zien. Sinds 2015 laat de overslag een fluctuerend beeld zien en is er een kleine afname in de overslag waarneembaar.

Grafiek: Overslag zeescheepvaart totaal Zaanstad, ontwikkeling 2010-2018.
Bron: ESPO cijfers Port of Amsterdam

Overslag boord-boord

De overslag per hectare kadegebonden terrein daalde in 2018 ten opzichte van 2017.
Redenen hiervoor zijn het niet optimaal benutten van de kadegebonden terreinen en het feit dat zowel 2015 als 2017 qua overslag ogenschijnlijk uitschieters waren.

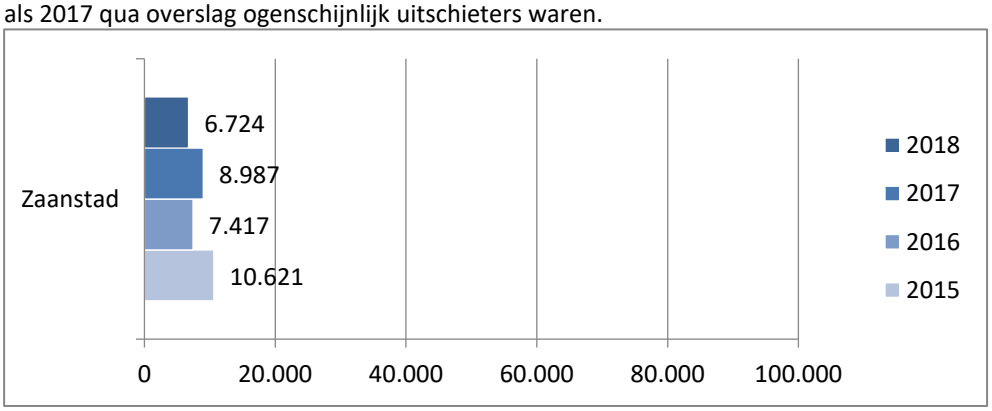

Diagram: Overslag zeescheepvaart per hectare uitgegeven kadegebonden terrein in ton/ha.
Bron: ESPO cijfers Port of Amsterdam

Scheepsbezoeken (zeescheepvaart en binnenvaart)

Het aantal scheepsbezoeken in Zaanstad is met 23 schepen afgenomen tot 47 tot een vergelijkbaar niveau als dat in 2016. De afname van het aantal scheepsbezoeken gaat gepaard met een daling van de overslag.

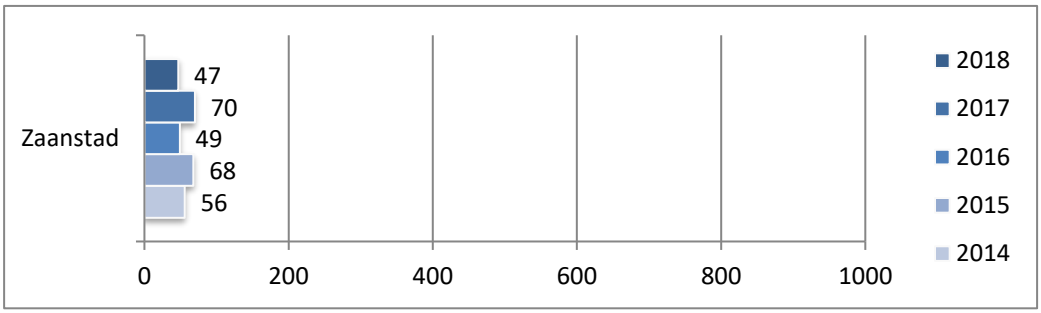

Diagram: Aantal scheepsbezoeken per jaar.
Bron: ESPO cijfers Port of Amsterdam

Westelijk Havengebied Amsterdam

Bedrijven

Totaal

In 2017 zijn er in totaal 1.692 bedrijven gevestigd in het (Westelijk) Havengebied Amsterdam.
Van deze bedrijven zijn er 175 (9 procent) havengerelateerd.

Per subdeelgebied

In de Westhaven is het aantal havengerelateerde bedrijven absoluut het grootst gevolgd door de Afrika- en Amerikahaven. Procentueel is dit in de Coen- en Vlothaven met 42 procent het hoogst. In de Alfadriehoek (1,3 procent) en Minervahaven/Hempoint (1,9 procent) zijn slechts enkele havengerelateerde bedrijven.

Subdeelgebied	Haven gerelateerd	Niet-haven gerelateerd	Totaal
Afrika- en Amerikahaven	55	123	178
Alfa-Driehoek	5	368	373
Coen-en Vlothaven	25	34	59
Hemhavens	19	128	147
Minervahaven / Hempoint	12	623	635
Westhaven	59	241	300
Westelijk Havengebied Amsterdam	**175**	**1517**	**1692**

Tabel: Havengebonden en niet-havengebonden bedrijven per subdeelgebied.
Bron: LISA, peildata 1 januari 2017-2018, aangevuld met cijfers Port of Amsterdam

Ontwikkeling t.o.v. 2017

In het Westelijk Havengebied is het aantal bedrijven met 4 procent gestegen sinds de vorige meting. Deze stijging van bedrijven wordt veroorzaakt door zowel een toename van de niet-haven gerelateerde bedrijven. Opvallend is de sterke stijging in het aantal bedrijven in de Minervahaven / Hempoint.

	Ontwikkeling 2017-2018			
Subdeelgebied	Haven-gerelateerd	Niet haven-gerelateerd	Totaal	%
Afrika- en Amerikahaven	0	4	4	2%
Alfa-Driehoek	0	0	0	0%
Coen-en Vlothaven	0	-3	-3	-5%
Hemhavens	1	-1	0	0%
Minervahaven / Hempoint	-1	72	71	13%
Westhaven	0	-6	-6	-2%
Westelijk Havengebied Amsterdam	**0**	**66**	**66**	**4%**

Tabel: Havengebonden en niet havengebonden bedrijven per subdeelgebied, ontwikkeling 2017-2018
Bron: LISA, peildata 1 januari 2017-2018, aangevuld met cijfers Port of Amsterdam

Kaart: De kadegebonden terreinen bestaan uit de kavels die direct aan de kade liggen. De havengerelateerd terreinen zijn de kavels die daar direct achter liggen. Het overige terrein is het bedrijventerrein dat daar weer achter ligt. De bedrijven hier hebben in het algemeen een minder directe relatie met het water dan de bedrijven op de havengerelateerde terreinen.

Ontwikkeling 2014 – 2018

Ten opzichte van 2014 is het aantal havengerelateerde bedrijven in het Westelijk Havengebied vrijwel gelijk gebleven (van 176 naar 175). In dezelfde periode is het aantal niet-havengerelateerde bedrijven gestegen met 397 naar 1517 bedrijven (35 procent stijging) . De stijging vindt vooral plaats in de Alfa-Driehoek en Minervahaven/Hempoint en wordt met name veroorzaakt door de vestiging van eenmansbedrijven.

Subdeelgebied	2014	2015	2016	2017	2018	Ontwikkeling 2014-2018
Afrika- en Amerikahaven	156	161	174	174	178	22
Alfa-Driehoek	236	265	305	373	373	137
Coen-en Vlothaven	59	61	66	62	59	0
Hemhavens	134	137	132	147	147	13
Minervahaven / Hempoint	455	476	506	564	635	180
Westhaven	256	263	292	306	300	44
Westelijk Havengebied Amsterdam	**1.296**	**1.363**	**1.475**	**1.626**	**1.692**	**396**

Tabel: Aantal bedrijven per (sub)deelgebied, ontwikkeling 2014-2018
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018, aangevuld met cijfers Port of Amsterdam

Werkgelegenheid

Totaal

In totaal zijn er in het deelgebied Westelijk Havengebied 20.258 banen (per 1 januari 2018). Van dit aantal zijn er 8.347 (40 procent) havengerelateerd en 12.550 niet-havengerelateerd (60 procent). Vergeleken met de 175 havengerelateerde bedrijven (10 procent) is dit een hoog percentage. De havengerelateerde bedrijven zijn dus relatief grote werkgevers in dit deelgebied.

Per subdeelgebied

In de subdeelgebieden Afrika- en Amerikahaven is het aandeel havengerelateerde werkgelegenheid ruim 71 procent, in de subdeelgebieden Westhaven en Coen- en Vlothaven is het aandeel havengerelateerde banen om en nabij de 50 procent, in het gebied Hemhavens ligt het daar net onder. Minervahaven / Hempoint is met 3 procent ruimschoots de kleinste werkgever op het gebied van havengerelateerde werkgelegenheid, zowel in procenten als in absolute getallen. Opvallend te noemen is dat de vijf havengerelateerde bedrijven in de Alfadriehoek goed zijn voor 637 banen.

Subdeelgebied	Haven-gerelateerd	Niet haven-gerelateerd	Totaal	% haven gerelateerd
Afrika- en Amerikahaven	3163	1297	4460	71%
Alfa-Driehoek	637	3156	3793	17%
Coen-en Vlothaven	621	501	1122	55%
Hemhavens	741	982	1723	43%
Minervahaven / Hempoint	138	3985	4123	3%
Westhaven	3041	2629	5670	54%
Westelijk Havengebied Amsterdam	**8.341**	**12.550**	**20.891**	**40%**

Tabel: Havengerelateerde en niet-havengerelateerde banen per subdeelgebied.
Bron: LISA, peildata 1 januari 2018, aangevuld met cijfers Port of Amsterdam

Ontwikkeling t.o.v. 2017

Het aantal arbeidsplaatsen is in 2018 bijna gelijk gebleven in het Westelijk Havengebied. Wel is er een verschuiving te zien naar meer niet-havengerelateerde werkgelegenheid ten opzichte van havengerelateerde werkgelegenheid.

De havengerelateerde werkgelegenheid in de Coen- en Vlothaven is gedaald, deze daling komt door de afname in de clusters 'Agribulk, mineralen en recycling'. De daling van het aantal havengerelateerde banen in de Westhaven wordt veroorzaakt door banenverlies in de cluster 'Maakindustrie'. Alleen in de Afrika- en Amerikahaven groeide de havengerelateerde werkgelegenheid. De stijging is vooral te danken aan een banengroei in de clusters 'Transport en logistiek', 'Maakindustrie' en 'Overig'. Hoewel het totaal aantal arbeidsplaatsen in de het Westelijk Havengebied Amsterdam met 1 stijgt, neemt het aantal havengerelateerde banen met 501 (6,5 procent) af.

	Ontwikkeling 2017-2018			
Subdeelgebied	**Haven gerelateerd**	**Niet-haven gerelateerd**	**Totaal**	**%**
Afrika- en Amerikahaven	167	329	496	11%
Alfa-Driehoek	0	-437	-437	-10%
Coen-en Vlothaven	64	209	273	12%
Hemhavens	10	-147	-137	-13%
Minervahaven / Hempoint	-9	614	605	17%
Westhaven	-100	92	-8	-4%
Westelijk Havengebied Amsterdam	**132**	**660**	**792**	**1%**

Tabel: Havengerelateerde en niet-havengerelateerde banen per subdeelgebied, ontwikkeling 2017-2018.
Bron: LISA, peildata 1 januari 2017-2018, aangevuld met cijfers Port of Amsterdam

Het aantal banen per hectare ligt het hoogst in de Alfa-Driehoek. Dit komt door de aanwezigheid van kantoorfuncties en arbeidsintensieve sectoren zoals zakelijke dienstverlening. Op de Alfa-Driehoek daalde het aantal banen per hectare het meest in het Westelijk Havengebied Amsterdam.

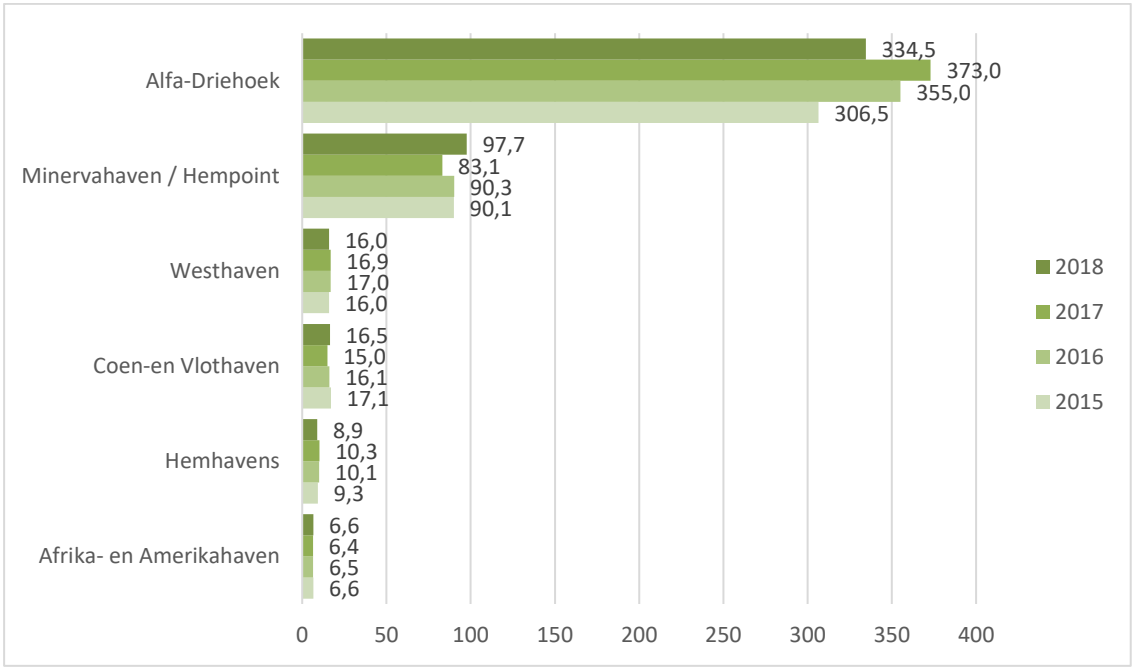

Diagram: Banen per hectare (excl. openbare ruimte en uitgeefbare terreinen).
Bron: LISA, peildata 1 januari 2015-2018, aangevuld met cijfers Port of Amsterdam

Ontwikkeling 2014 – 2018

Over de afgelopen vier jaar is de havengerelateerde werkgelegenheid met 2.315 banen gestegen (12 procent op het totaal aantal banen). Deze stijging vindt met name plaats in de Minervahaven/Hempoint. De niet-havengerelateerde werkgelegenheid is in dezelfde periode eveneens sterk gestegen, namelijk met 2.054 banen (kleine 20 procent). Deze stijging vond met name plaats in de Alfa-Driehoek maar mede door afgelopen jaar in Minervahaven / Hempoint

Subdeelgebied	2014	2015	2016	2017	2018	Ontwikkeling 2014-2018
Afrika- en Amerikahaven	3.927	4.092	3.975	3.964	4.460	533
Alfa-Driehoek	3.479	3.654	4.026	4.230	3.793	314
Coen-en Vlothaven	854	933	902	849	1122	268
Hemhavens	1.721	1.752	1.832	1.860	1.723	2
Minervahaven / Hempoint	3.093	3.557	3.656	3.518	4.123	1.030
Westhaven	5.508	5.427	5.705	5.678	5.670	162
Westelijk Havengebied Amsterdam	**18.582**	**19.415**	**20.096**	**20.099**	**20.891**	**2.309**

Tabel: Aantal banen per (sub)deelgebied, ontwikkeling 2014-2018
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018, aangevuld met cijfers Port of Amsterdam

Economische Clusters

Totaal

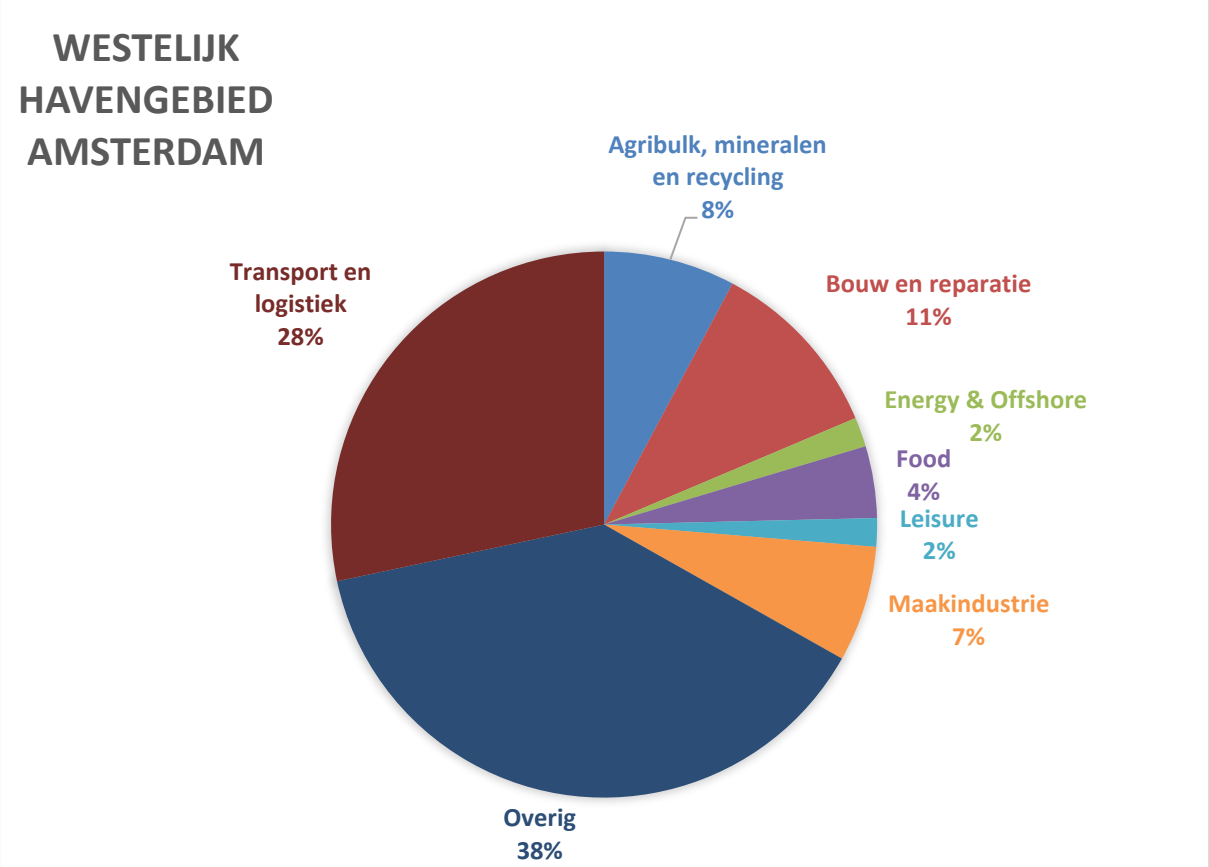

Diagram: Werkgelegenheid (Westelijk) Havengebied Amsterdam verdeeld over de economische clusters.
Bron: LISA, peildata 1 januari 2018, aangevuld met cijfers Port of Amsterdam

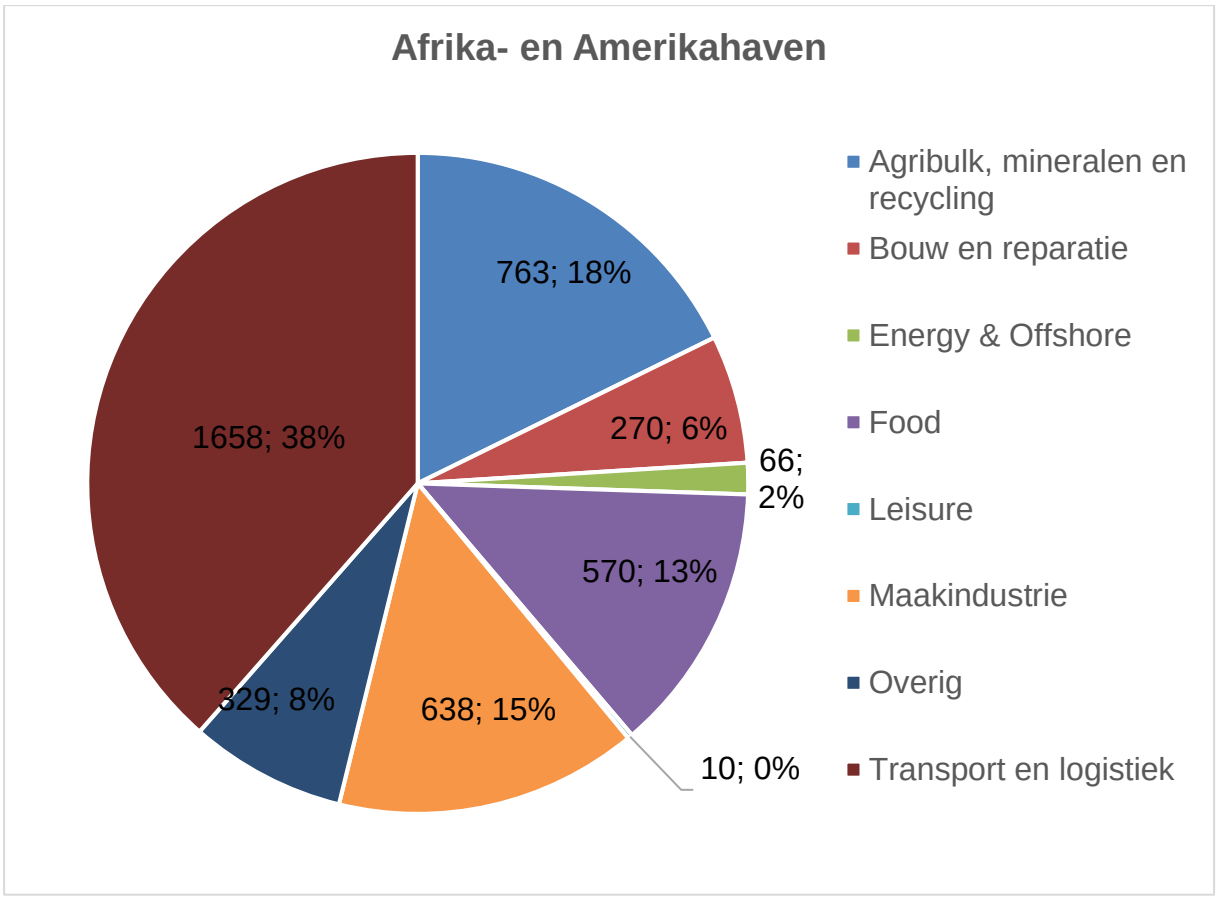
De clusters ‘Transport en logistiek’ en ‘Overig’ zijn sterk vertegenwoordigd in het (Westelijk) Havengebied Amsterdam. Het grootste deel van de werkgelegenheid (38 procent) valt in het cluster ‘Overig’. Dit is vooral ‘Zakelijke dienstverlening’ en ‘Informatie en communicatie’.

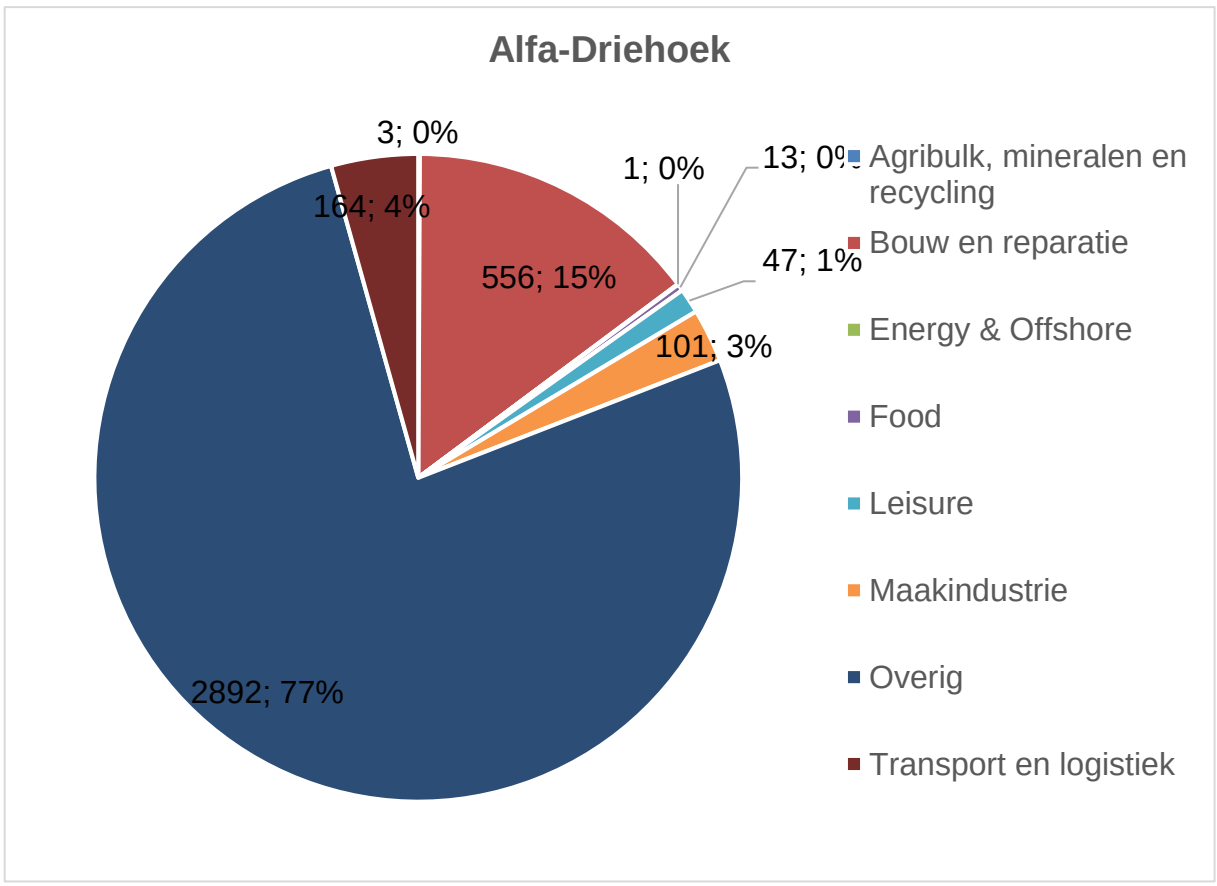
Werknemers per economische sector per subdeelgebied

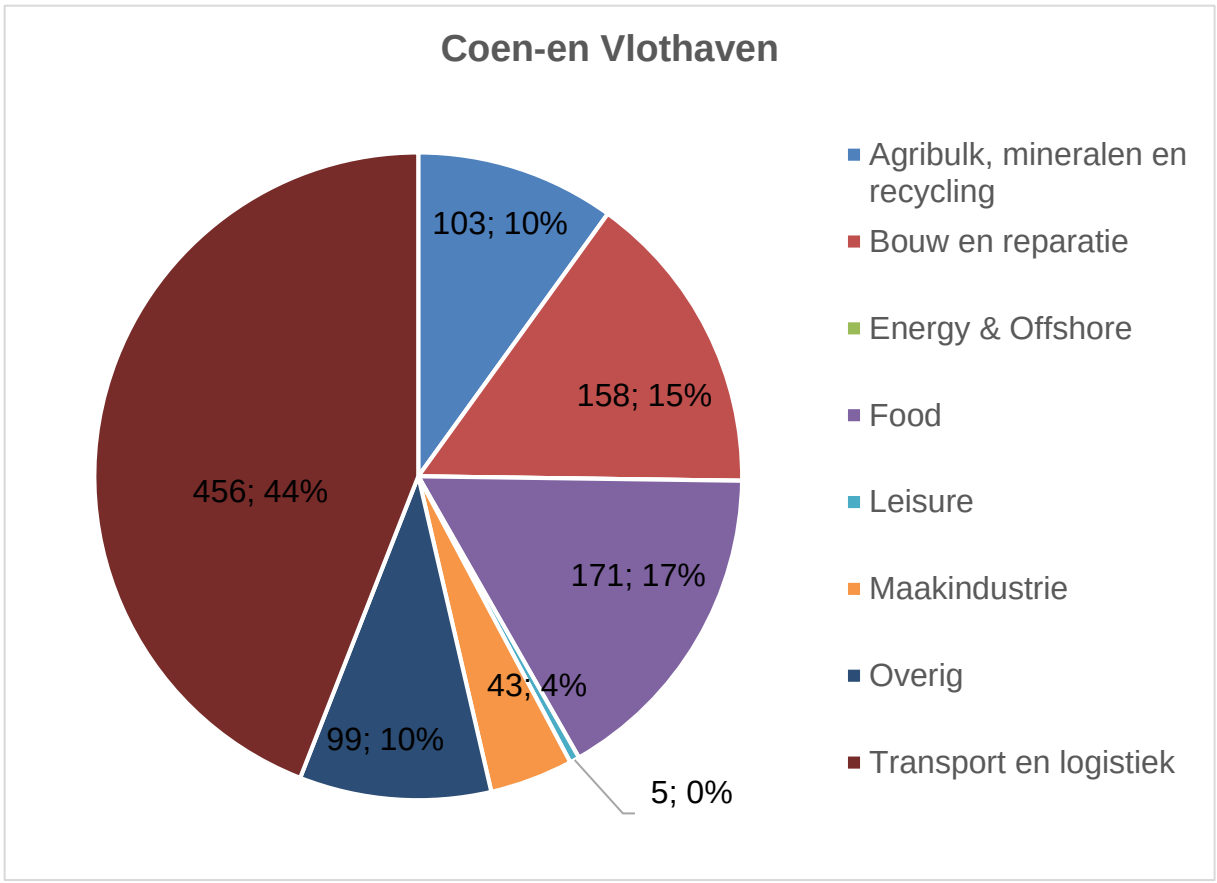
Op de kaart is het aantal werknemers per economisch cluster per subdeelgebied weergegeven.

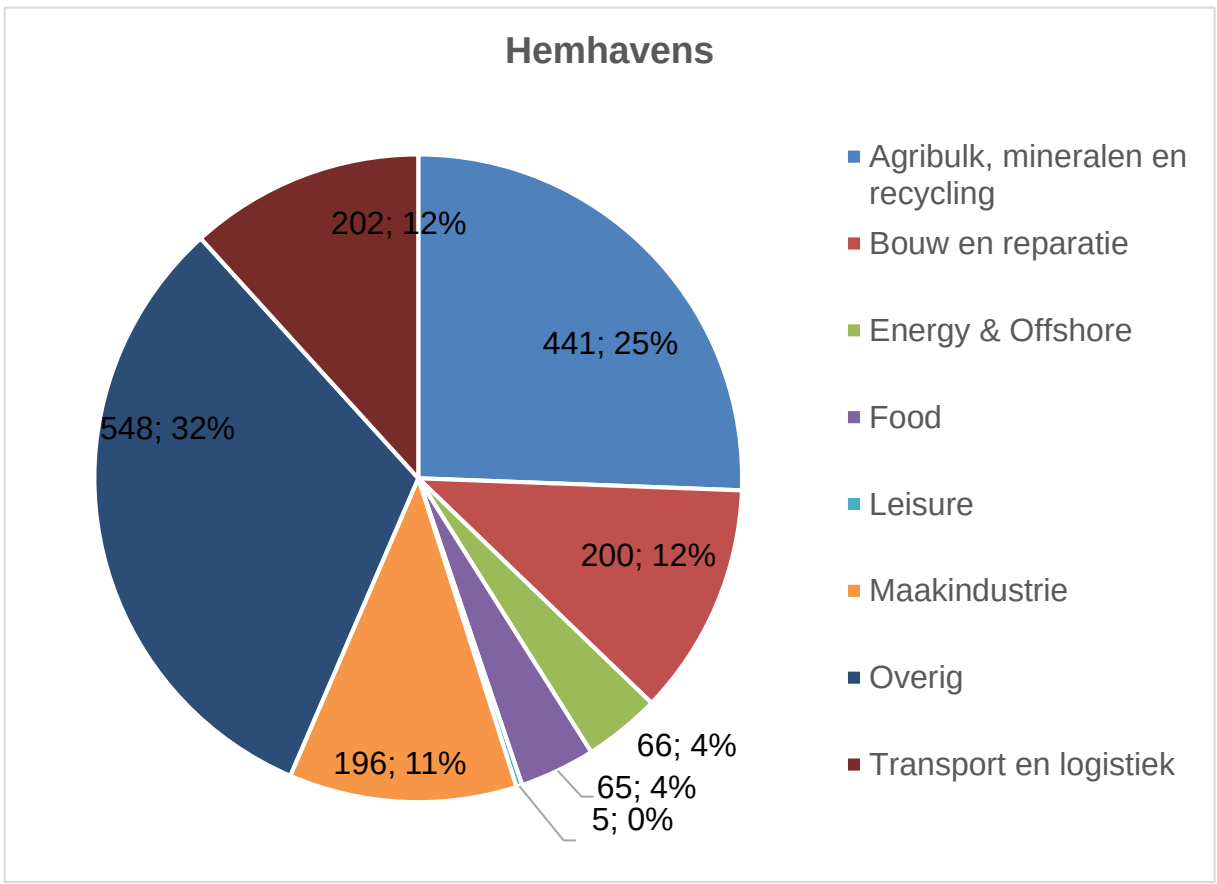
KLIK OP DE KAART VOOR MEER INFORMATIE

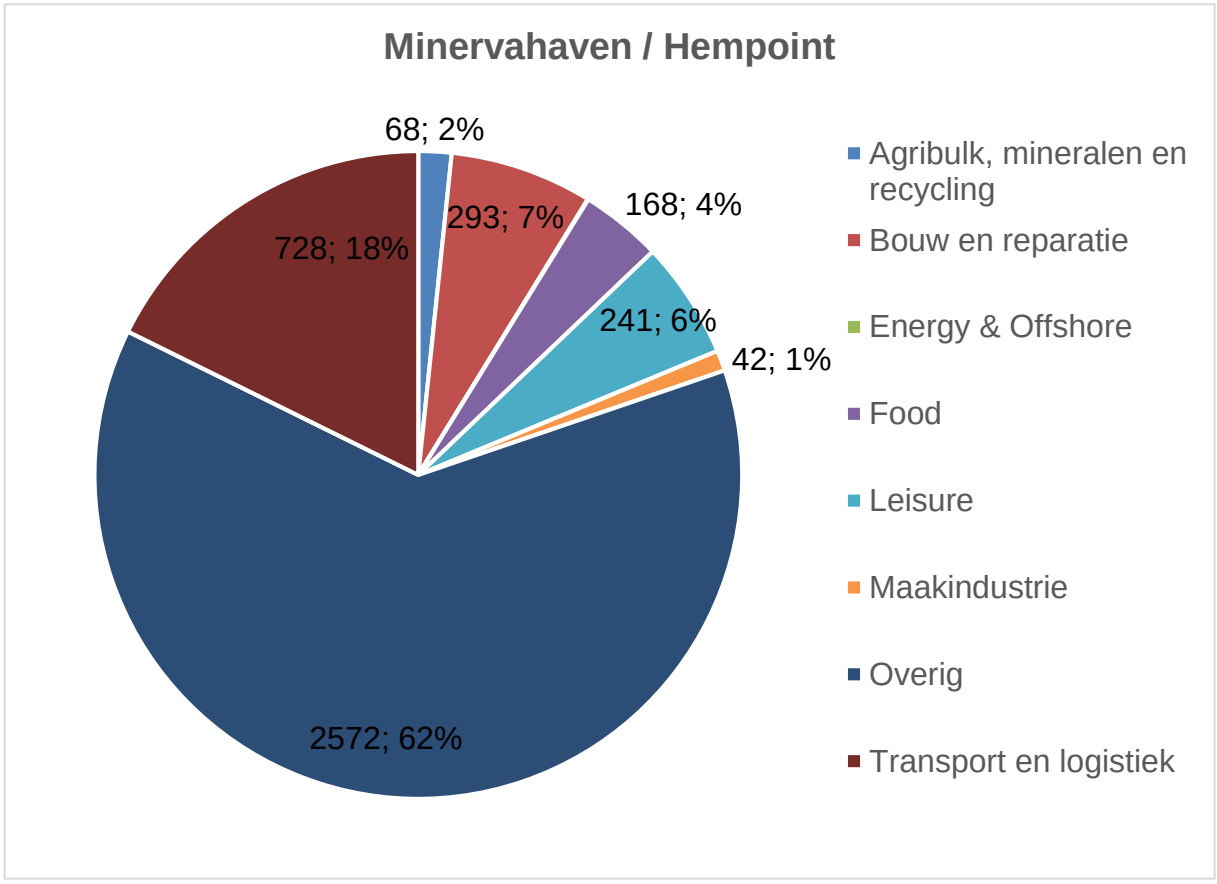
In de gebieden Afrika- en Amerikahaven, Westhaven en Coen- en Vlothaven is het cluster ‘Transport en logistiek’ het grootst. Voor de Afrika- en Amerikahaven geldt daarnaast dat de clusters Maakindustrie en Agribulk/Recycling relatief groot zijn. Het gebied Westhaven kent een relatief groot aandeel banen in de categorie Overig, onder meer door de vestiging van een grote uitgeverij en het UWV met relatief veel banen. Het gebied Hemhavens biedt wat betreft banen een gemengd beeld. Werkgelegenheid in de clusters Agribulk/recycling en Overig (vooral ‘verhuur en overige zakelijke diensten) is het hoogst, deze clusters zorgen voor bijna de helft van het aantal banen in dit gebied.

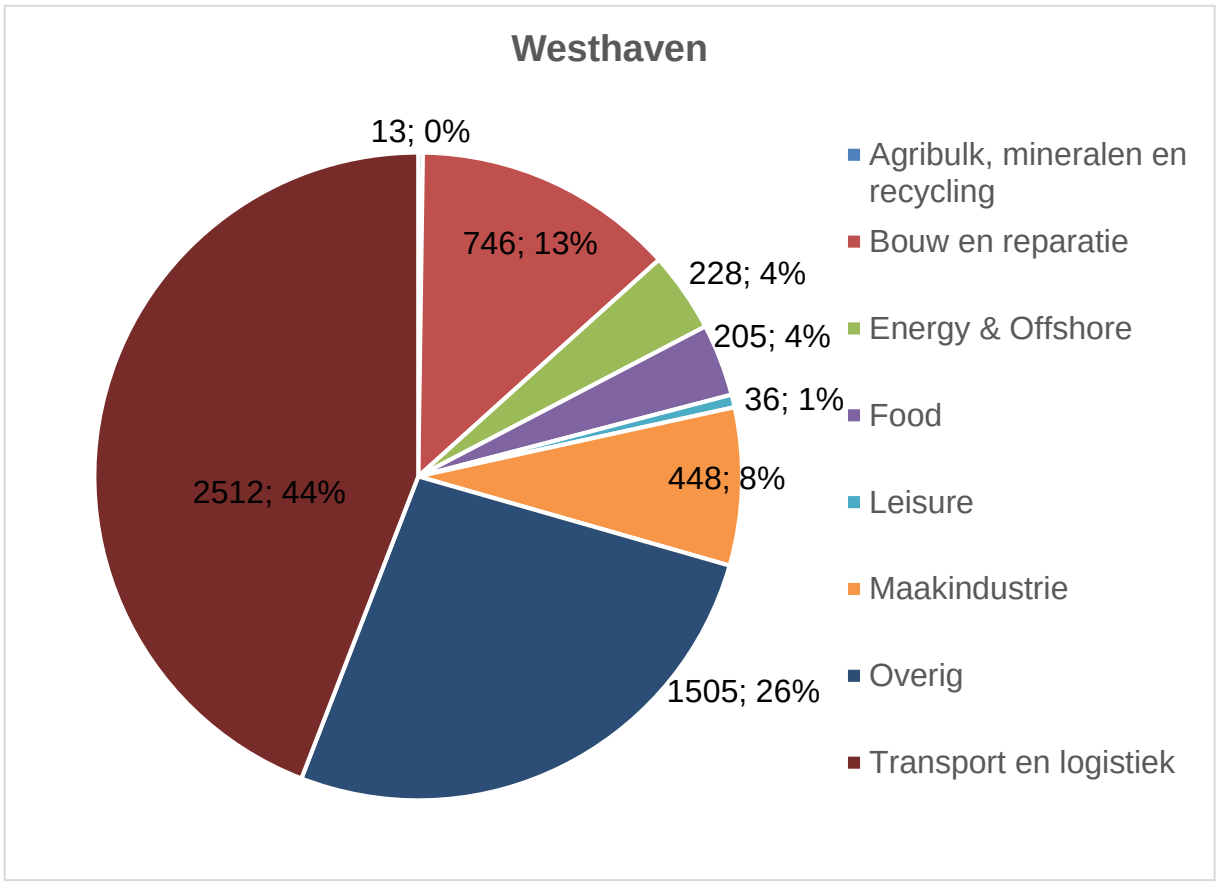

Afrika- en Amerikahaven
763; 18%
270; 6%
66; 2%
570; 13%
10; 0%
638; 15%
329; 8%
1658; 38%
Agribulk, mineralen en recycling
Bouw en reparatie
Energy & Offshore
Food
Leisure
Maakindustrie
Overig
Transport en logistiek

Alfa-Driehoek
3; 0%
1; 0%
13; 0%
164; 4%
556; 15%
47; 1%
101; 3%
2892; 77%
Agribulk, mineralen en recycling
Bouw en reparatie
Energy & Offshore
Food
Leisure
Maakindustrie
Overig
Transport en logistiek

Coen-en Vlothaven
103; 10%
158; 15%
171; 17%
5; 0%
43; 4%
99; 10%
456; 44%
Agribulk, mineralen en recycling
Bouw en reparatie
Energy & Offshore
Food
Leisure
Maakindustrie
Overig
Transport en logistiek

Hemhavens
441; 25%
200; 12%
66; 4%
65; 4%
5; 0%
196; 11%
548; 32%
202; 12%
Agribulk, mineralen en recycling
Bouw en reparatie
Energy & Offshore
Food
Leisure
Maakindustrie
Overig
Transport en logistiek

Minervahaven / Hempoint
68; 2%
293; 7%
168; 4%
241; 6%
42; 1%
2572; 62%
728; 18%
Agribulk, mineralen en recycling
Bouw en reparatie
Energy & Offshore
Food
Leisure
Maakindustrie
Overig
Transport en logistiek

Westhaven
13; 0%
746; 13%
228; 4%
205; 4%
36; 1%
448; 8%
1505; 26%
2512; 44%
Agribulk, mineralen en recycling
Bouw en reparatie
Energy & Offshore
Food
Leisure
Maakindustrie
Overig
Transport en logistiek

Ontwikkeling 2014 – 2018

Totaal

In de afgelopen vijf jaar is het aantal banen in de clusters ‘Transport en logistiek’, ‘Bouw en reparatie’ en ‘Overig’ het meest gestegen. Een daling was zichtbaar in het cluster ‘Energy & Offshore’ maar is het afgelopen jaar toegenomen. Op de clusters ‘Food’ en ‘Bouw en reparatie’ na is in alle sectoren de werkgelegenheid ten opzichte van 2017 gegroeid.

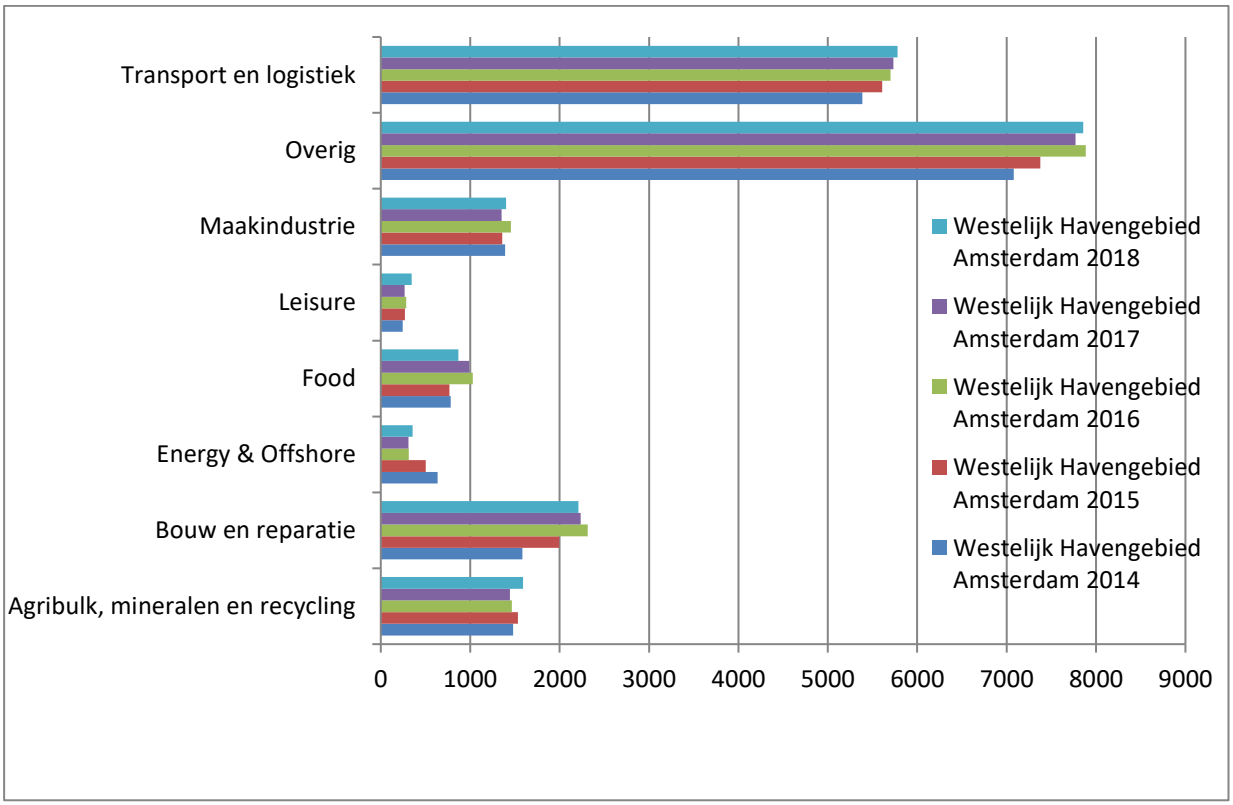
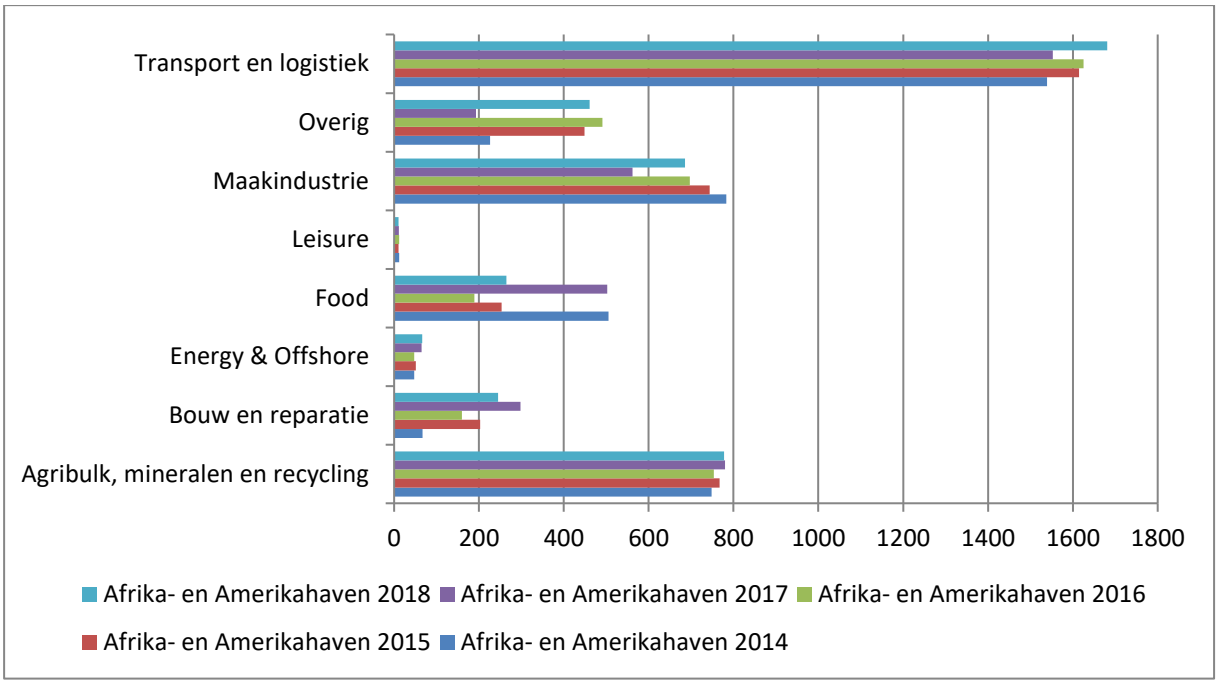
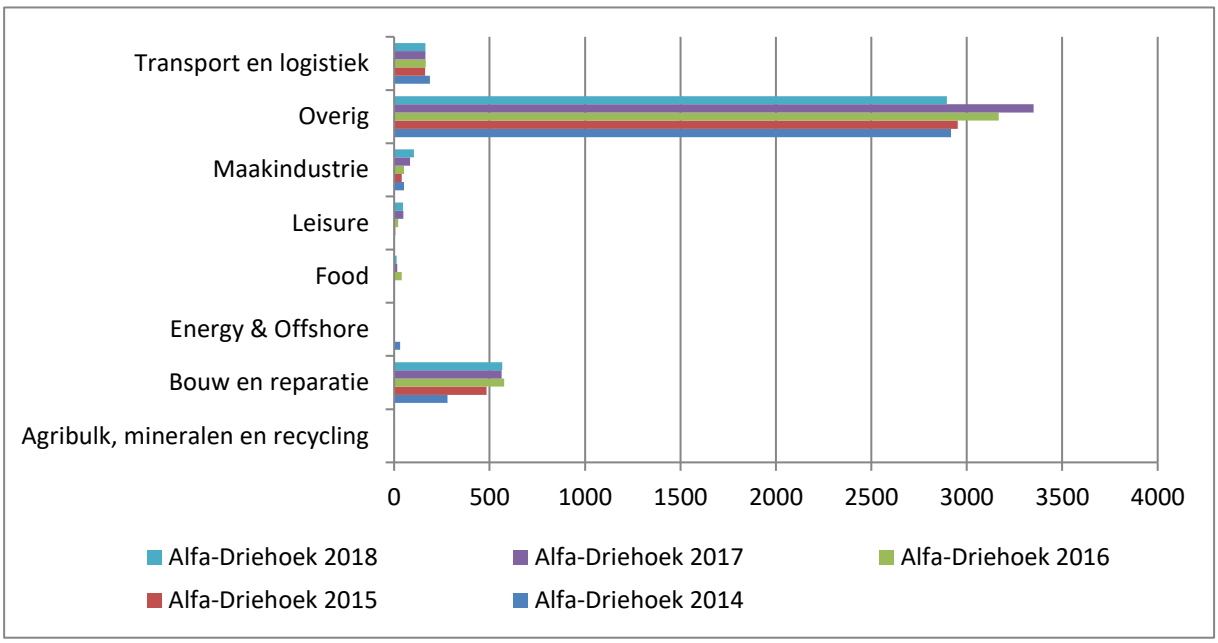

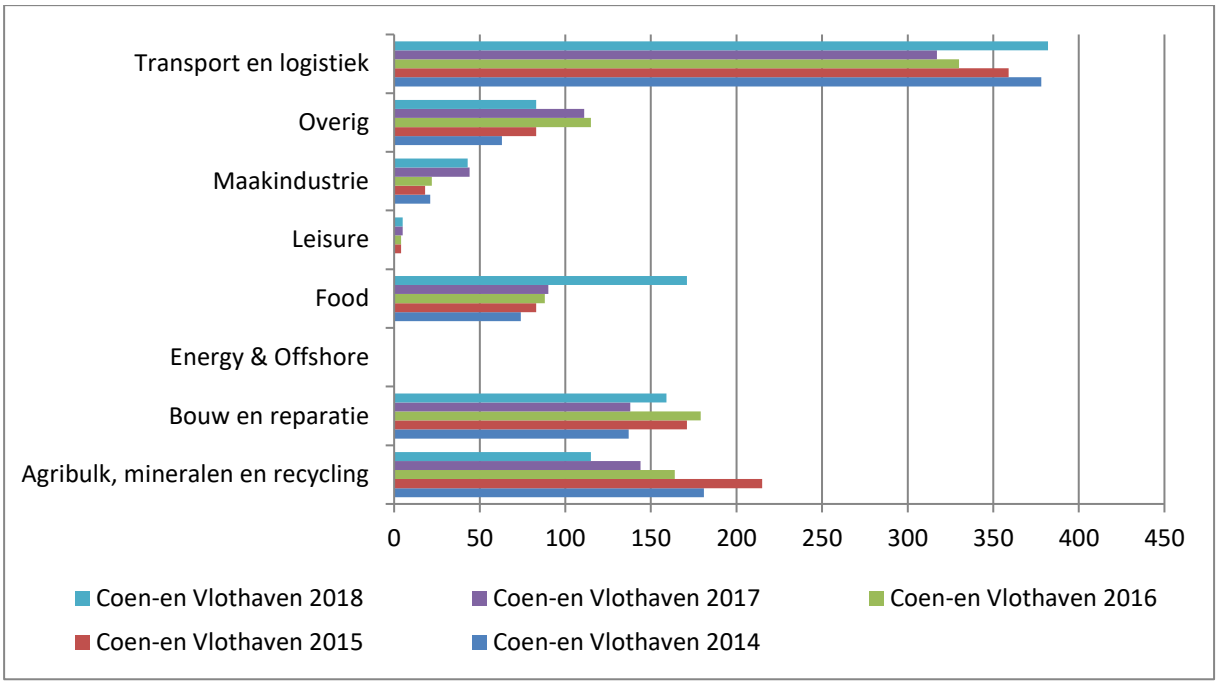
Diagram: Werkgelegenheid (Westelijk) Havengebied Amsterdam verdeeld over de economische clusters, ontwikkeling 2014-2017.
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018, aangevuld met cijfers Port of Amsterdam

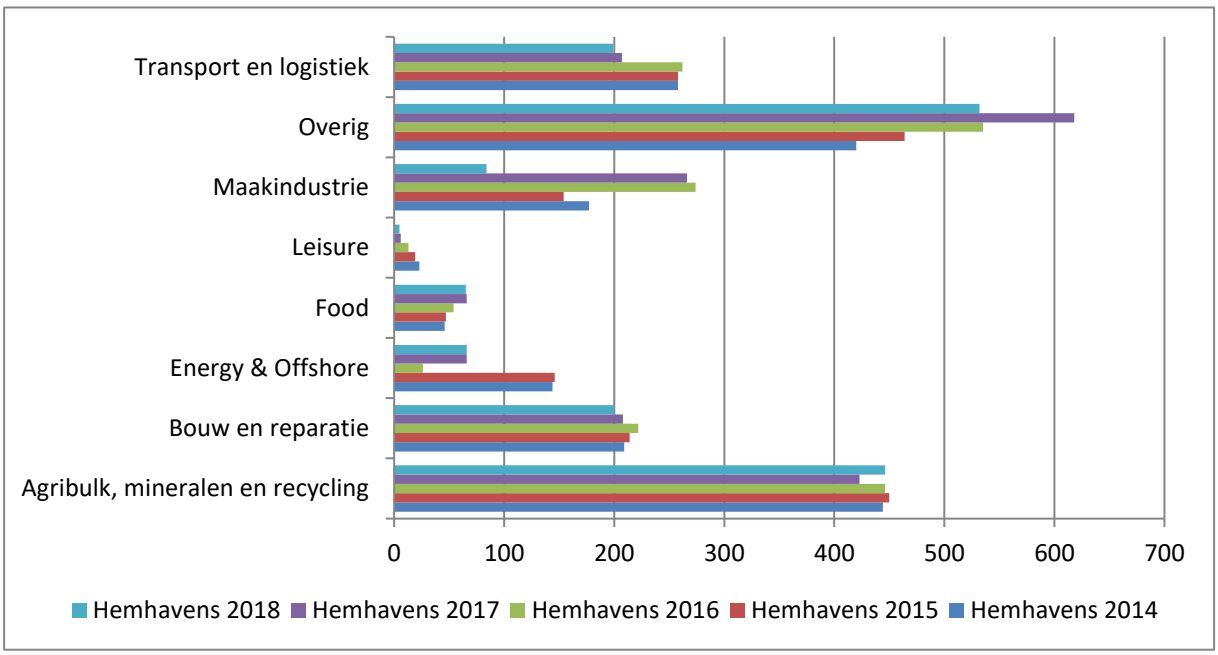
Per subdeelgebied

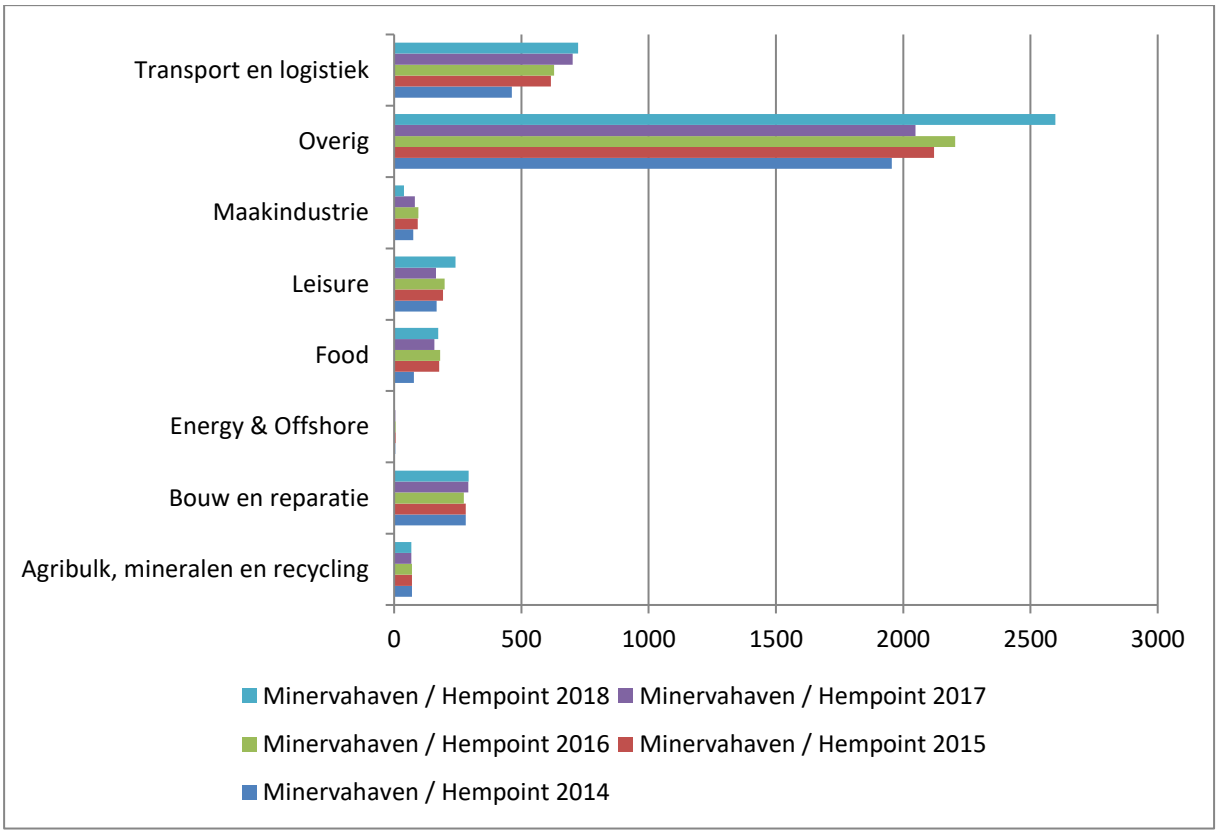
De stijging van de werkgelegenheid in het cluster ‘Transport en logistiek’ is met name gerealiseerd in de gebieden Coen- en Vlothaven en Afrika- en Amerikahaven. In de Alfa-Driehoek, Hemhavens, Westhaven is daarnaast ook het cluster ‘Overig’ gedaald. In de Hemhavens is de daling van de havengerelateerde werkgelegenheid met name zichtbaar in het cluster ‘Maakindustrie’en de cluster ‘Overig’.

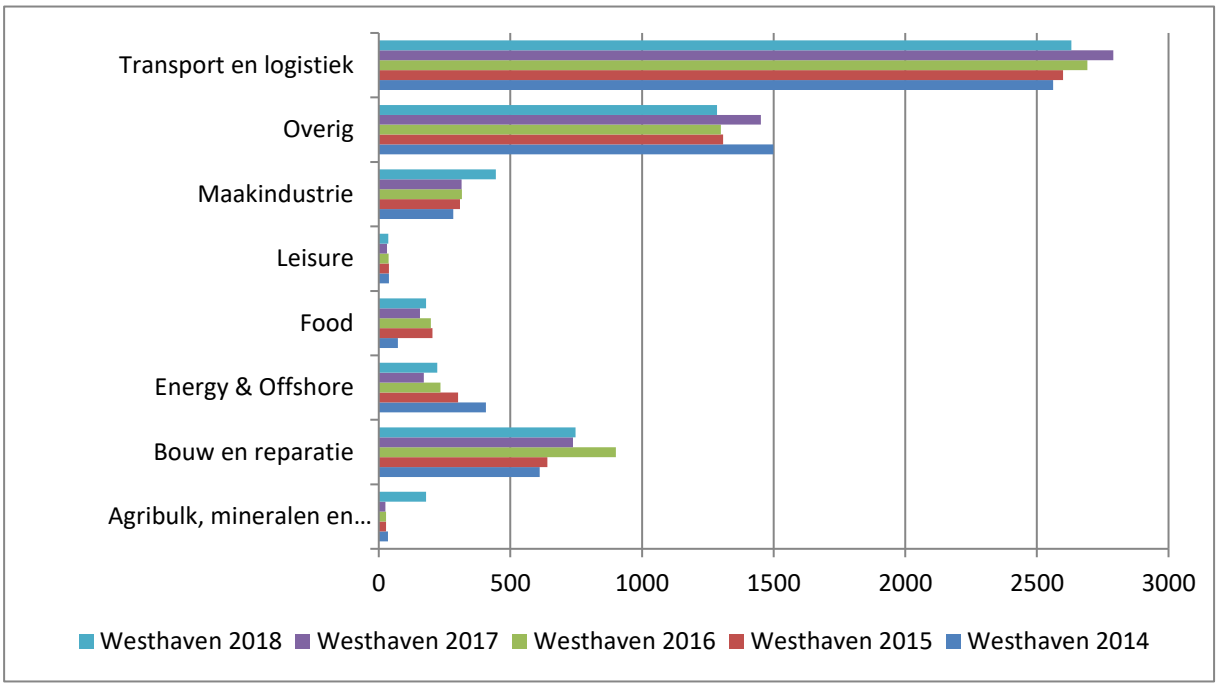

Transport en logistiek
Overig
Maakindustrie
Leisure
Food
Energy & Offshore
Bouw en reparatie
Agribulk, mineralen en recycling
0
200
400
600
800
1000
1200
1400
1600
1800
Afrika- en Amerikahaven 2018
Afrika- en Amerikahaven 2017
Afrika- en Amerikahaven 2016
Afrika- en Amerikahaven 2015
Afrika- en Amerikahaven 2014

Transport en logistiek
Overig
Maakindustrie
Leisure
Food
Energy & Offshore
Bouw en reparatie
Agribulk, mineralen en recycling
0
500
1000
1500
2000
2500
3000
3500
4000
Alfa-Driehoek 2018
Alfa-Driehoek 2017
Alfa-Driehoek 2016
Alfa-Driehoek 2015
Alfa-Driehoek 2014

Transport en logistiek
Overig
Maakindustrie
Leisure
Food
Energy & Offshore
Bouw en reparatie
Agribulk, mineralen en recycling
0
50
100
150
200
250
300
350
400
450
Coen-en Vlothaven 2018
Coen-en Vlothaven 2017
Coen-en Vlothaven 2016
Coen-en Vlothaven 2015
Coen-en Vlothaven 2014

Transport en logistiek
Overig
Maakindustrie
Leisure
Food
Energy & Offshore
Bouw en reparatie
Agribulk, mineralen en recycling
0
100
200
300
400
500
600
700
Hemhavens 2018
Hemhavens 2017
Hemhavens 2016
Hemhavens 2015
Hemhavens 2014

Diagrammen: Werkgelegenheid per subdeelgebied verdeeld over de economische clusters, ontwikkeling 2014-2018.
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018, aangevuld met cijfers Port of Amsterdam

Toegevoegde waarde

Totaal

De totale toegevoegde waarde in het Westelijk Havengebied Amsterdam in 2018 is € 2.670 miljoen per jaar. De grootste toegevoegde waarden zijn te vinden in de Westhaven, Minervahaven / Hempoint en Afrika- en Amerikahaven. De minste toegevoegde waarde in dit deelgebied zit in de Coen-en Vlothaven.

Per subdeelgebied

Subdeelgebied	Toegevoegde waarde per jaar in mln. euro's
Afrika- en Amerikahaven	€ 566
Alfa-Driehoek	€ 385
Coen-en Vlothaven	€ 133
Hemhavens	€ 210
Minervahaven / Hempoint	€ 580
Westhaven	€ 796
Westelijk Havengebied Amsterdam	**€ 2.670**

Tabel: Toegevoegde waarde per jaar per subdeelgebied in miljoenen euro's.
Bron: LISA, peildatum 1 januari 2018.

Ontwikkeling t.o.v. 2016*

De toegevoegde waarde in het Westelijk Havengebied Amsterdam is ten opzichte van 2016 gestegen met €508 miljoen (24 procent) van € 2.161 naar € 2.670 miljoen in 2018. De stijging is gerealiseerd aan de sterke groei in de subdeelgebieden Alfa-Driehoek, Minervahaven/Hempoint en Coen- en Vlothaven.

Toegevoegde waarde per hectare, ontwikkeling 2015 – 2018, m.u.v. 2017

De toegevoegde waarde per hectare is het hoogst in de Alfa-driehoek. Dit komt door de aanwezigheid van kantoorfuncties waardoor het aantal banen per hectare hoger ligt. In 2018 is de toegevoegde waarde per hectare het meest gestegen in de Alfa-Driehoek. Dit komt vanwege een forse daling van het aantal banen in dit gebied in 2018. De stijging in toegevoegde waarde in de Minervahaven/Hempoint is te verklaren door de toegenomen werkgelegenheid.

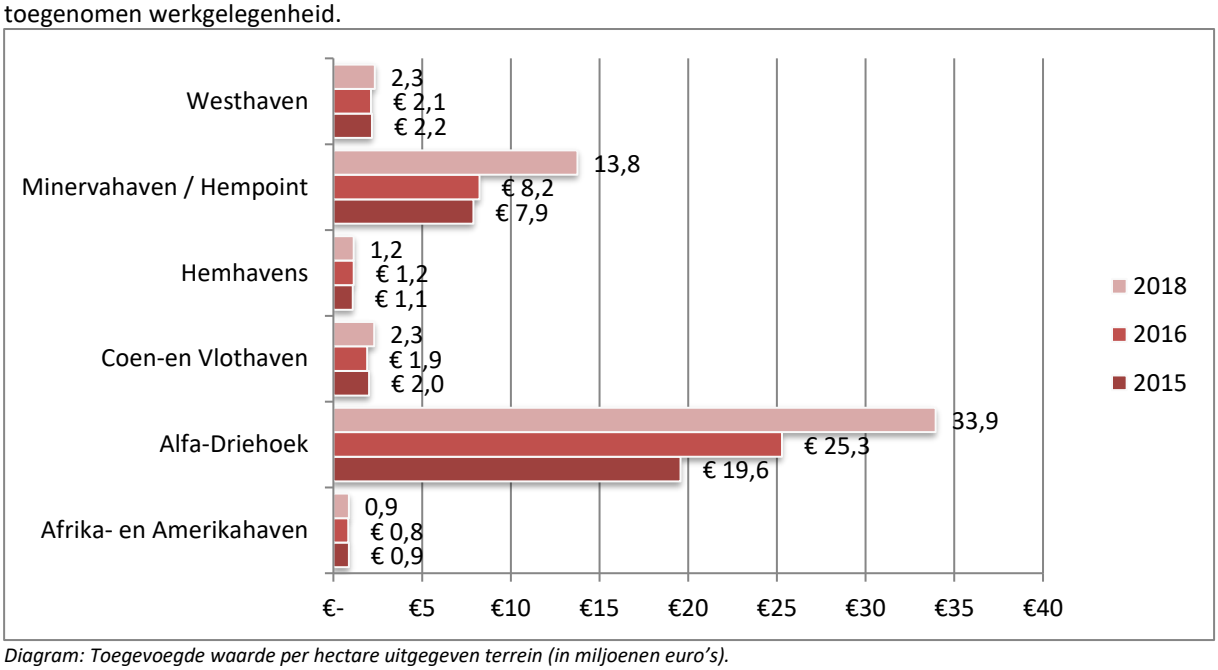

Diagram: Toegevoegde waarde per hectare uitgegeven terrein (in miljoenen euro's).
Bron: LISA, peildatum 1 januari 2018 en uitgegeven terrein 2018.

Toegevoegde waarde per baan (x1000), ontwikkeling 2014 – 2018, m.u.v. 2017

De toegevoegde waarde per baan is gemiddeld € 129.000, een daling van € 21500 per baan ten opzichte van 2016. Dit komt voornamelijk door de groei in toegevoegde waarde per baan in de subdeelgebieden Alfa-Driehoek en Minervahaven / Hempoint.

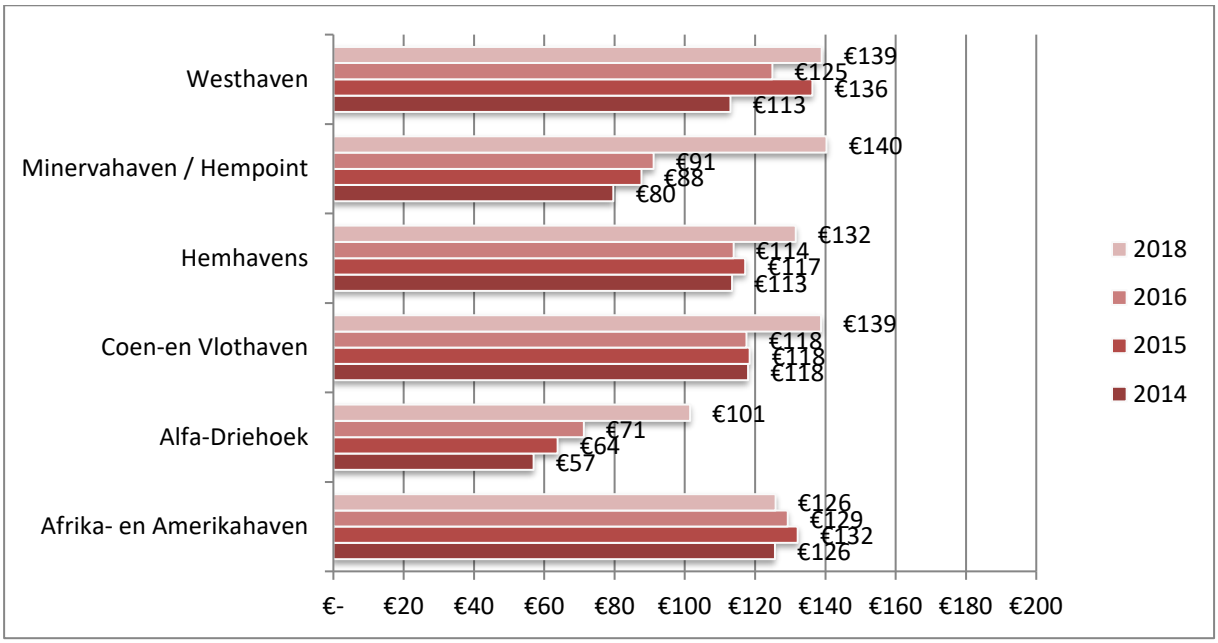

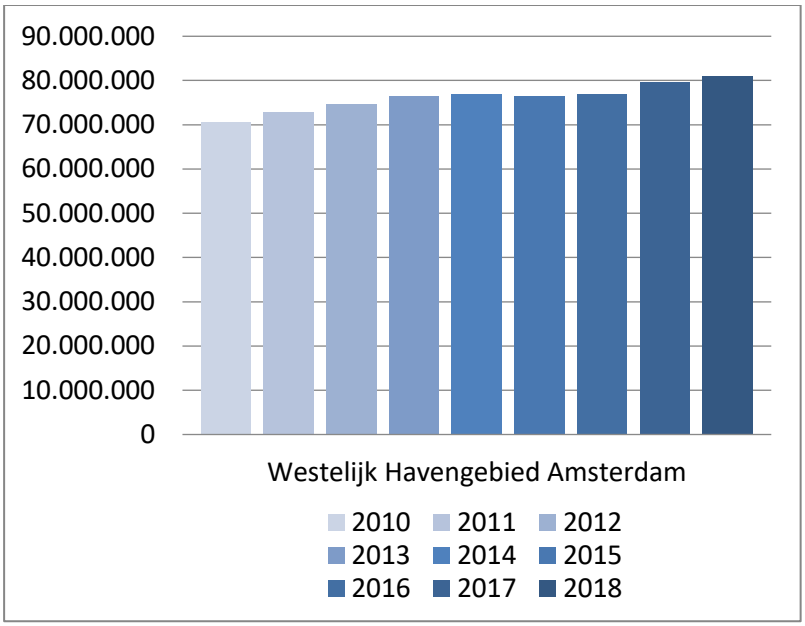
Diagram: Toegevoegde waarde per baan in duizenden euro's, ontwikkeling 2014-2018, m.u.v. 2017.
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2016, en CBS (prijspeil 2014-2018, m.u.v. 2017).

Overslag

Ontwikkeling 2010-2018

De overslag in dit deelgebied is in 2018 gestegen met 1.476.790 ton (twee procent) naar 81.137.823 ton. De stijging werd met name veroorzaakt door olieproducten, agribulk, Ro/Ro en overig stukgoed en overige droge bulk (incl. erts en mest). De daling werd vooral veroorzaakt door een daling in de kolenoverslag en de overige natte bulk (zoals chemische basisproducten).

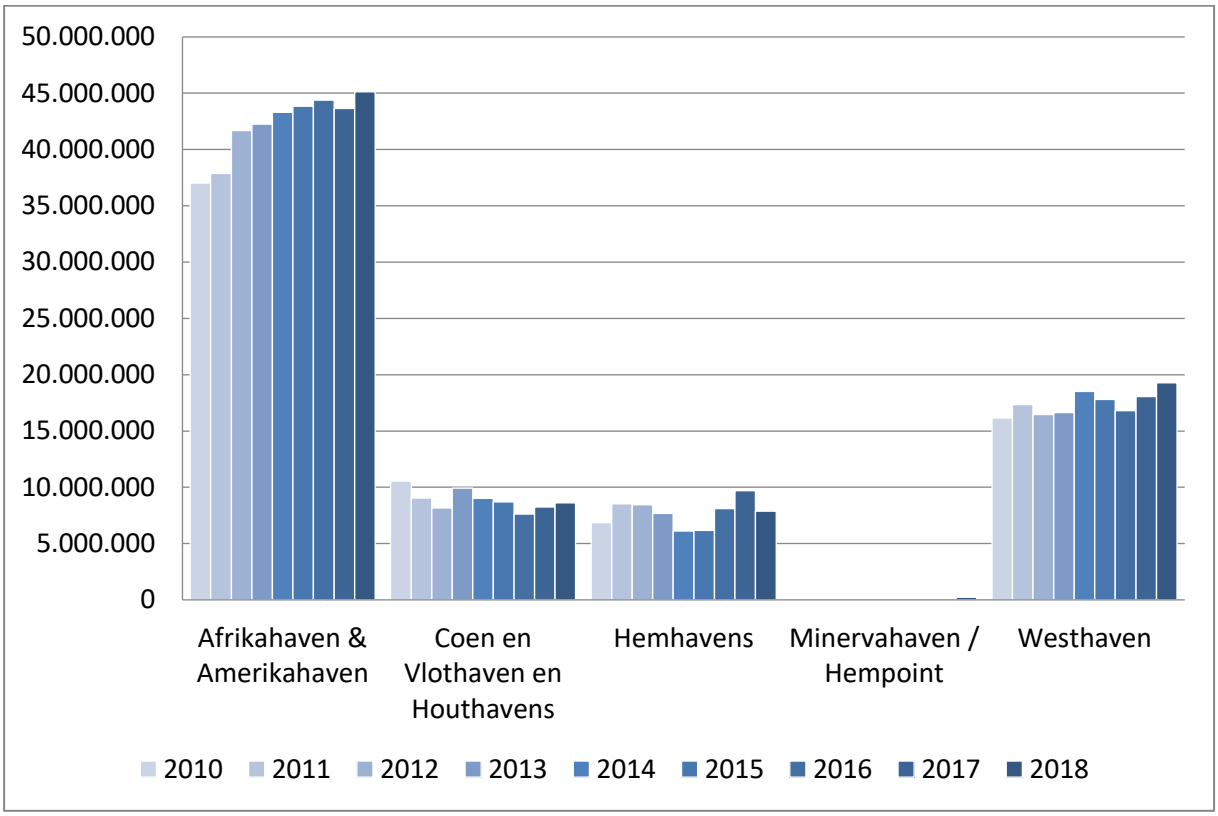
Overslag zeescheepvaart totaal

Grafiek: Overslag zeescheepvaart (Westelijk) Havengebied Amsterdam 2010-2017 in tonnen bestaande uit: Afrika- en Amerikahaven, Coen- en Vlothaven, Hemhavens, Minervahaven/Hempoint en Westhaven.
Bron: ESPO cijfers Port of Amsterdam

Overslag zeescheepvaart per subdeelgebied

Met uitzondering van de Hemhavens is in alle gebieden de overslag gestegen.
De daling in de Hemhavens wordt veroorzaakt door een afname in de kolenoverslag.

Grafiek: Overslag zeescheepvaart per gebied 2010-2018 in tonnen.
Bron: ESPO cijfers Port of Amsterdam

Overslag per hectare

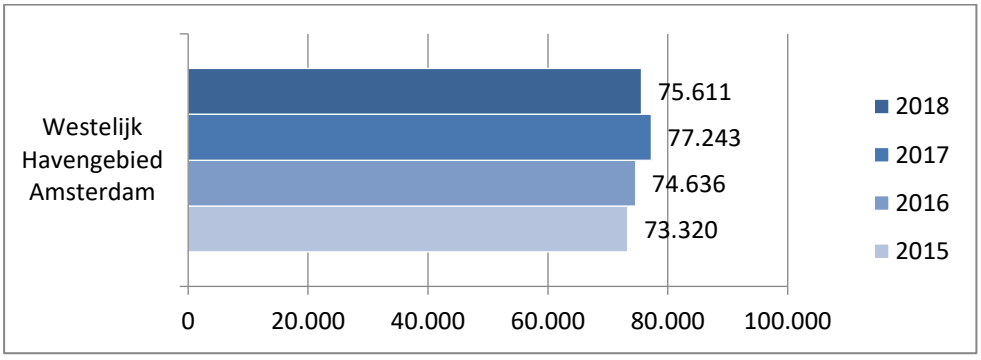
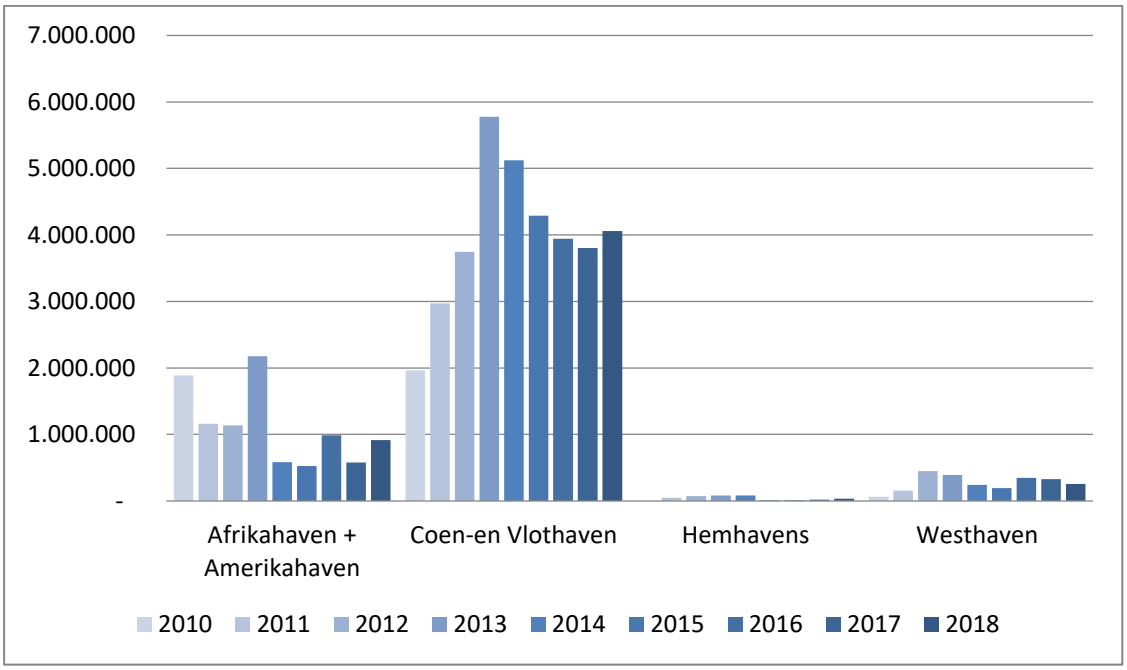

Diagram: Overslag zeescheepvaart (Westelijk) Havengebied Amsterdam per hectare uitgegeven kadegebonden terrein in ton/ha, ontwikkeling 2015-2018.
Bron: ESPO cijfers Port of Amsterdam

Overslag boord-boord

De boord-boord overslag is onderdeel van de totale overslag zeescheepvaart. De helft van de totale overslag in het gebied Coen- en Vlothaven bestaat uit boord-boord overslag. De boord-boord overslag is in de Afrika- en Amerika en de Coen- en Vlothaven toegenomen, in de Hemhaven en Westhaven afgenomen.
Per saldo is de boord-boord overslag in het Westelijk havengebied toegenomen.

Grafiek: Overslag boord-boord per gebied 2010-2018 in tonnen.
Bron: ESPO cijfers Port of Amsterdam

Scheepsbezoeken (zeescheepvaart en binnenvaart)

De sterke afname van kolenoverslag in veelal grote schepen wordt deels opgevangen door kleinere schepen met bouwmaterialen, agribulk en containers. Mede door het verschil in scheepsgrootte is het aantal bezoekende zeeschepen is met 376 schepen toegenomen tot in totaal 5.201. Dit is een toename van 13 procent.

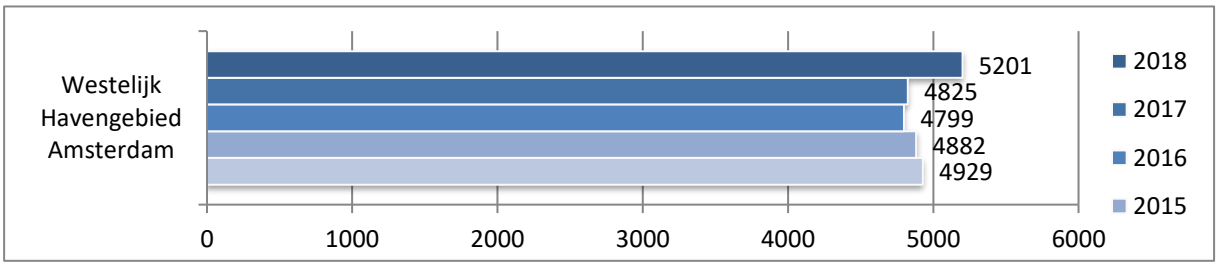

Diagram: Aantal scheepsbezoeken (Westelijk) Havengebied per jaar.
Bron: ESPO cijfers Port of Amsterdam

Overig Havengebied Amsterdam

Bedrijven

Totaal

In 2018 zijn er in totaal 1903 bedrijven in het 'Overig Havengebied Amsterdam'. Daarvan zijn er 42 (twee procent) havengerelateerd en 1.861 niet havengerelateerd.

Per subdeelgebied

In het gebied Westpoort-Zuid is het aantal havengerelateerd bedrijven absoluut het grootst. Procentueel is dit op Cornelis Douwes 0-1 met 9 procent het hoogst. Op het NDSM-terrein en Cornelis Douwed 2-3 zijn nauwelijks nog havengerelateerd bedrijven.

Subdeelgebied	Haven gerelateerd	Niet-haven gerelateerd	Totaal
Cornelis Douwes 0-1	10	111	121
Cornelis Douwes 2-3	3	269	272
NDSM	4	378	382
Westpoort-Zuid	25	1103	1128
Overig Havengebied Amsterdam	**42**	**1861**	**1903**

Tabel: Havengerelateerde en niet-havengerelateerde bedrijven per subdeelgebied.
Bron: LISA, peildata 1 januari 2018, aangevuld met cijfers Port of Amsterdam

Ontwikkeling t.o.v. 2017

In alle gebieden is het aantal bedrijven gestegen sinds de vorige meting. Procentueel groeit het aantal bedrijven op Cornelis-Douwes 2-3 het meest. Het aantal havengerelateerde bedrijven is licht afgenomen op de Cornelis Douwes terreinen en in Westpoort-Zuid.

	Ontwikkeling 2017-2018			
Subdeelgebied	Haven-gerelateerd	Niet haven-gerelateerd	Totaal	%
Cornelis Douwes 0-1	0	6	6	5%
Cornelis Douwes 2-3	-2	29	27	11%
NDSM	1	19	20	6%
Westpoort-Zuid	3	50	53	5%
Overig Havengebied Amsterdam	**2**	**104**	**104**	**6%**

Tabel: Havengerelateerde en niet-havengerelateerde bedrijven per subdeelgebied, ontwikkeling 2017-2018.
Bron: LISA, peildata 1 januari 2017-2018, aangevuld met cijfers Port of Amsterdam.

Kaart: De kadegebonden terreinen bestaan uit de kavels die direct aan de kade liggen. De havengerelateerde terreinen zijn de kavels die daar direct achter liggen. Het overige terrein is het bedrijventerrein dat daar weer achter ligt. De bedrijven hier hebben in het algemeen een minder directe relatie met de haven dan de bedrijven op de havengerelateerde terreinen.

Ontwikkeling 2014 – 2018

Subdeelgebied	2014	2015	2016	2017	2018	Ontwikkeling 2014-2018
Cornelis Douwes 0-1	82	94	106	115	121	39
Cornelis Douwes 2-3	193	198	200	245	275	82
NDSM	341	353	344	362	382	41
Westpoort-Zuid	882	904	960	1075	1125	243
Overig Havengebied Amsterdam	**1.498**	**1.549**	**1610**	**1797**	**1901**	**403**

Tabel: Aantal bedrijven per (sub)deelgebied, ontwikkeling 2014-2018
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014- 2018, aangevuld met cijfers Port of Amsterdam

Werkgelegenheid

Totaal

Het totaal aantal banen in het deelgebied 'Overig Havengebied Amsterdam' is 19.393 (per 1 januari 2018). Van dit aantal zijn er 971 (vijf procent) havengerelateerd.

Per subdeelgebied

Op de Cornelis Douwes terreinen zijn procentueel de meeste havengerelateerde banen.
Absoluut zijn de meeste havengerelateerde banen in Westpoort-Zuid.

Subdeelgebied	Haven-gerelateerd	Niet haven-gerelateerd	Totaal	% haven gerelateerd
Cornelis Douwes 0-1	142	1070	1212	12%
Cornelis Douwes 2-3	132	2421	2553	5%
NDSM	25	3041	3066	1%
Westpoort-Zuid	672	11890	12562	5%
Overig Havengebied Amsterdam	**971**	**18.422**	**19.393**	**5%**

Tabel: Havengerelateerde en niet-havengerelateerde banen per subdeelgebied.
Bron: LISA, peildatum 1 januari 2018, aangevuld met cijfers Port of Amsterdam

Ontwikkeling t.o.v. 2017

Het aantal arbeidsplaatsen is in 2018 toegenomen in het 'Overig Havengebied Amsterdam'. Het gaat om een stijging van 182 banen. De werkgelegenheid groeide het meeste in de gebieden Westpoort-Zuid en Cornelis Douwes 2-3. De stijging is voornamelijk niet-havengerelateerd.

Daarentegen is de werkgelegenheid op de subdeelgebieden Cornelis Douwes 0-1 en NDSM gedaald met respectievelijk 16 en 5 procent. Hoewel het aantal havengerelateerde bedrijven op Cornelis Douwes 2-3 bijna gelijk bleef is de havengerelateerde werkgelegenheid sterk gedaald.

	Ontwikkeling 2017-2018			
Subdeelgebied	Haven gerelateerd	Niet-haven gerelateerd	Totaal	%
Cornelis Douwes 0-1	-19	-256	-275	-16%
Cornelis Douwes 2-3	-101	173	72	3%
NDSM	19	-164	-145	-5%
Westpoort-Zuid	25	430	455	4%
Overig Havengebied Amsterdam	**-76**	**183**	**107**	**1%**

Tabel: Havengerelateerde en niet-havengerelateerde banen per subdeelgebied, ontwikkeling 2017-2018.
Bron: LISA, peildata 1 januari 2017-2018, aangevuld met cijfers Port of Amsterdam

Banen per hectare

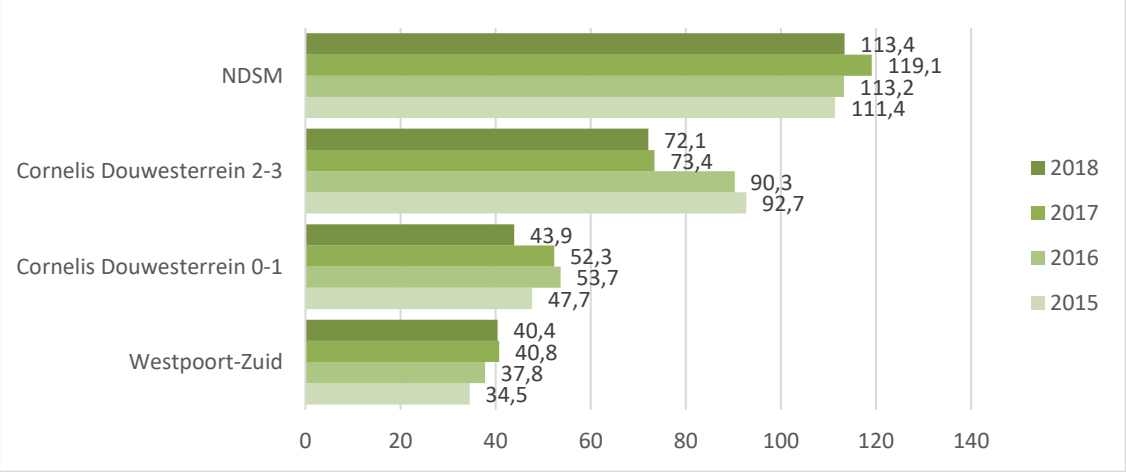

Diagram: Banen per hectare (excl. openbare ruimte en uitgeefbare terreinen).
Bron: LISA, peildata 1 januari 2015-2018.

Ontwikkeling 2014 – 2018

Subdeelgebied	2014	2015	2016	2017	2018	Ontwikkeling 2014-2018
Cornelis Douwes 0-1	1.479	1.292	1.292	1.487	1.212	-267
Cornelis Douwes 2-3	2.651	2.898	2.889	2.481	2.553	-98
NDSM	2.771	3.003	3.053	3.211	3.066	295
Westpoort-Zuid	12.546	11.241	11.494	12.107	12.562	16
Overig Havengebied Amsterdam	**19.447**	**18.434**	**18.728**	**19.286**	**19.393**	**-54**

Tabel: Aantal banen per (sub)deelgebied, ontwikkeling 2014-2018
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018, aangevuld met cijfers Port of Amsterdam

Economische Clusters

Totaal

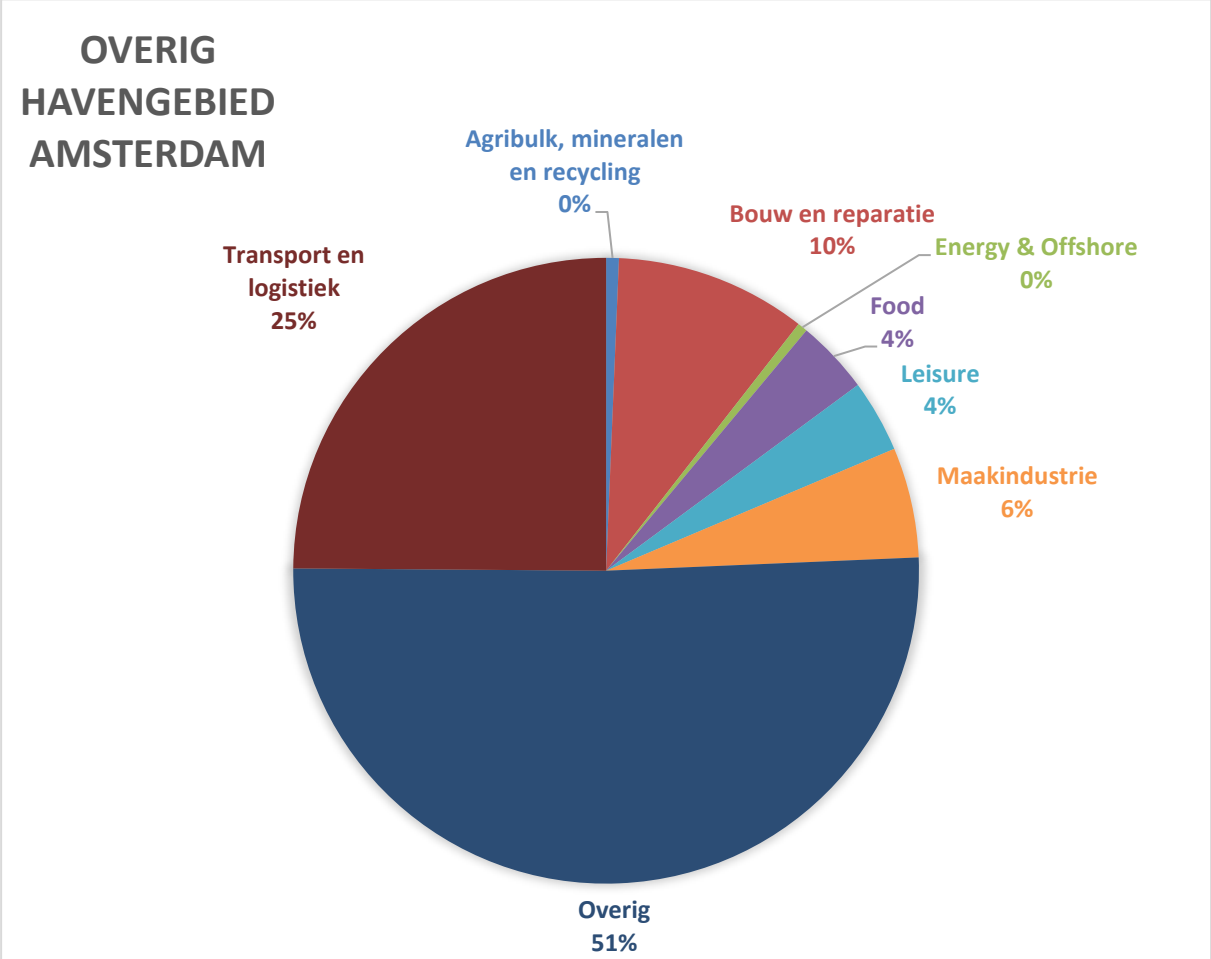
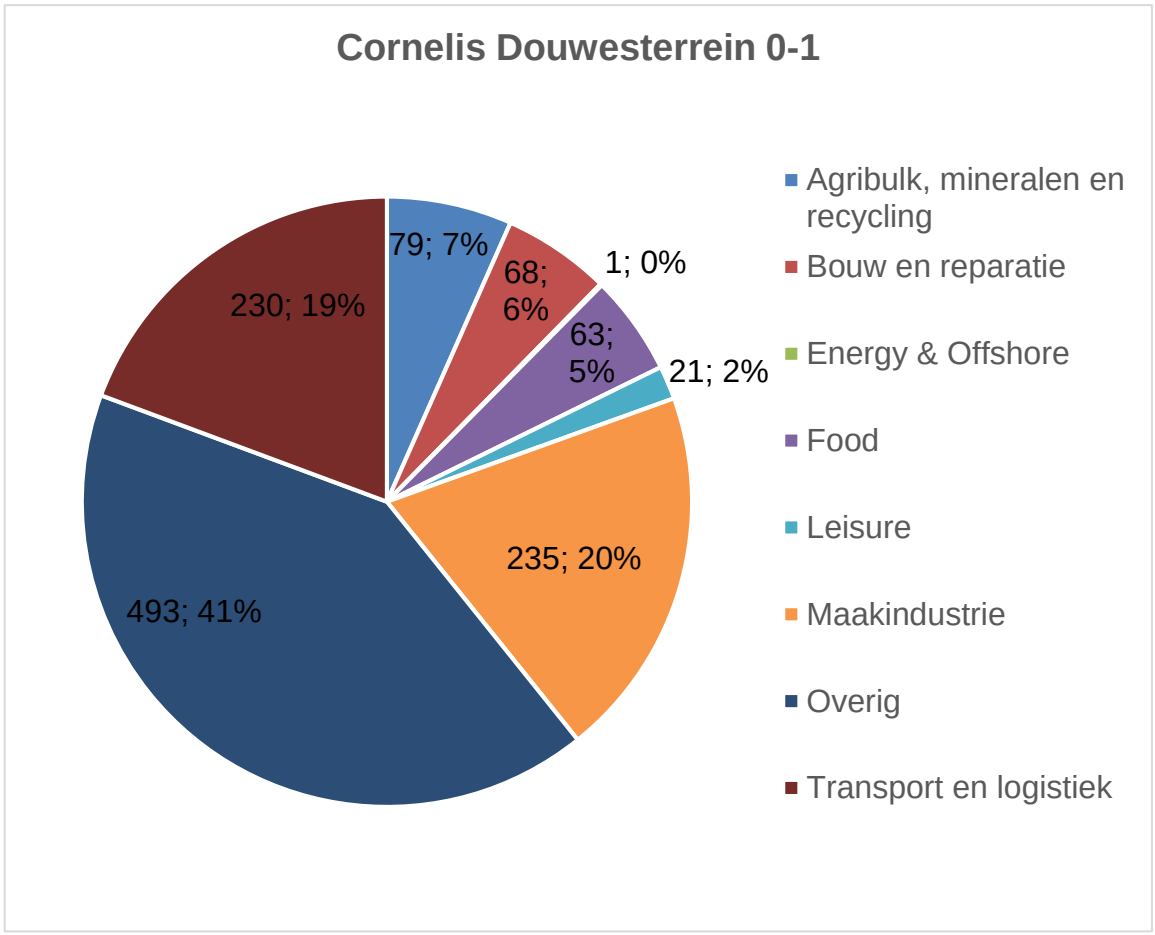

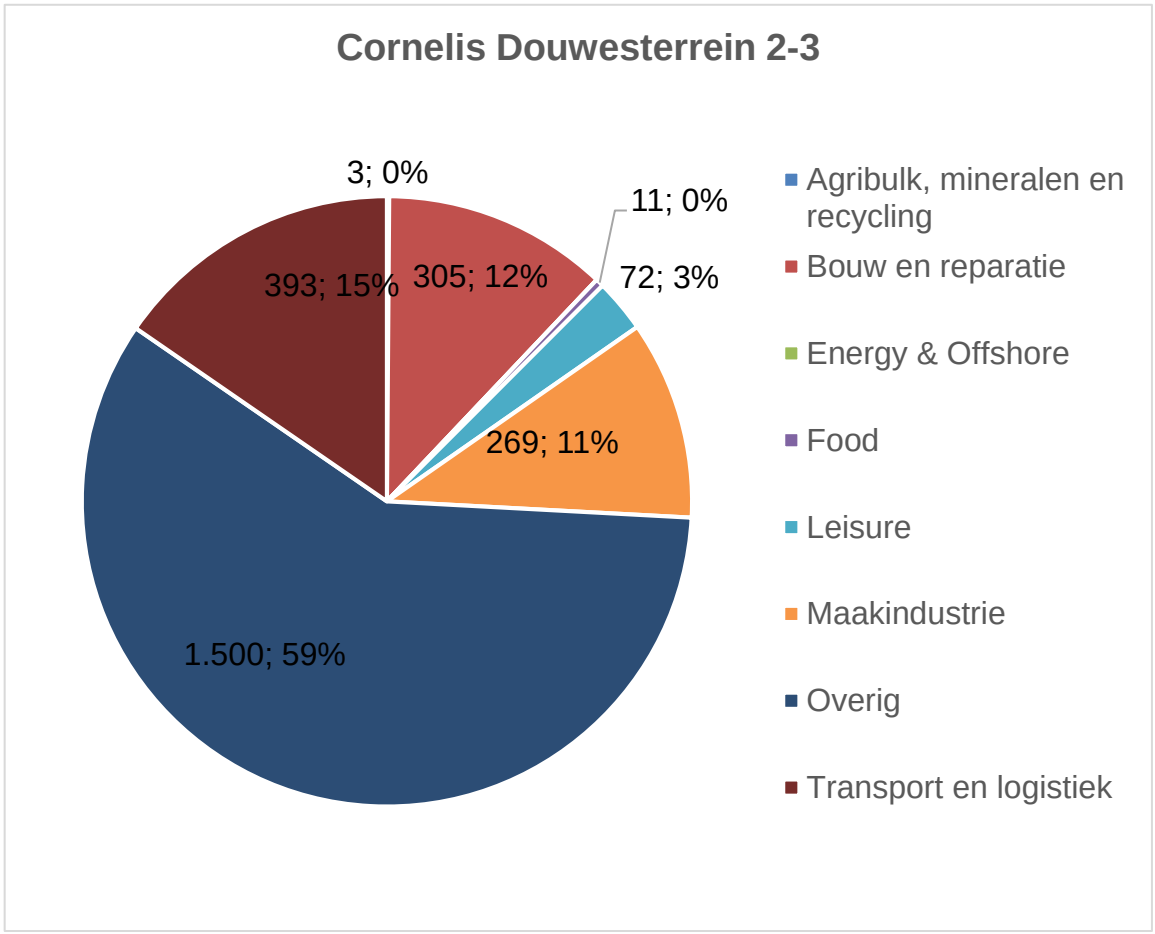
Diagram: Werkgelegenheid Overig Havengebied Amsterdam verdeeld over de economische clusters.
Bron: LISA, peildatum 1 januari 2018, aangevuld met cijfers Port of Amsterdam

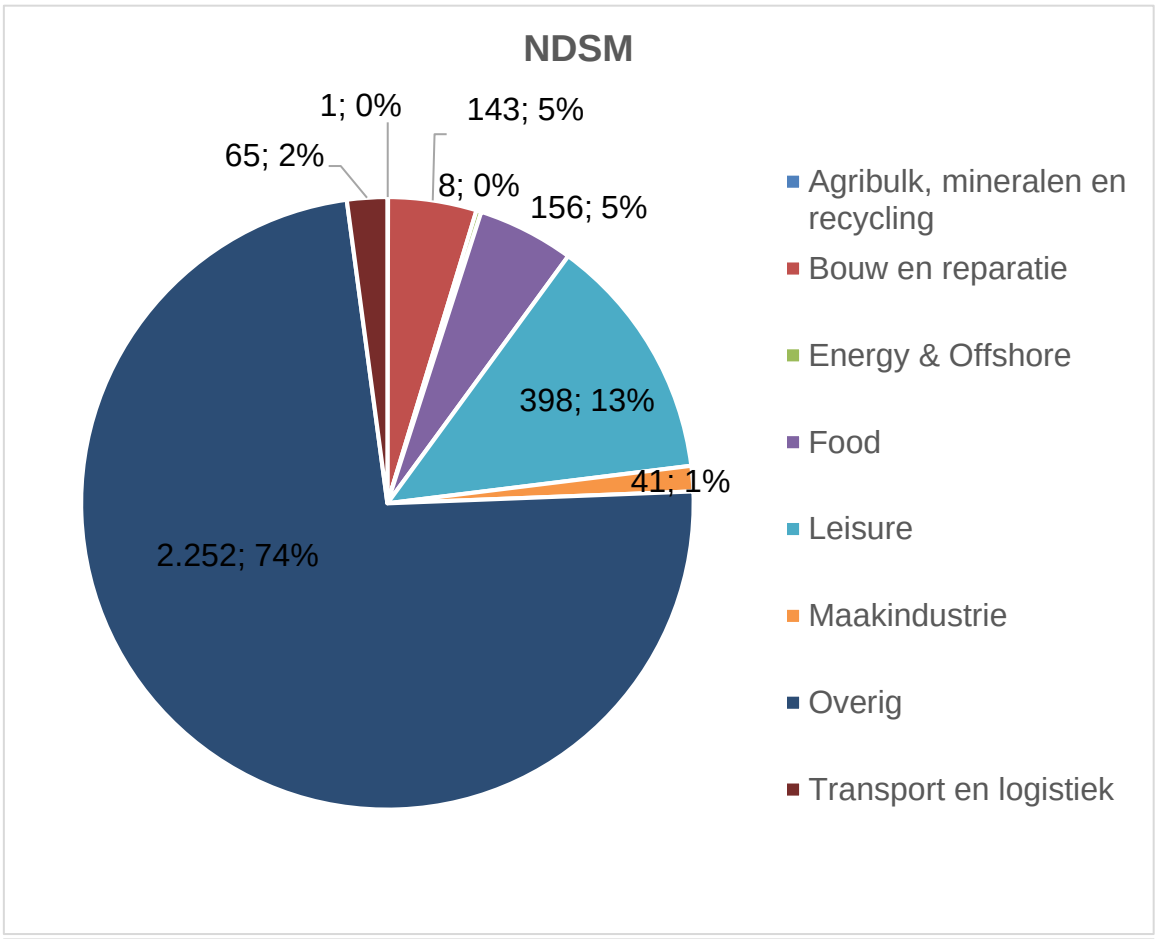
De clusters 'Overig', 'Transport en logistiek' en 'Bouw en reparatie' zijn sterk vertegenwoordigd in het Overig Havengebied Amsterdam. Het grootste deel van de werkgelegenheid (51 procent) valt in het cluster 'Overig'. Dit is vooral zakelijke dienstverlening en 'informatie en communicatie'.

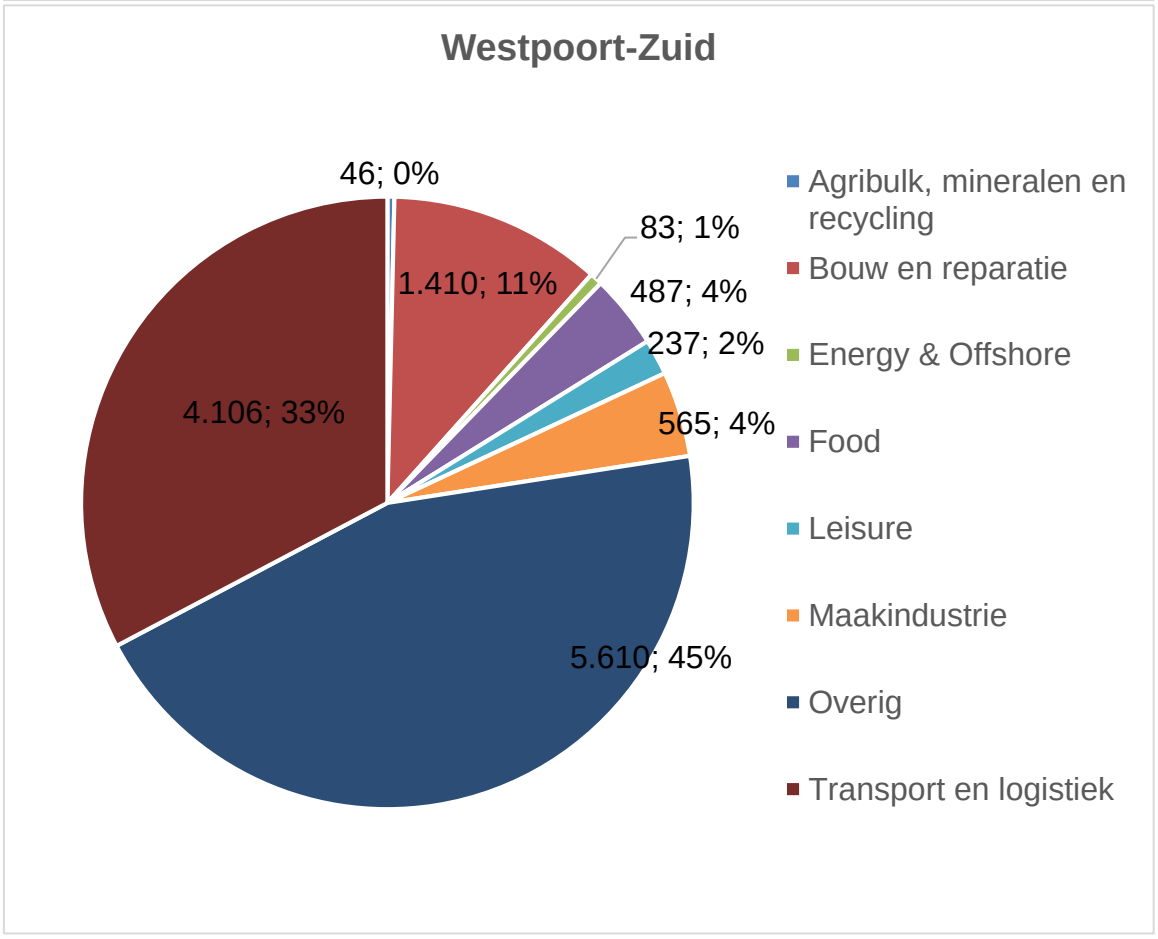
Werknemers per economische cluster per subdeelgebied

De grote vertegenwoordiging van de werkgelegenheid in de categorie 'Overig' op het Cornelis Douwesterrein 0-1 heeft onder meer te maken met een vestiging van een taxibedrijf met 340 banen en enkele bedrijven in de zakelijke dienstverlening. In deelgebied NDSM wordt de relatief grote categorie 'Overig' veroorzaakt door een aantal bedrijven met veel werknemers in de zakelijke dienstverlening en 'informatie en communicatie'.

Cornelis Douwesterrein 0-1
79; 7%
68; 6%
1; 0%
63; 5%
21; 2%
235; 20%
493; 41%
230; 19%
Agribulk, mineralen en recycling
Bouw en reparatie
Energy & Offshore
Food
Leisure
Maakindustrie
Overig
Transport en logistiek

Cornelis Douwesterrein 2-3
3; 0%
11; 0%
305; 12%
72; 3%
393; 15%
269; 11%
1.500; 59%
Agribulk, mineralen en recycling
Bouw en reparatie
Energy & Offshore
Food
Leisure
Maakindustrie
Overig
Transport en logistiek

NDSM
1; 0%
143; 5%
65; 2%
8; 0%
156; 5%
398; 13%
41; 1%
2.252; 74%
Agribulk, mineralen en recycling
Bouw en reparatie
Energy & Offshore
Food
Leisure
Maakindustrie
Overig
Transport en logistiek

Westpoort-Zuid
46; 0%
83; 1%
1.410; 11%
487; 4%
237; 2%
4.106; 33%
565; 4%
5.610; 45%
Agribulk, mineralen en recycling
Bouw en reparatie
Energy & Offshore
Food
Leisure
Maakindustrie
Overig
Transport en logistiek

Ontwikkeling 2014-2018

Totaal

De grootste stijging van banen was in het cluster ‘Transport en Logistiek’. Het aantal banen in de overige clusters bleef bijna gelijk.

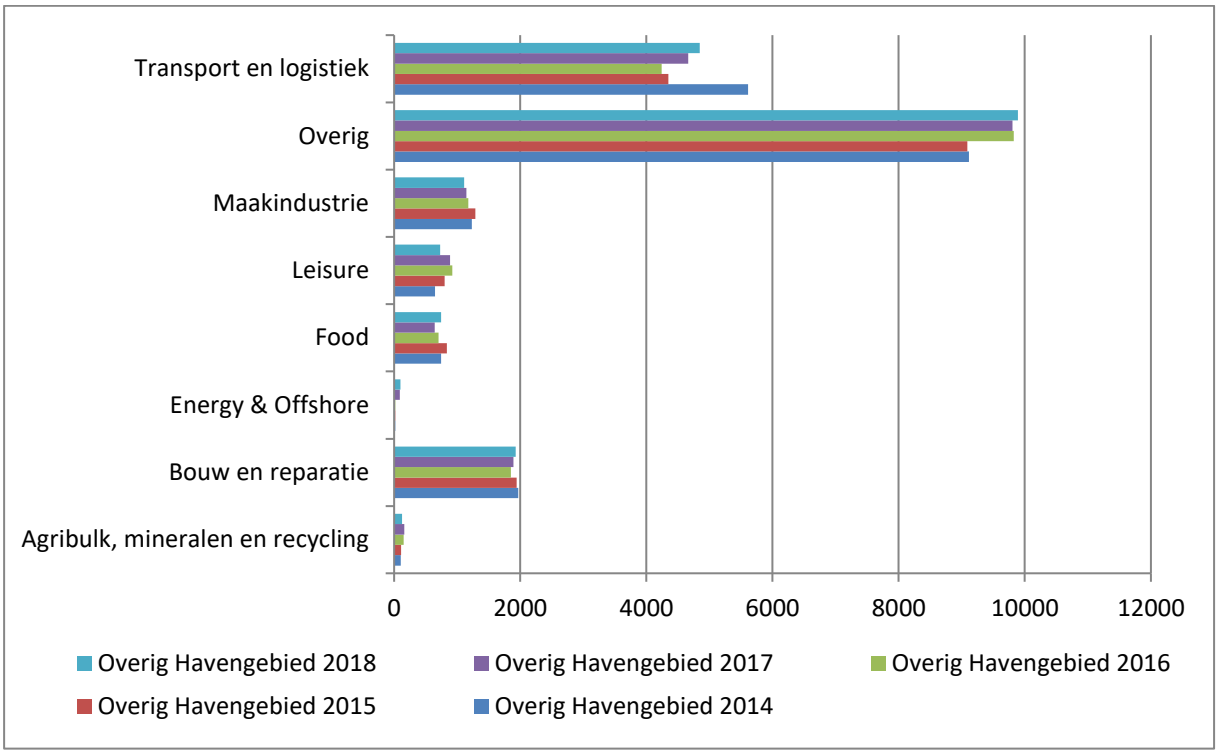
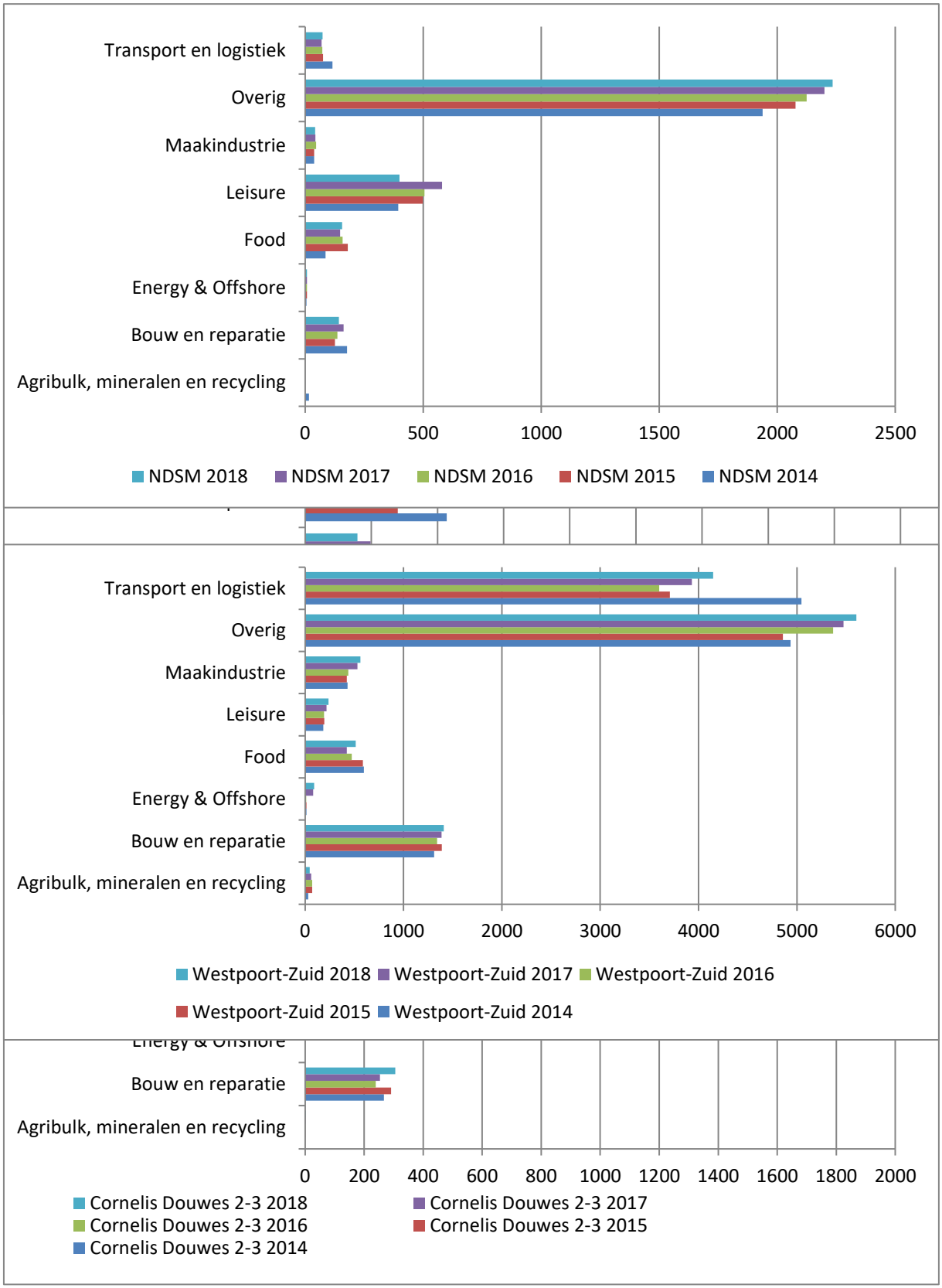

Diagram: Werkgelegenheid Overig Havengebied Amsterdam verdeeld over de economische clusters, ontwikkeling 2014-2018.
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018, aangevuld met cijfers Port of Amsterdam

Per subdeelgebied

De werkgelegenheid in het cluster ‘Overig’ is in alle gebieden gestegen, behalve op Cornelis Douwes 0-1.
Met uitzondering van de Cornelis Douwes terreinen nam het aantal banen in het cluster Transport en Logistiek toe.

Diagrammen: Werkgelegenheid per subdeelgebied verdeeld over de economische clusters, ontwikkeling 2014-2018
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018, aangevuld met cijfers Port of Amsterdam

Toegevoegde waarde

Totaal

De totale toegevoegde waarde voor ‘Overig Havengebied Amsterdam’ is € 2.399 miljoen per jaar (peildatum 1 januari 2016).

Per subdeelgebied

Subdeelgebied	Toegevoegde waarde per jaar in mln. euro's
Cornelis Douwesterrein 0-1	€ 145
Cornelis Douwesterrein 2-3	€ 279
NDSM	€ 461
Westpoort-Zuid	€ 1.513
Overig Havengebied Amsterdam	**€ 2.399**

Tabel: Toegevoegde waarde per jaar per subdeelgebied in miljoenen euro's.
Bron: LISA, peildatum 1 januari 2018.

Ontwikkeling t.o.v. 2017

De toegevoegde waarde in ‘Overig Havengebied Amsterdam’ is ten opzichte van 2015 gestegen met € 679 miljoen. Dit is een stijging van 39 procent ten opzichte van 2016.

Toegevoegde waarde per hectare, ontwikkeling 2015 – 2018, m.u.v. 2017

De toegevoegde waarde per hectare ligt het hoogst op het NDSM-terrein. Dit komt onder andere door de aanwezigheid van kantoorfuncties en arbeidsintensieve sectoren zoals zakelijke dienstverlening.

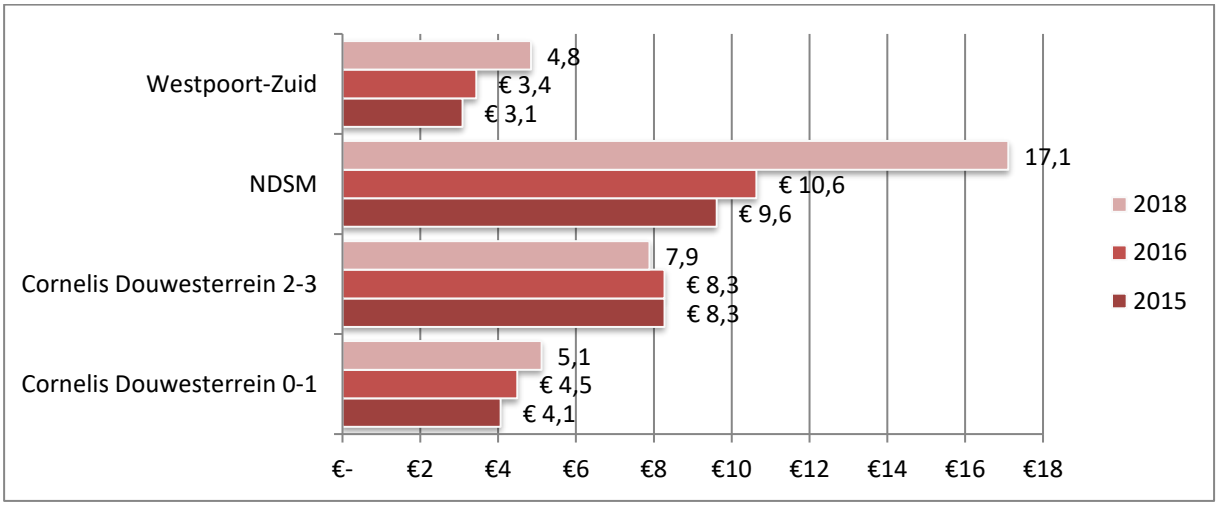

Diagram: Toegevoegde waarde per hectare uitgegeven terrein (in miljoenen euro’s).
Bron: LISA, peildatum 1 januari 2015-2018, en uitgegeven terrein per 31 december 2015-2018, m.u.v. 2017.

Toegevoegde waarde per baan, ontwikkeling 2014 – 2018, m.u.v. 2017

De toegevoegde waarde per baan is gemiddeld € 124.000, een stijging van € 34.000 per baan ten opzichte van 2016. De toegevoegde waarde per baan is in alle gebieden gestegen, met de grootste groei op het NDSM subdeelgebied.

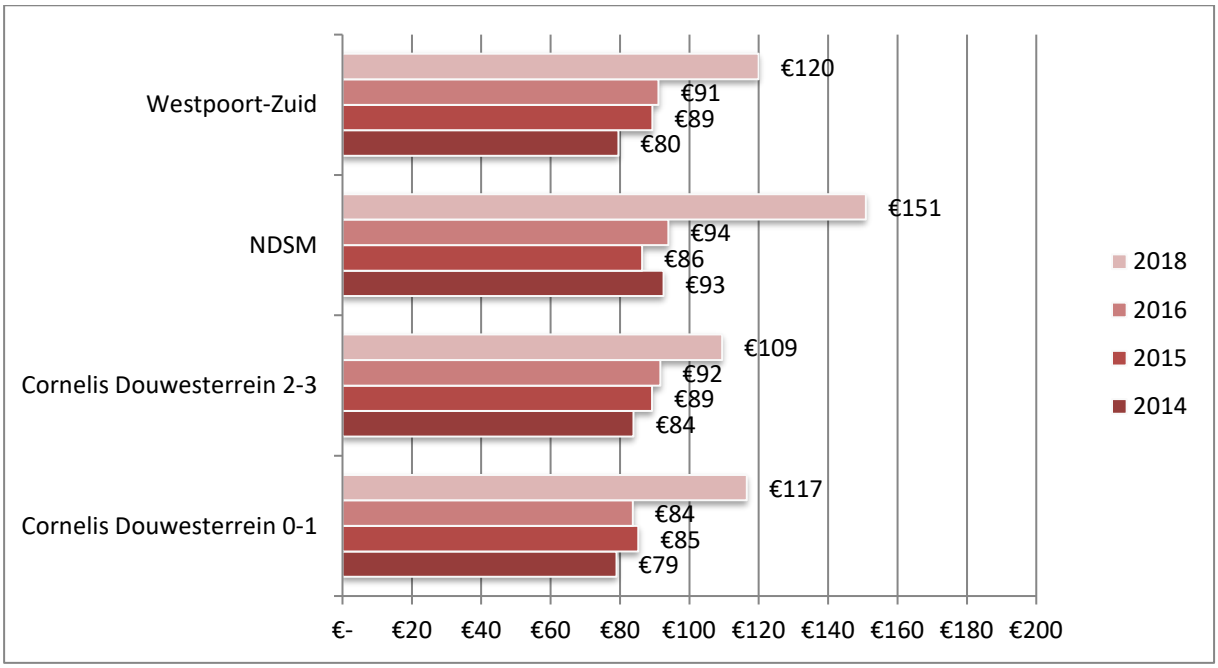

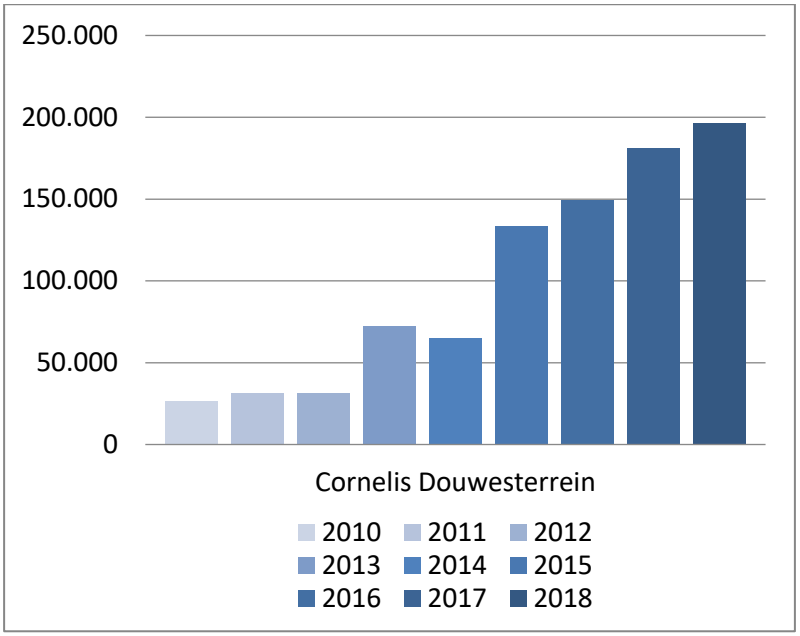
Diagram: Toegevoegde waarde per baan in duizenden euro's, ontwikkeling 2014-2018, m.u.v. 2017.
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018

Overslag

Ontwikkeling 2010 – 2018

De overslag is alleen bekend voor het Cornelis Douwesterrein als geheel en niet voor de verschillende deelterreinen (0-1 en 2-3). In 2015 was er sprake van een verdubbeling ten opzichte van vorig jaren. Deze toename was toe te rekenen aan een groei in overslag van voornamelijk zand, grind en wegenbouwmateriaal. In 2016 tot en met 2018 zet deze groei door tot in totaal 196.231 ton.

Overslag zeescheepvaart

Grafiek: Overslag zeescheepvaart Cornelis Douwesterrein 2010-2017 in tonnen.
Bron: ESPO cijfers Port of Amsterdam

Overslag

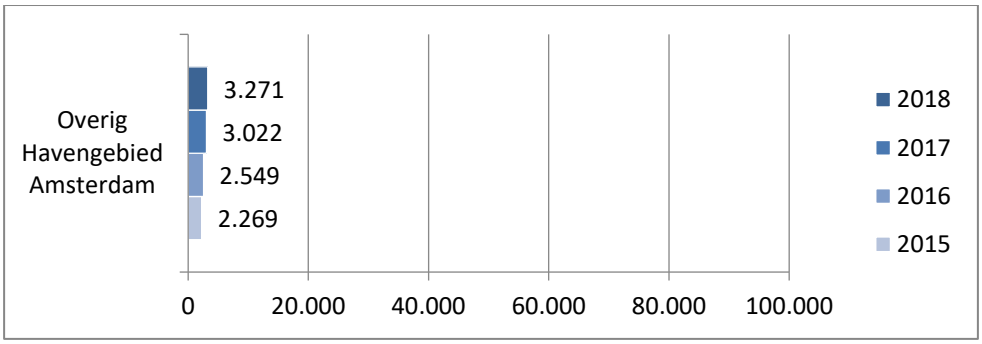

Diagram: Overslag zeescheepvaart per hectare uitgegeven kadegebonden terrein in ton/ha; ontwikkeling 2015-2018.
Bron: ESPO cijfers Port of Amsterdam

Overslag boord-boord

In Overig Havengebied Amsterdam vindt geen boord-boord overslag plaats.

Scheepsbezoeken (zeescheepvaart en binnenvaart)

Er zijn geen gegevens over het aantal scheepsbezoeken in dit gebied.

Polanenpark

Bedrijven

Totaal

In totaal zijn er vijf bedrijven op PolanenPark gevestigd.
Omdat voor de werkgelegenheidsberekeningen de data uit het LISA-bestand worden aangehouden en dat er in 2018 nog maar twee zijn wordt dit aantal weergegeven.
Deze bedrijven zijn niet havengerelateerd.

Subdeelgebied	Haven gerelateerd	Niet-haven gerelateerd	Totaal
Polanenpark	0	2	2

Tabel: Havengerelateerde en niet-havengerelateerde bedrijven per subdeelgebied.
Bron: LISA, peildatum 1 januari 2018.

Kaart: De kadegebonden terreinen bestaan uit de kavels die direct aan de kade liggen. De havengebonden terreinen zijn de kavels die daar direct achter liggen. Het overige terrein is het bedrijventerrein dat daar weer achter ligt. De bedrijven hier hebben in het algemeen een minder directe relatie met de haven dan de bedrijven op de havengebonden terreinen.

Ontwikkeling t.o.v. 2017

Het aantal bedrijven op het deelgebied Polanenpark is gestegen van vier naar vijf het afgelopen jaar.
Daarentegen is het aantal bedrijven ingeschreven in het LISA-register gedaald van drie naar twee.

	Ontwikkeling 2017-2018			
Subdeelgebied	Haven-gerelateerd	Niet haven-gerelateerd	Totaal	%
Polanenpark	0	-1	-1	-33%

Tabel: Havengerelateerde en niet-havengerelateerde bedrijven per subdeelgebied, ontwikkeling 2017-2018
Bron: LISA, peildata 1 januari 2017-2018

Ontwikkeling 2014 – 2018

Subdeelgebied	2014	2015	2016	2017	2018	Ontwikkeling 2014-2018
Polanenpark	2	2	3	3	2	0

Tabel: Aantal bedrijven per (sub)deelgebied, ontwikkeling 2014-2018
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018.

Werkgelegenheid

Totaal

In 2018 zijn er in totaal 321 banen op het Polanenpark. Alle banen zijn niet-havengerelateerd.

Subdeelgebied	Haven-gerelateerd	Niet haven-gerelateerd	Totaal	% haven gerelateerd
Polanenpark	0	321	321	0%

Tabel: Havengerelateerde en niet-havengerelateerde banen per subdeelgebied.
Bron: LISA, peildatum 1 januari 2018.

Ontwikkeling t.o.v. 2017

In 2018 is er sprake van een stijging van 2 banen.
De toename is niet-havengerelateerd en betreft nog geen 1% van het totaal aantal banen in Polanenpark.

	Ontwikkeling 2017-2018			
Subdeelgebied	Haven gerelateerd	Niet-haven gerelateerd	Totaal	%
Polanenpark	0	2	2	1%

Tabel: Havengerelateerde en niet-havengerelateerde banen per subdeelgebied, ontwikkeling 2017-2018.
Bron: LISA, peildata 1 januari 2017-2018.

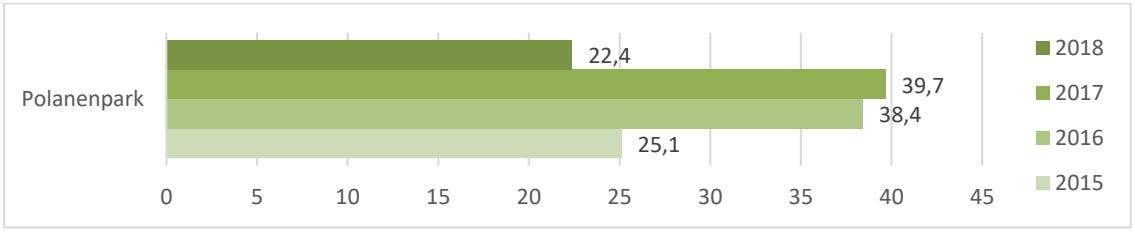

Diagram: Banen per hectare (excl. openbare ruimte en uitgeefbare terreinen).
Bron: LISA, peildata 1 januari 2015-2018.

Ontwikkeling 2014 – 2018

Sinds 2014 zijn er in het deelgebied Polanenpark 120 banen bijgekomen, dit is over de periode 2014-2018 een toename van 50%. Ondanks het vrijwel gelijkblijvende aantal bedrijven zijn er de afgelopen jaren in totaal 120 banen bijgekomen op het Polanenpark. Alle banen zijn niet-havengerelateerd.

Subdeelgebied	2014	2015	2016	2017	2018	Ontwikkeling 2014-2018
Polanenpark	201	201	309	319	321	120

Tabel: Aantal banen per (sub)deelgebied, ontwikkeling 2014-2018
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018.

Economische Clusters

Totaal

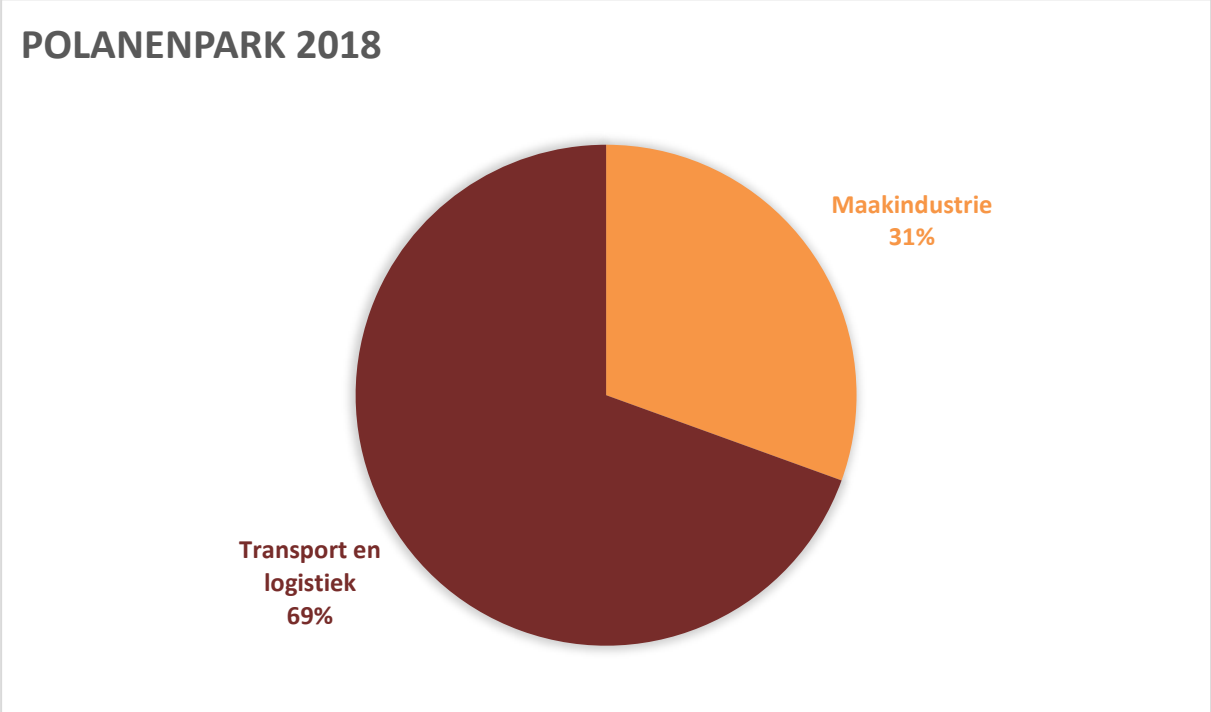

Diagram: Werkgelegenheid Polanenpark verdeeld over de economische clusters.
Bron: LISA, peildatum 1 januari 2018.

In 2018 vallen net als voorgaande jaren alle banen op Polanenpark in de economische clusters ‘Transport en Logistiek’ en ‘Maakindustrie’.

Ontwikkeling 2014 – 2018

Zoals in onderstaand diagram is te zien is de groei van de werkgelegenheid gerealiseerd bij een bedrijf actief in het cluster Transport en logistiek.

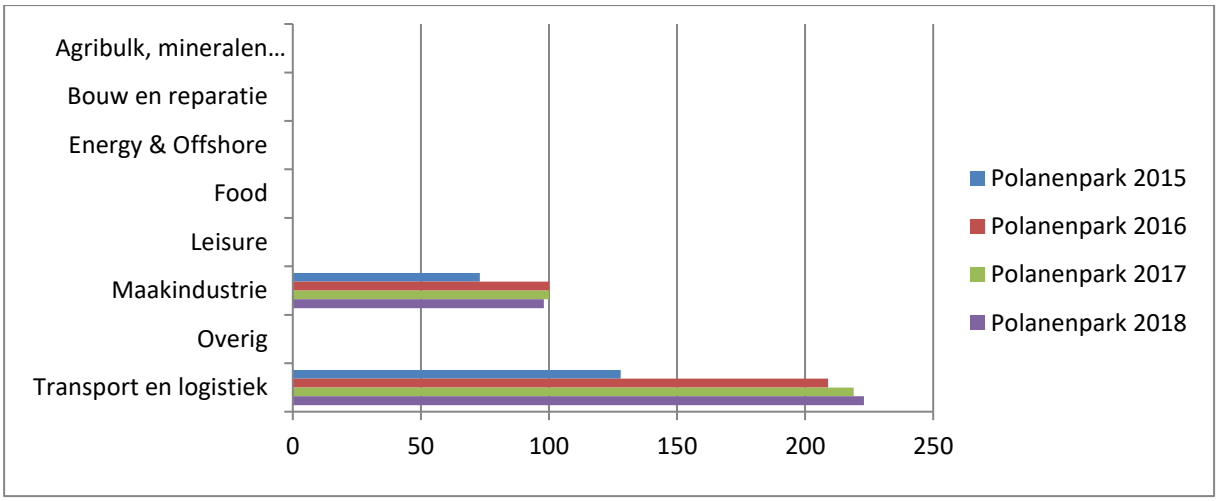

Diagram: Werkgelegenheid Polanenpark verdeeld over de economische clusters.
Bron: LISA, peildata 1 januari 2015-2018, ontwikkeling 2015-2018.

Toegevoegde waarde

Totaal

De totale toegevoegde waarde voor Polanenpark is € 26 miljoen per jaar (LISA prijspeil 2018).

Subdeelgebied	Toegevoegde waarde per jaar in mln. euro's
Polanenpark	€ 27

Tabel: Toegevoegde waarde per jaar per subdeelgebied in miljoenen euro's.
Bron: LISA, peildatum 1 januari 2018.

Ontwikkeling 2014 – 2018

De toegevoegde waarde per jaar op het Polanenpark is ten opzichte van 2016* gestegen met € 4,5 miljoen.

Toegevoegde waarde per hectare, ontwikkeling 2015 – 2018

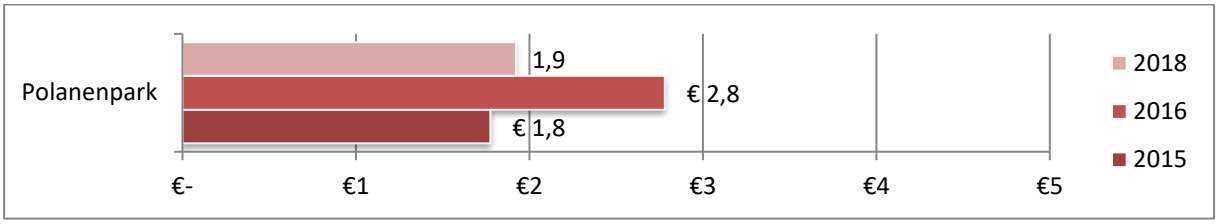

Diagram: Toegevoegde waarde per hectare uitgegeven terrein (in miljoenen euro's).
Bron: LISA, peildatum 1 januari 2015-2018, m.u.v. 2017, uitgegeven terrein per 31 december 2015-2018.

Toegevoegde waarde per baan (x1000), ontwikkeling 2014 – 2018

De toegevoegde waarde per baan op het Polanenpark is € 83.893 een stijging van € 11.000 (15 procent) ten opzichte van 2016.

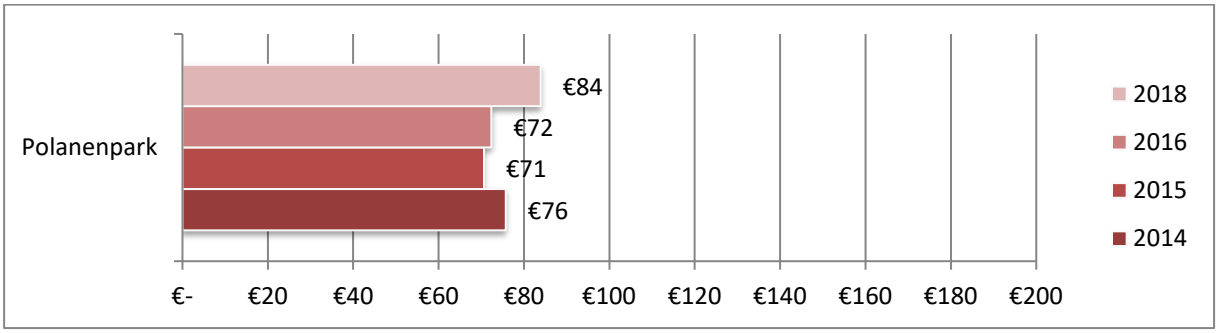

Diagram: Toegevoegde waarde per baan in duizenden euro's.
Bron: LISA, peildata 1 januari 2014-2018, m.u.v. 2017 (LISA toegevoegde waarde prijspeil 2014-2018).

Overslag

In Polanenpark vindt geen overslag van zeescheepvaart plaats.